

Na osnovu člana 41 stav 3 Zakona o državnim službenicima i namještenicima ("Službeni list RCG", broj 27/04), Vlada Republike Crne Gore, na sjednici održanoj 13. aprila 2005. godine, donijela je

Uredbu o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad u državnim organima

Uredba je objavljena u "Službenom listu RCG", br. 29/2005 od 9.5.2005. godine.

Osnovna odredba

Član 1

Ovom uredbom utvrđuje se program i način polaganja stručnog ispita za rad u državnim organima (u daljem tekstu: ispit).

I Program ispita

Struktura ispita

Član 2

Ispit se sastoji iz opšteg i posebnog dijela.

Opšti dio ispita polažu svi kandidati a posebni dio ispita kandidati koji rade u pojedinim upravnim oblastima utvrđenim ovom uredbom.

1. Program opšteg dijela ispita

Program po vrstama školske spreme

Član 3

Program opšteg dijela ispita za visoku i višu školsku spremu sadrži predmete:

1. Ustavni sistem i Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda,
2. Upravno pravo,
3. Radno pravo,
4. Privredno pravo,
5. Finansije sa osnovama statistike.

Program opšteg dijela ispita za srednju školsku spremu sadrži predmete:

1. Osnovi ustavnog uređenja,
2. Osnovi sistema državne uprave, radnih odnosa i lokalne samouprave,
3. Osnovi upravnog postupka,
4. Osnovi finansija i statistike,
5. Kancelarijsko poslovanje.

Pismeni zadatak

Član 4

Pismeni zadatak u okviru opšteg dijela ispita za visoku i višu školsku spremu polaže se iz predmeta Upravno pravo, a za srednju školsku spremu iz predmeta Osnovi sistema državne uprave, radnih odnosa i lokalne samouprave.

2. Program posebnog dijela ispita

Oblasti posebnog dijela ispita

Član 5

Posebni dio ispita polažu kandidati koji rade u oblasti unutrašnjih poslova, izvršenja krivičnih sankcija, odbrane, informatike, geodetskih i katastarskih poslova, carinskih poslova, statistike i arhivske djelatnosti.

Unutrašnji poslovi

Član 6

Program posebnog dijela ispita za visoku, višu i srednju školsku spremu u oblasti unutrašnjih poslova sadrži predmete:

a) za javnu bezbjednost:

1. Krivično pravo i krivični postupak,
2. Kriminalistika (taktika, tehnika i metodika),
3. Međunarodno javno pravo, sa posebnim osvrtom na pravni položaj stranaca u zemlji,
4. Policijski i unutrašnji poslovi,
5. Pravila i procedure u vršenju policijskih poslova.

Pismeni zadatak polaže se iz predmeta Kriminalistika (taktika, tehnika i metodika).

b) za državnu bezbjednost, pored predmeta iz tačke a) sadrži i predmet:

1. Osnovi službe državne bezbjednosti.

Pismeni zadatak polaže se iz predmeta Osnovi službe državne bezbjednosti.

c) za organizaciju, izgradnju, eksploataciju i održavanje sistema veza i uređaja u organu unutrašnjih poslova:

1. Policijski i unutrašnji poslovi,
2. Pravila i procedure u vršenju policijskih poslova,
3. Organizacija i eksploatacija sistema veza u organu unutrašnjih poslova,
4. Telegrafsko-telefonski sistem,
5. Spojni putevi,
6. Radio-sistem,
7. Napojni uređaji.

Pismeni zadatak polaže se iz predmeta Organizacija i eksploatacija sistema veza u organu unutrašnjih poslova.

d) za poslove informatike visoka i viša školska sprema:

1. Policijski i unutrašnji poslovi,
2. Pravila i procedure u vršenju policijskih poslova,
3. Računarstvo i informatika,
4. Operativni sistemi,
5. Računarske mreže 1,
6. Uslužni programi 2,
7. Baze podataka i programiranje,
8. Računarske mreže 2.

Pismeni zadatak polaže se iz predmeta Baze podataka i programiranje.

e) za poslove informatike (srednja školska sprema):

1. Policijski i unutrašnji poslovi,
2. Pravila i procedure u vršenju policijskih poslova,
3. Računarstvo i informatika,
4. Operativni sistemi,
5. Računarske mreže 1,
6. Uslužni programi 2,
7. Održavanje računarske opreme,

f) za poslove operatera na računaru (srednja školska sprema):

1. Policijski i unutrašnji poslovi,
2. Pravila i procedure u vršenju policijskih poslova,
3. Računarstvo i informatika,

4. Osnovi operativnog sistema,
5. Uslužni programi 1.

Pismeni zadatak za tačke e) i f) polaže se iz predmeta Računarstvo i informatika.

Izvršenje krivičnih sankcija

Član 7

Program posebnog dijela ispita za visoku, višu i srednju školsku spremu u oblasti izvršenja krivičnih sankcija sadrži predmete:

a) za zvanje stražara:

1. Izvršenje krivičnih sankcija,
2. Vršenje službe obezbjeđenja,
3. Postupanje sa pritvorenicima,
4. Rukovanje oružjem i sredstvima prinude i poznavanje borilačkih vještina.

b) za zvanje nadzornika straže:

1. Izvršenje krivičnih sankcija,
2. Vršenje službe obezbjeđenja,
3. Postupanje sa pritvorenicima,
4. Rukovanje oružjem i sredstvima prinude i poznavanje borilačkih vještina,
5. Osnovi penologije i penološke andragogije,
6. Osnovi opšte psihologije sa psihopatologijom ličnosti,
7. Osnovi kriminalistike (taktika, tehnika, metodika) sa kriminologijom.

Ukoliko je kandidat položio ispit za zvanje stražara neće polagati ispit iz predmeta pod tačkom b) od 1 do 4.

c) za zvanje zapovjednika straže:

1. Izvršenje krivičnih sankcija,
2. Vršenje službe obezbjeđenja,
3. Rukovanje oružjem i sredstvima prinude i poznavanje borilačkih vještina,
4. Osnovi penologije i penološke andragogije,
5. Osnovi opšte psihologije sa psihopatologijom ličnosti,
6. Osnovi kriminalistike (taktika, tehnika, metodika) sa kriminologijom,
7. Osnovi krivičnog prava i krivičnog postupka.

Ukoliko je kandidat položio ispit za nadzornika straže neće polagati ispit iz predmeta pod tačkom c) od 1 do 6.

Pismeni zadatak za poslove u oblasti izvršenja krivičnih sankcija polaže se iz predmeta Vršenje službe obezbjeđenja.

Odbrana

Član 8

Program posebnog dijela ispita za visoku, višu i srednju školsku spremu za poslove u oblasti odbrane sadrži predmete:

1. Strategija odbrane,
2. Sistem odbrane.

Pismeni zadatak polaže se iz predmeta Strategija odbrane.

Informatika

Član 9

Program posebnog dijela ispita za visoku i višu školsku spremu za poslove u oblasti informatike sadrži predmete:

1. Osnovi automatske obrade podataka,
2. Karakteristike informacionog sistema i nosioca podataka,
3. Logika programiranja,

4. Poznavanje programskog jezika,
5. Organizacija datoteka,
6. Osnovi analize sistema i izrade projekta.

Pismeni zadatak polaže se iz predmeta Osnovi automatske obrade podataka.

Program posebnog dijela ispita za srednju školsku spremu za poslove u oblasti informatike sadrži predmete:

1. Osnovi automatske obrade podataka,
 2. Karakteristike informacionog sistema i nosioca podataka,
 3. Logika programiranja,
 4. Poznavanje programskog jezika,
 5. Izrada programa radi dobijanja podataka,
 6. Rukovođenje računarskom i pratećom opremom.
- Pismeni zadatak polaže se iz predmeta Osnovi automatske obrade podataka.

Geodetski i katastarski poslovi

Član 10

Program posebnog dijela ispita za visoku i višu školsku spremu za poslove u oblasti geodetskih i katastarskih poslova sadrži predmete:

a) za geodetske i katastarske poslove:

1. Viša geodezija,
2. Fotogrametrija,
3. Niža geodezija,
4. Održavanje premjera i katastra zemljišta sa agrarnim operacijama,
5. Primijenjena geodezija.

Pismeni zadatak polaže se iz predmeta Viša geodezija.

b) za poslove katastarskog klasiranja i bonitiranja zemljišta

1. Pedologija sa izradom pedoloških karata,
2. Osnovi voćarstva i vinogradarstva,
3. Osnovi šumarstva,
4. Katastarsko klasiranje i bonitiranje zemljišta,
5. Osnovni pojmovi o premjeru, održavanju premjera i katastra nepokretnosti.

Pismeni zadatak polaže se iz predmeta Katastarsko klasiranje i bonitiranje zemljišta.

Program posebnog dijela ispita za srednju školsku spremu za poslove u oblasti geodetskih i katastarskih poslova sadrži predmete:

a) za geodetske i katastarske poslove:

1. Niža geodezija,
2. Održavanje premjera i katastra zemljišta sa agrarnim operacijama,
3. Primijenjena geodezija.

Pismeni zadatak polaže se iz predmeta Niža geodezija.

b) za poslove održavanja katastra nepokretnosti i drugih katastara:

1. Metodi izrade i održavanja katastra zemljišta, odnosno katastra nepokretnosti,
2. Osnovni pojmovi iz oblasti izvršenja premjera (niža geodezija i fotogrametrija).

Pismeni zadatak polaže se iz predmeta Metodi izrade i održavanja katastra zemljišta, odnosno katastra nepokretnosti.

Carinski poslovi

Član 11

Program posebnog dijela ispita za visoku i višu školsku spremu za poslove u oblasti carina sadrži predmete:

1. Carinski sistem i postupak,
2. Carinska tarifa,
3. Spoljnotrgovinski sistem i međunarodne konvencije,
4. Poznavanje robe u postupku carinjenja,

5. Suzbijanje krijumčarenja,
6. Carinski informacijski sistem.

Pismeni zadatak polaže se iz predmeta Carinski sistem i postupak.

Program posebnog dijela ispita za srednju školsku spremu za poslove u oblasti carina sadrži predmete:

1. Osnovi carinskog sistema i postupka,
2. Osnovi carinske tarife,
3. Osnovi spoljnotrgovinskog sistema i međunarodne konvencije,
4. Poznavanje robe u putničkom prometu,
5. Suzbijanje krijumčarenja,
6. Carinski informacijski sistem.

Pismeni zadatak polaže se iz predmeta Osnovi carinskog sistema i postupka.

Statistika

Član 12

Program posebnog dijela ispita za visoku i višu školsku spremu za poslove u oblasti statistike sadrži predmete:

1. Osnovi statistike,
2. Metodi uzorka,
3. Osnovi statističke analize.

Pismeni zadatak polaže se iz predmeta Osnovi statistike.

Arhivska djelatnost

Član 13

Program posebnog dijela ispita za visoku i višu školsku spremu za poslove u oblasti arhivske djelatnosti sadrži predmete:

1. Arhivistika,
2. Istorija,
3. Strani jezik (po ličnom izboru),
4. Arhivsko zakonodavstvo,
5. Pomoćno-istorijske nauke,
6. Staroslovenski, odnosno latinski jezik, sa paleografijom.

Kandidati sa višom školskom spremom ne polažu predmete iz tač. 5 i 6. Pismeni zadatak polaže se iz predmeta Arhivistika.

Program posebnog dijela ispita za srednju školsku spremu za poslove u oblasti arhivske djelatnosti sadrži predmete:

1. Arhivistika,
2. Istorija,
3. Strani jezik (po ličnom izboru),
4. Arhivsko zakonodavstvo.

Pismeni zadatak polaže se iz predmeta Arhivistika.

Pregled programa, propisa i pravne literature

Član 14

Program opšteg dijela ispita i Program posebnog dijela ispita kao i pregled propisa i pravne literature odštampan je uz ovu uredbu i čini njen sastavni dio.

II Način polaganja ispita

Komisija

Član 15

Ispit se polaže pred Komisijom za polaganje ispita (u daljem tekstu: Komisija) koju obrazuje ministar pravde.

Komisiju čine predsjednik i četiri člana.

Predsjednik i članovi Komisije imaju zamjenike.

Rješenje

Član 16

Za predmete iz posebnog dijela ispita određuju se ispitivači i njihovi zamjenici, na predlog nadležnog organa državne uprave.

Predsjednik, članovi Komisije, ispitivači i njihovi zamjenici imenuju se iz reda istaknutih stručnjaka u odgovarajućoj oblasti, koji imaju najmanje 15 godina radnog iskustva, za kandidate sa visokom i višom školskom spremom, odnosno deset godina radnog iskustva za kandidate sa srednjom školskom spremom.

Rješenjem o obrazovanju Komisije određuje se koje će predmete ispitivati predsjednik Komisije, pojedini članovi Komisije odnosno ispitivači.

Stručno-administrativne poslove za Komisiju obavlja sekretar koji se određuje rješenjem o obrazovanju Komisije.

Naknada

Član 17

Predsjedniku, članovima, ispitivačima i sekretaru pripada naknada za rad u Komisiji, koju utvrđuje ministar pravde.

Zahtjev

Član 18

Zahtjev za polaganje ispita kandidat podnosi ministarstvu nadležnom za poslove uprave neposredno ili preko državnog organa, odnosno pravnog lica u kome je zaposlen.

Uz zahtjev za polaganje ispita, kandidat je dužan da priloži dokaze o ispunjavanju uslova za polaganje ispita.

Po zahtjevu kandidata za polaganje ispita ministarstvo nadležno za poslove uprave donosi rješenje, u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva, koje se dostavlja kandidatu.

Rješenje kojim je polaganje ispita odobreno dostavlja se i predsjedniku Komisije u roku od tri dana od dana njegovog donošenja.

Rok

Član 19

Predsjednik Komisije određuje datum, vrijeme i mjesto polaganja ispita.

O datumu, vremenu, mjestu i visini troškova polaganja ispita sekretar je dužan da obavijesti kandidata najkasnije 15 dana prije polaganja ispita.

Troškovi

Član 20

Troškove polaganja ispita, po pravilu, snosi državni organ ili pravno lice u kome je kandidat zaposlen.

Troškove polaganja ispita, ukoliko ih ne snosi državni organ ili pravno lice u kome je kandidat zaposlen, snosi kandidat.

Troškove ponovnog polaganja ispita ili pojedinih predmeta snosi kandidat.

Ministar pravde rješenjem utvrđuje visinu troškova polaganja ispita.
Dokaz o uplati troškova polaganja ispita kandidat je dužan da na uvid na dan određen za polaganje ispita.

Identitet i pravila

Član 21

Prije početka pismenog zadatka sekretar Komisije utvrđuje identitet kandidata uvidom u ličnu kartu ili drugu ličnu ispravu i upoznaje ga sa pravilima kojih se mora pridržavati tokom ispita.

Ispit

Član 22

Ispit se polaže izradom pismenog zadatka i usmenim ispitivanjem.
Ispit počinje izradom pismenog zadatka.

Pismeni zadatak

Član 23

Pismeni zadatak određuje član Komisije ili ispitivač koji ispituje predmet iz koga se polaže pismeni zadatak.

Prilikom određivanja pismenog zadatka može se dati jedan pismeni zadatak, a može se odrediti i poseban zadatak za pojedinačnog kandidata ili grupu kandidata.

Vrijeme za izradu pismenog zadatka ne može biti kraće od dva ni duže od četiri časa.

Način polaganja pismenog

Član 24

Sekretar i član Komisije koji ispituje predmet iz kojeg se polaže pismeni zadatak dužni su da prisustvuju izradi pismenog zadatka.

Pri izradi pismenog zadatka nije dozvoljena međusobna komunikacija kandidata, upotreba mobilnog telefona ili drugih sredstava koja ometaju polaganje ispita.

Pri izradi pismenog zadatka kandidat može koristiti zakone, druge propise i stručnu pravnu literaturu.

Predaja pismenog zadatka

Član 25

Kandidat je dužan da sekretaru ili članu Komisije preda pismeni zadatak najkasnije istekom vremena određenog za njegovu izradu, pri čemu će se vrijeme predaje zabilježiti na zadatku.

Kandidat je dužan da poslije predaje pismenog zadatka napusti prostoriju u kojoj se održava ispit.

Uspjeh na pismenom

Član 26

Član Komisije, odnosno ispitivač koji ispituje predmet iz koga se polaže pismeni zadatak pregledaće izrađeni pismeni zadatak i u vrijeme koje odredi predsjednik Komisije upoznaće članove Komisije sa uspjehom koji je kandidat pokazao na pismenom zadatku.

Saopštavanje rezultata

Član 27

Prije početka usmenog dijela ispita kandidatima se saopštavaju rezultati pismenog zadatka.

Uslov za usmeni

Član 28

Kandidat čiji pismeni zadatak nije ocijenjen sa ocjenom "zadovoljava" nema pravo da polaže usmeni dio ispita.

Usmeni dio ispita

Član 29

Usmeni dio ispita je javan i polaže se, po pravilu, pred svim članovima Komisije.

Član Komisije ili ispitivač predmeta ispituje i ocjenjuje ispitni predmet sa ocjenom "zadovoljava" ili "ne zadovoljava".

Usmeno ispitivanje

Član 30

Na usmenom dijelu ispita kandidat se ispituje iz pojedinačnih predmeta po redu koji odredi predsjednik Komisije.

Način usmenog ispitivanja utvrđuje Komisija.

Ocjenjivanje

Član 31

Kandidat se ocjenjuje iz svakog ispitnog predmeta posebno, a zatim Komisija utvrđuje opšti uspjeh kandidata na ispitu.

Predsjednik Komisije javno, u prisustvu svih članova Komisije, saopštava kandidatu ocjenu opšteg uspjeha na ispitu, a ako je kandidat opravdano odsutan o tome se pismeno obavještava.

Konačna ocjena ispita

Član 32

Konačan uspjeh kandidata na ispitu ocjenjuje se prema znanju pokazanom na pismenom zadatku i usmenom dijelu ispita.

Konačan uspjeh kandidata na ispitu ocjenjuje se ocjenom "položio" ili "nije položio" ili se kandidat upućuje na polaganje popravnog ispita.

Popravni ispiti

Član 33

Kandidat koji na ispitu nije zadovoljio iz najviše dva predmeta, odnosno najviše tri predmeta, ako polaže i posebni dio ispita, ima pravo da iz tih predmeta polaže popravni ispit.

Popravni ispit polaže se u roku koji ne može biti kraći od 30 dana ni duži od 60 dana, od dana polaganja ispita.

Ponovno polaganje

Član 34

Kandidat koji prije početka izrade pismenog zadatka izjavi da odustaje od ispita, ne preda pismeni zadatak, ne pristupi usmenom dijelu ispita ili odloženom polaganju ispita, smatra se da ispit nije položio.

Kandidat koji nije položio ispit može ga ponovo polagati po isteku roka od šest mjeseci od dana polaganja.

Ocjenom "nije položio" ocjenjuje se kandidat koji na ispitu iz najmanje tri predmeta, odnosno iz najmanje četiri predmeta ako polaže i posebni dio ispita, bude ocijenjen ocjenom "ne zadovoljava".

Ocjenom "nije položio" ocjenjuje se i kandidat koji na popravnom ispitu iz najmanje jednog predmeta bude ocijenjen ocjenom "ne zadovoljava".

Odlaganje

Član 35

Komisija može, na pismeni zahtjev kandidata, odložiti polaganje ispita, odnosno započeto polaganje ispita ili ponovno polaganje ispita, zbog bolesti ili drugih opravdanih razloga, ali ne duže od 30 dana i odrediti vrijeme kada će se nastaviti polaganje odloženog ispita.

Zapisnik

Član 36

O toku ispita sekretar Komisije vodi zapisnik.

Zapisnik sadrži:

- broj rješenja kojim je odobreno polaganje ispita,
- ime, očevo ime i prezime, za udatu ženu i djevojačko prezime,
- dan, mjesec i godina rođenja, mjesto, opština, republika,
- vrstu i stepen školske spremne,
- naziv državnog organa odnosno pravnog lica u kome je kandidat zaposlen,
- program ispita: opšti/opšti i posebni dio ispita,
- sastav Komisije,
- dan, čas i mjesto polaganja pismenog zadatka i usmenog dijela ispita,
- da li je kandidat odustao od započetog polaganja ispita,
- da li je tražio odlaganje započetog ispita,
- trajanje pismenog zadatka,
- ocjena pismenog zadatka,
- pitanja postavljena kandidatu na usmenom dijelu ispita iz pojedinačnih predmeta,
- ocjenu kandidata na usmenom dijelu ispita iz pojedinačnih predmeta,
- ocjenu konačnog uspjeha ispita,
- rok za popravni ispit,
- uspjeh na popravnom ispitu iz pojedinačnih predmeta,
- vrijeme završetka ispita.

Zapisnik potpisuju predsjednik, članovi Komisije i sekretar Komisije.

Zapisniku se prilaže pismeni zadatak.

Evidencija i Uvjerenje o položenom ispitu

Član 37

Ministarstvo nadležno za poslove uprave vodi evidenciju i izdaje uvjerenje o položenom ispitu.

Sadržaj Evidencije i obrasca Uvjerenja o položenom ispitu

Član 38

Sadržaj Evidencije o položenom ispitu i obrazac Uvjerjenja o položenom ispitu, odštampani su uz ovu uredbu i čine njen sastavni dio.

Ovlašćenje ministra pravde

Član 39

Ministar pravde sa predsjednikom i članovima Komisije, najmanje jedanput godišnje, razmatra pitanja i praksu u radu Komisije od značaja za polaganje ispita.

Član 40

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".

Broj: 02 2494

Podgorica, 13. april 2005. godine

Vlada Republike Crne Gore

Predsjednik,

Milo Đukanović, s.r.

PROGRAM OPŠTEG DIJELA STRUČNOG ISPITA - VISOKA I VIŠA ŠKOLSKA SPREMA - USTAVNI SISTEM I EVROPSKA KONVENCIJA ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA USTAVNI SISTEM

Ustav: Pojam i značenje ustava; Vrste ustava; Promjene ustava; Ustavni zakon; Ustavna povelja državne zajednice Srbija i Crna Gora-usvajanje i promjena; Ustav Republike Crne Gore-usvajanje i promjena.

Ustavna povelja državne zajednice Srbija i Crna Gora: Polazne osnove za preuređenje odnosa Srbije i Crne Gore; Principi državne zajednice; Nadležnost zajednice; Organi zajednice; Skupština zajednice-nadležnost, sastav i izbor, način odlučivanja, pravo predlaganja zakona; Predsjednik zajednice-nadležnost, izbor, odgovornost, mandat, razrješenje, vršenje dužnosti po prestanku mandata; Savjet ministara-nadležnost, izbor, način odlučivanja, odgovornost, mandat i prestanak mandata; Način predstavljanja Srbije i Crne Gore; Ministri; Sud zajednice-nadležnost, sastav i izbor, rad i odluke suda; Vojska zajednice-zadatak, Vrhovni savjet odbrane, prigovor savjesti; Imovina zajednice; Istupanje iz državne zajednice SCG.

Povelja o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama: Osnovni principi-princip neprikosnovenosti ljudskog dostojanstva i slobodnog razvoja ličnosti, princip poštovanja ljudskih i manjinskih prava, princip zabrane diskriminacije, ukidanja ili ograničenja ljudskih i manjinskih prava; Ograničenje ljudskih i manjinskih prava; Odstupanje od ljudskih i manjinskih prava; Sudska zaštita i uklanjanje posljedica kršenja ljudskih i manjinskih prava; Posebna prava i slobode po Povelji; Prava pripadnika nacionalnih manjina.

Ustav Republike Crne Gore: Osnovni principi-suverenost, demokratija, vladavina prava, podjela vlasti, državni simboli, teritorija, jezik i pismo, državljanstvo, vjeroispovijesti, zakonodavstvo, granice slobode.

Slobode i prava: Osnovni principi; Lične slobode i prava; Političke slobode i prava; Ekonomske, socijalne i kulturne slobode i prava; Posebna prava pripadnika nacionalnih i etničkih grupa.

Uređenje vlasti: Skupština-sastav i izbor, mandat, imunitet, nadležnost, predlaganje zakona, zasjedanje, odlučivanje i raspuštanje; Predsjednik-izbor, nadležnost, prestanak mandata, vršenje funkcije; Vlada-sastav, izbor, nadležnost, nespojivost funkcije, pitanje nepovjerenja, prestanak mandata; Državna uprava; Lokalna samouprava; Sudstvo i državni tužilac.

Ustavnost i zakonitost: Pojam i značenje; Princip ustavnosti i zakonitosti po Ustavu RCG; Ustavni sud RCG-sastav, izbor, mandat, nadležnost, pokretanje postupka, odluka, privremena naredba, prestanak važenja, prestanak funkcije, razrješenje i suspenzija.

EVROPSKA KONVENCIJA ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA

Prava i slobode: Pravo na život; Zabrana mučenja; Zabrana ropstva i prinudnog rada; Pravo na slobodu i sigurnost; Pravo na pravično suđenje; Kažnjavanje samo na osnovu zakona; Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života; Slobode misli, savjesti i vjeroispovijesti; Sloboda izražavanja; Sloboda okupljanja i udruživanja; Pravo na sklapanje braka; Pravo na djelotvorni pravni lijek; Zabrana diskriminacije i odstupanje u vanrednim okolnostima; Ograničenje aktivnosti političkih stranaka.

Evropski sud za ljudska prava: Uspostavljanje suda; Broj sudija; Uslovi za izbor; Izbor sudija; Trajanje mandata; Rješenje; Sekretarijat i stručni saradnici; Opšta sjednica suda; Odbori, vijeća i Veliko vijeće i izjave odbora o neprihvatljivosti; Odluke vijeća o prihvatljivosti i suštini stvari; Ustupanje nadležnosti u Velikom vijeću; Ovlašćenja Velikog vijeća; Nadležnost suda; Međudržavni sporovi; Pojedinačne predstavke; Uslovi prihvatljivosti; Intervencija trećeg lica; Brisanje predstavki; Ispitivanje predmeta i postupak prijateljskog poravnanja; Postizanje prijateljskog poravnanja; Javna rasprava i uvid u spise; Pravično zadovoljenje; Presude vijeća; Obraćanje Velikom vijeću; Pravosnažne presude; Obrazloženje presude i odluka i obaveznost izvršenja; Savjetodavna mišljenja; Troškovi suda; Privilegije i imunitet sudija; Zaštita imovine; Pravo na obrazovanje; Pravo na slobodne izbore; Zabrana kazne zatvora za dug; Sloboda kretanja; Zabrana protjerivanja sopstvenih državljana; Zabrana grupnog protjerivanja stranaca; Ukidanje smrtno kazne i smrtna kazna za vrijeme rata; Zaštita u postupku protjerivanja stranaca; Pravo na žalbu u krivičnim stvarima; Naknada za pogrešnu osudu; Pravo da se ne bude suđen ili kažnjen dva put u istoj stvari; Opšta zabrana diskriminacije.

Ostale odredbe: Obavještenja generalnom sekretaru; Obezbjedešenje postojećih ljudskih prava; Ovlašćenja komiteta ministara; Isključenje drugih načina za rješavanje spora; Teritorijalna primjena.

Propisi i pravna literatura:

Ustavna povelja državne zajednice Srbija i Crna Gora, Ustav Republike Crne Gore,

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, Udžbenici Ustavnog prava i Komentari Ustava.

UPRAVNO PRAVO

Državna uprava: Poslovi državne uprave; Organi državne uprave-pojam, načela rada; Javnost i transparentnost rada organa državne uprave; Ministarstva; Drugi organi uprave-uprave, sekretarijati, zavodi, direkcije i agencije; Unutrašnja organizacija organa državne uprave; Propisi ministarstava; Upravljanje i odgovornost u organima državne uprave; Državna uprava i građani; Odnosi organa državne uprave i vlade; Odnosi između ministarstava; Odnosi između ministarstava i organa uprave; Odnosi ministarstava prema Skupštini; Odnosi organa državne uprave prema sudovima; Odnosi ministarstava prema organima lokalne samouprave; Odnosi organa uprave prema javnim ustanovama, javnim preduzećima i drugim pravnim licima čiji je osnivač država; Odnosi organa državne uprave prema nevladinim organizacijama; Prenosjenje i povjeravanje poslova državne uprave; Sredstva za rad organa državne uprave.

Državni službenici i namještenici: Pojam i poslovi državnih službenika i namještenika; Principi sistema državnih službenika; Zakonitost rada, princip službeničke etike, princip jednake dostupnosti službi u državnim organima; Zvanja državnih službenika i namještenika; Upravljanje kadrovima-organ i centralna kadrovska evidencija; Upravni inspektor.

Upravna djelatnost: Pojam, vrste i oblici; Pojam i vrste akata uprave; Upravni propisi; Pojam i obilježja upravnog akta; Vrste upravnih akata (pozitivni i negativni, konstitutivni i deklarativni, vezani i slobodni, jednostavni i zbirni, formalni i neformalni, sa trajnim vremenskim dejstvom i sa ograničenim vremenskim dejstvom, upravni akti koji se donose po službenoj dužnosti i po zahtjevu stranke); Pogrešni upravni akti; Neispravni i protivpravni upravni akti; Nezakoniti i cjelishodni upravni akti; Rušljivi i ništavi upravni akti; Uklanjanje pogrešnih upravnih akata (ponišćavanje, ukidanje, mijenjanje, oglašavanje ništavim); Pravno dejstvo upravnih akata; Pravosnažnost, konačnost i izvršnost upravnih akata; Upravne radnje-dokumentovanje, saopštavanje, primanje izjava, prinudne radnje (upravne mjere); Upravni ugovori.

Upravni postupak: Pojam upravnog postupka; Opšti upravni postupak i posebni upravni postupak; Osnovna načela Zakona o opštem upravnom postupku-smisao i značaj (načelo

zakonitosti, načelo zaštite prava građana i zaštite javnog interesa, načelo efikasnosti, načelo istine, načelo saslušanja stranaka, načelo ocjene dokaza, načelo samostalnosti u rješavanju, načelo dvostepenosti, dužnosti stranke da govori istinu, načelo ekonomičnosti postupka, načelo pružanja pomoći stranci, načelo upotrebe jezika i pisma u postupku).

Opšti upravni postupak: Nadležnost za vođenje upravnog postupka; Određivanje stvarne nadležnosti po ZUP-u; Određivanje mjesne nadležnosti po ZUP-u; Prostorno ograničenje nadležnosti; Sukob nadležnosti; Pravna pomoć; Izuzeće službenog lica; Učesnici u upravnom postupku; Stranka u upravnom postupku-pojam, svojstva i vrste; Zakonski zastupnik, privremeni zastupnik i zajednički predstavnik, odnosno punomoćnik; Punomoćnik; Stranka sa diplomatskim imunitetom; Komunikacija organa i stranaka; Podnesci-pojam, sadržina, predaja i prijem, nedostaci u podnescima; Pozivanje; Zapisnik i zabilješka u spisu; Dostavljanje u upravnom postupku; Posredno dostavljanje; Obavezno lično dostavljanje; Posebni slučajevi dostavljanja (dostavljanje zakonskom zastupniku i punomoćniku, dostavljanje punomoćniku za prijem pismena, dostavljanje državnim organima, ustanovama i drugim pravnim licima, dostavljanje ostalim licima, dostavljanje javnim saopštenjem); Dostavnica i greške u dostavljanju; Rokovi u upravnom postupku; Povraćaj u pređašnje stanje; Održavanje reda; Troškovi upravnog postupka-troškovi organa i stranaka, oslobođenje od plaćanja troškova.

Faze postupka: Prvostepeni postupak-pokretanje postupka; Spajanje stvari u jedan postupak; Izmjena i odustanak od zahtjeva; Poravnanje u upravnom postupku; Postupak do donošenja rješenja-opšte karakteristike; Skraćeni postupak; Poseban ispitni postupak; Prethodno pitanje; Prekid postupka; Pripremni postupak; Usmena rasprava; Dokazivanje-opšte karakteristike; Isprave; Svjedoci; Izjava stranke; Vještaci i tumači; Uviđaj; Obezbjedenje dokaza.

Rješenje: Pojam i organ koji donosi rješenje; Oblik i sastavni dijelovi rješenja; Djelimično, dopunsko i privremeno rješenje; Rok za izdavanje rješenja; Ispravljanje grešaka u rješenju; Konačnost i pravosnažnost rješenja; Zaključak.

Pravna sredstva: Žalba-pravo na žalbu; Nadležnost organa za rješavanje po žalbi; Rok za žalbu; Razlozi za pobijanje rješenja žalbom; Sadržaj i predavanje žalbe; Rad prvostepenog organa po žalbi; Rješavanje drugostepenog organa po žalbi; Žalba kad prvostepeno rješenje nije donešeno (slučaj ćutanja uprave); Rok za donošenje rješenja po žalbi i dostavljanje drugostepenog rješenja; Ponavljanje postupka-pokretanje i rješavanje o ponavljanju postupka; Naročiti slučajevi poništavanja, ukidanja i mijenjanja rješenja; Mijenjanje i poništavanje rješenja u vezi sa upravnim sporom; Poništavanje i ukidanje po osnovu službenog nadzora; Vanredno ukidanje; Oglašavanje rješenja ništavim; Pravne posljedice poništavanja i ukidanja.

Izvršenje: Opšte karakteristike, svojstvo izvršnosti i vrste izvršenja; Administrativno izvršenje; Izvršenje nenovčanih obaveza-izvršenje preko drugih lica i izvršenje prinudom; Izvršenje radi obezbjeđenja; Privremeni zaključak o obezbjeđenju.

Posebne upravne situacije

Upravni nadzor: Pojam, karakteristike, vrste i oblici upravnog nadzora; Inspekcijski nadzor-pojam i vršenje; Načela inspekcijskog nadzora; Obaveze i ovlašćenja inspektora; Prava i obaveze subjekata nadzora i drugih lica; Postupak inspekcijskog nadzora; Posebne radnje inspekcijskog postupka; Troškovi inspekcijskog postupka; Odnosi inspekcijskih i drugih organa; Zajedničko vršenje inspekcijskog nadzora; Inspektori i odgovornost inspektora.

Upravna djelatnost u stvarima ličnog statusa: Pojam i elementi ličnog statusa; Ovlašćenja i dužnosti organa u vezi sa ličnim statusom; Državljanstvo-pojam, značaj i sticanje; Vođenje službenih evidencija.

Kontrola uprave

Pojam, vrste i oblici kontrole uprave; Pravna kontrola uprave; Upravna kontrola uprave; Sudska kontrola uprave.

Upravni spor: Pojam i vrste upravnog spora; Predmet upravnog spora-sistemi za određivanje predmeta upravnog spora; Upravni akti protiv kojih se ne može voditi upravni spor; Razlozi za vođenje upravnog spora; Učesnici u upravnom sporu; Nadležnost za vođenje upravnog spora; Pokretanje upravnog spora-tužba; Prethodni postupak po tužbi; Postupak po tužbi; Postupak po uzoru; Odlučivanje u upravnom sporu (presuda i rješenje); Pravna sredstva; Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke; Zahtjev za ponavljanje postupka; Obaveznost presuda donijetih u upravnom sporu; Izvršenje odluka donijetih u upravnom sporu.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda (ombudsman) - Pojam i osnovna načela rada zaštitnika; Izbor, prestanak funkcije i razrješenje; Nadležnost i ovlašćenja zaštitnika; Postupanje zaštitnika - postupak po pritužbi; Prava zaštitnika i organizacija.

Propisi i pravna literatura:

Zakon o državnoj upravi,
Zakon o državnim službenicima i namještenicima,
Zakon o opštem upravnom postupku,
Zakon o upravnom sporu,
Zakon o inspekcijskom nadzoru,
Zakon o zaštitniku ljudskih prava i sloboda,
Udžbenik Upravno pravo i
Komentari zakona.

RADNO PRAVO

Opšti dio: Pojam radnog prava; Izvori radnog prava - Ustav, zakoni, podzakonski akti, kolektivni ugovori, međunarodni izvori radnog prava.

Radni odnosi: Pojam i bitni elementi radnog odnosa; Zasnivanje radnog odnosa; Ugovor o radu - uslovi za zaključivanje ugovora o radu; Vrste i trajanje ugovora o radu; Sadržina ugovora o radu; Javno oglašavanje i slučajevi zaključenja ugovora o radu bez javnog oglašavanja; Prethodna provjera radnih sposobnosti; Probni rad; Pripravnici; Obrazovanje i osposobljavanje za rad; Prenos ugovora o radu na novog poslodavca; Posebni slučajevi organizovanja rada - rad kod kuće; Posebne vrste ugovora o radu (privremeni i povremeni poslovi i obavljanje poslova van prostorija poslodavca); Radna knjižica.

Prava zaposlenih: Raspoređivanje zaposlenih; Radno vrijeme; Puno radno vrijeme; Nepuno radno vrijeme; Skraćeno radno vrijeme; Dopunski rad; Rad duži od punog radnog vremena (prekovremeni rad); Raspored radnog vremena; Odmori; Odmor u toku rada, dnevni i nedjeljni; Godišnji odmor; Odsustvovanje sa rada (plaćeno i neplaćeno odsustvo); Mirovanje prava iz radnog odnosa; Zarade; Garantovana zarada; Naknada zarade; Druga primanja; Zaštita zaposlenih - opšta; Zaštita žena, omladine i invalida; Zaštita materinstva i pravo zaposlenih koji se staraju o djeci.

Odgovornost zaposlenih: Povrede radnih obaveza; Disciplinski organi; Disciplinska odgovornost direktora, odnosno izvršnog direktora; Disciplinski postupak; Disciplinske mjere; Privremeno udaljenje zaposlenog (suspenzija); Materijalna odgovornost; Zabrana konkurencije poslodavcu.

Prestanak radnog odnosa: Prestanak radnog odnosa po sili zakona (slučajevi i uslovi); Prestanak radnog odnosa po sporazumu; Prestanak radnog odnosa otkazom poslodavca; Prestanak radnog odnosa otkazom zaposlenog; Otkazni rok; Prekid radnog odnosa; Prestanak potrebe za radom zaposlenih.

Službenički odnosi: Zasnivanje radnog odnosa državnih službenika i namještenika; Zvanja državnih službenika i namještenika; Prava i obaveze državnih službenika i namještenika; Odgovornost državnih službenika i namještenika-disciplinska i materijalna; Raspoređivanje državnih službenika i namještenika; Ocjenjivanje, napredovanje i utvrđivanje sposobnosti; Stručno usavršavanje državnih službenika i namještenika; Prestanak radnog odnosa; Ukidanje organa, odnosno poslova i reorganizacija; Zaštita prava državnih službenika i namještenika; Upravljanje kadrovima - organa za upravljanje kadrovima i centralna kadrovska evidencija; Upravni inspektor.

Zaštita prava zaposlenih: Zaštita prava kod poslodavca; Zaštita prava pred sudom; Inspekcija rada; Zaštita prava pred arbitražom.

Kolektivni ugovori: Opšti kolektivni ugovor; Sindikat - uslovi za rad sindikata; Savjet zaposlenih.

Štrajk: Pojam i vrste; Štrajk u određenim djelatnostima; Minimum procesa rada. Prava iz rada i po osnovu rada: Kategorija osiguranika; Obavezno zdravstveno osiguranje; Prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja; Pravo na zdravstvenu zaštitu; Pravo na naknadu zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad i druga prava iz zdravstvenog osiguranja; Ostvarivanje prava iz obaveznog osiguranja; Lično učešće osiguranih lica u troškovima korišćenja zdravstvene zaštite; Finansiranje obaveznog zdravstvenog osiguranja; Dobrovoljno zdravstveno osiguranje.

Penzijско i invalidско osiguranje: Pojam i vrste - obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje na osnovu tekućeg finansiranja, obavezno penzijsko osiguranje na osnovu individualne kapitalizovane štednje, dobrovoljno penzijsko osiguranje na osnovu individualne kapitalizovane štednje; Obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje na osnovu tekućeg finansiranja - osiguranici; Lica kojima se obezbjeđuju prava za slučaj invalidnosti i tjelesnog oštećenja; Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja; Penzijski staž; Starosna penzija - uslovi i postupak; Invalidska penzija - uslovi i postupak; Novčana naknada za tjelesno oštećenje; Pravo na naknadu pogrebnih troškova; Ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja; Korišćenje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja; Fond PIO - matične evidencije; Finansiranje penzijskog i invalidskog osiguranja.

Boračka i invalidska zaštita: Korisnici prava; Pravo iz boračke i invalidske zaštite; Ostvarivanje prava; Korišćenje i prestanak prava.

Zapošljavanje: Osiguranje za slučaj nezaposlenosti; Prava nezaposlenih lica - uslovi i postupak za njihovo ostvarivanje; Zavod za zapošljavanje; Evidencije u oblasti zapošljavanja; Zapošljavanje stranaca - utvrđivanje mjera za zapošljavanje i rad stranaca; Radna dozvola.

Propisi i pravna literatura:

Zakon o radu,
Opšti kolektivni ugovor,
Zakon o državnim službenicima i namještenicima,
Zakon o zaradama državnih službenika i namještenika,
Zakon o zdravstvenom osiguranju,
Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju,
Zakon o boračkoj i invalidskoj zaštiti,
Zakon o zapošljavanju,
Zakon o zapošljavanju i radu stranaca,
Zakon o štrajku,
Udžbenik radnog prava i Komentari zakona.

PRIVREDNO PRAVO

Privredna djelatnost: Oblici obavljanja privrednih djelatnosti; Svojstvo pravnog lica.

Preduzetnik: Pojam i registracija. Ortačko društvo: Pojam i osnivanje; Međusobni odnosi ortaka; Odnosi ortaka prema trećim licima; Prestanak ortakluka.

Komanditno društvo: Pojam i osnivanje; Međusobni odnosi članova društva; Početna registracija društva; Registracija promjena; Dostavljanje i objavljivanje podataka; Prestanak društva.

Akcionarsko društvo: Pojam i osnovne karakteristike; Osnivači i akcionari; Statut; Osnivanje; Početna registracija; Restrukturiranje društva; Promjena oblika akcionarskog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću; Dobrovoljna likvidacija; Ovlašćenja likvidatora; Poništavanje osnivanja društva; Prava i obaveze društva; Obaveza dostavljanja podataka i obavještanja javnosti; Pravne posljedice obaveza preduzetih od strane društva; Prava i obaveze akcionara; Imovinska prava akcionara; Neimovinska prava akcionara; Punomoćja; Organi društva; Skupština akcionara; Sazivanje skupštine; Dnevni red skupštine akcionara; Postupanje na skupštini akcionara; Kvorum i donošenje odluka; Vanredna skupština; Ništavost odluka skupštine akcionara; Sastav i izbor odbora direktora; Ovlašćenje odbora direktora; Obaveze odbora direktora; Zabrana uticaja na rad revizora; Administracija; Revizor; Evidencija i dokumentacija; Struktura kapitala; Sticanje imovine od osnivača ili akcionara; Procjena nenovčanog uloga; Akcije; Uplata i pravo preče kupovine akcija; Obične i povlašćene akcije; Obveznice; Zamjenjive obveznice; Povećanje osnovnog kapitala; Podjela dividendi u obliku akcija i usitnjavanje akcija; Smanjenje osnovnog kapitala; Sticanje sopstvenih akcija; Finansijska godina; Raspodjela profita; Dividende.

Društvo sa ograničenom odgovornošću: Pojam; Članstvo; Kapital; Nenovčani ulози; Statut; Osnivanje; Početna registracija; Obaveza dostavljanja i objavljivanja podataka i dokumenata; Pravne posljedice obaveza preduzetih od strane društva; Organi; Prenos udjela; Pravo preče kupovine udjela; Sticanje sopstvenih udjela; Jednočlano društvo; Promjena oblika društva sa ograničenom odgovornošću u akcionarsko društvo.

Djelovi stranih društava: Pojam i registracija. Registracija: Centralni registar Privrednog suda (CRPS); Registrator; Dostavljanje podataka i dokumentacije; Postupak i produženje registracije; Takse i finansiranje CRPS-a; Odgovornost.

Kaznene odredbe: Dostavljanje lažnih ili prevarnih podataka; Lažni ili prevarni finansijski izvještaj; Lažni ili prevarni izvještaj procjenjivača; Privredni prestupi društva ili odgovornog lica; Prekršaj i društva ili odgovornog lica; Prekršaj i prestupnika; Propuštanje registracije.

Insolventnost privrednih društava: Vrste postupaka; Stečajni dužnik; Nadležnost za stečajni postupak.

Pokretanje stečajnog postupka: Osnovi za pokretanje; Forma i sadržina predloga; Isprave; Predlog dužnika; Predlog povjerioca; Obavještenje o predlogu koji nije podnio dužnik; Prigovor na predlog koji nije podnio dužnik; Depozit; Mjere za neopravdano podnošenje predloga; Pravne posljedice prihvatanja predloga; Namjera o reorganizaciji ili ličnoj upravi u stečaju; Prigovor na izjavu o namjeri; Ovlaštenja suda za izdavanje naloga.

Stečajni upravnik i odbor povjerilaca: Imenovanje; Stručna sprema; Naknada; Ovlaštenja, Izvještaj o uzrocima koji su doveli do insolventnosti dužnika; Status i odgovornost; Podnošenje izvještaja; Prigovor, žalba i zahtjev za prinudno izvršenje; Smjenjivanje; Prvi sastanak povjerilaca i formiranje odbora povjerilaca; Odbor povjerilaca.

Imovina stečajne mase: Ograničenja prenosa imovine; Pljenidba, pečačenje i oduzimanje imovine dužnika; Popis imovine dužnika; Imovina na kojoj dužnik još nije pribavio pravo svojine; Ugovori o prenosu hartija od vrijednosti i tržišno priznatih roba; Zastupništvo i imovina koja se drži u ime trećih lica.

Upravna ovlaštenja: Moratorijum i privremeno obustavljanje svih aktivnosti; Odgovarajuća zaštita; Privremeno ukidanje moratorijuma; Prekid roka zastarjelosti; Pružanje usluga od javnog interesa; Obaveza dužnika da sarađuje; Oduzimanje prava dužniku ili njegovim organima upravljanja; Raskid neizvršenih ugovora; Pružanje stručnih ili ličnih usluga; Dobijanje kredita.

Prijavljivanje potraživanja: Registracija i postupak; Obračun; Kamata na neobezbijedena i obezbijedena potraživanja; Dospjelost; Devizna potraživanja; Potraživanja čiji iznos nije izražen u novcu; Uslovi; Obezbijedena i djelimično obezbijedena potraživanja; Obaveze čiji rok ispunjenja nije protekao; Utvrđivanje valjanosti potraživanja; Konačan spisak potraživanja; Prebijanje; Potraživanje zaposlenih po osnovu prestanka radnog odnosa nakon pokretanja stečajnog postupka.

Postupak poništenja: Poništenje određenih raspolaganja. Reorganizacija: Plan; Podnosilac plana; Rok; Podnošenje plana zajedno sa predlogom; Troškovi; Metode reorganizacije; Dostupnost podataka javnosti; Sadržaj plana; Apsolutni prioritet; Potpuno namirenje; Minimalna zaštita; Porez na otpuštanje dugova; Izuzetak od primjene propisa o hartijama od vrijednosti; Rasprava o planu; Glasanje i potvrđivanje; Pravne posljedice potvrđivanja; Izvršenje plana; Kršenje potvrđenog plana; Prelazak na stečajni postupak.

Stečaj: Prodaja imovine dužnika; Ustupanje imovine zalogoprimcu; Vanredna prodaja; Prihod od prodaje; Prihod od korišćene imovine; Troškovi; Prioriteti pri diobi; Sporedna potraživanja; Namirenje potraživanja; Potraživanja prijavljena sa zadocnjenjem; Sredstva rezerve.

Zaključenje postupka: Konačni izvještaj; Zaključenje; Pravne posljedice; Otpuštanje duga; Poreska obaveza po osnovu otpuštanja duga; Izuzeci; Razrješenje upravnika; Sudska likvidacija.

Stečaj sa elementima inostranosti: Područje primjene; Međunarodne obaveze Republike; Nadležnost suda; Ovlaštenje upravnika da preduzima radnje u stranoj državi; Izuzetak u slučajevima suprotnim javnom poretku; Dodatna pomoć u skladu sa drugim zakonom; Tumačenje; Pravo neposrednog pristupa; Ograničena nadležnost; Obraćanje stranog predstavnika; Učešće stranog predstavnika u postupku; Učestvovanje stranih povjerilaca u postupku; Obavještenje stranim povjeriocima; Zahtjev za priznanje stranog postupka; Uslovi; Odluka; Naknadne informacije; Pomoć nakon podnošenja zahtjeva; Pravno dejstvo priznanja; Pomoć nakon priznanja stranog postupka; Zaštita povjerilaca i drugih zainteresovanih lica; Tužba za poništaj pravnih radnji kojima se nanosi šteta povjeriocima; Miješanje stranog predstavnika; Saradnja i neposredno opštenje između sudova u Republici i stranih sudova ili stranih predstavnika; Saradnja i neposredno opštenje između stečajnog upravnika ili stranih sudova i stranih predstavnika; Oblici saradnje; Pokretanje postupka nakon priznanja; Koordinacija; Koordinacija više stranih postupaka; Pretpostavka insolventnosti; Pravilo plaćanja; Krivično djelo podnošenja lažne dokumentacije; Lažna zakletva ili svjedočenje; Prijavljivanje lažnog

potraživanja; Krivično djelo utaje imovine; Mito; Protivpravno prisvajanje imovine; Neotklanjanje nepravilnosti u predlogu od strane dužnika; Predlog podnešen iz neopravdanih razloga.

Ugovorno poslovno pravo: Pojam; Regulisanje; Vrste. Posebne karakteristike: Subjekti; Predmet; Značaj; Forma; Načela; Kamate; Prigovori i zastarjelost potraživanja; Zaštita i ostvarivanje prava.

Zaključivanje: Sloboda ugovaranja; Ravnopravnost stranaka; Pregovori; Ponuda; Prihvatanje; Predugovor; Memorandum; Prečutno zaključivanje; Licitacija; Prikupljanje ponuda; Formularni ugovori; Vrijeme i mjesto zaključenja.

Obezbjedeње ugovora u privredi: Oblici; Solidarnost dužnika; Jemstvo; Pravo zaloge u robnom prometu.

Ugovor o prodaji: Pojam i elementi; Predmet; Cijena; Obaveze prodavca; Obaveze kupca; Odgovornost za mane robe (stvari); Ograničenje odgovornosti prodavca; Garancija za ispravno funkcionisanje stvari; Zaštita od evikcije; Docnja prodavca i docnja kupca; Čuvanje robe za račun drugog ugovarača; Prelaz rizika; Transportne klauzule; Posebne vrste ugovora o prodaji u privredi; Prestanak obaveza.

Ugovor o posredovanju: Pojam i karakteristike; Obaveze posrednika; Obaveze nalogodavca (komitenta); Odgovornost posrednika; Prestanak obaveza.

Ugovor o trgovinskom zastupanju (agenturi): Pojam i karakteristike; Obaveze zastupnika; Obaveze nalogodavca; Prestanak obaveza.

Ugovor o komisionu: Pojam i karakteristike; Pravni odnosi; Obaveze komisionara; Obaveze komitenta; Odgovornost komisionara; Prestanak obaveza.

Ugovor o kontroli: Pojam i karakteristike; Obaveze kontrolne organizacije; Obaveze naručioca; Odgovornost vršioca; Posebne vrste; Prestanak obaveza.

Ugovor o uskladištenju: Pojam i karakteristike; Obaveze skladištara; Obaveze ostavioca; Odgovornost skladištara; Skladišnica; Prestanak obaveza.

Ugovor o otpremanju (špediciji): Pojam i bitni elementi; Obaveze otpremnika; Obaveze nalogodavca; Odgovornost otpremnika; Prestanak obaveza.

Ugovori o iskorišćavanju brodova: Vrste; Ugovori o prevozu stvari brodom; Brodarski ugovori; Vozarski ugovori; Prevozne isprave; Obaveze broдача; Obaveze naručioca prevoza (kratelja); Odgovornost za štetu na teretu; Odgovornost za štetu zbog pomorske havarije; Ugovor o zakupu broда; Prestanak obaveza.

Ugovor o prevozu robe u unutrašnjoj plovidbi: Karakteristike; Prava i obaveze; Odgovornost.

Ugovor o tegljenju: Karakteristike; Obaveze; Odgovornost i pravna priroda.

Ugovor o prevozu stvari željeznicom: Pojam i elementi; Tovarni list; Obaveze željeznice; Obaveze pošiljaoca; Pravni položaj primaoca robe (stvari); Odgovornost za štetu na stvarima; Prestanak obaveza.

Ugovor o drumskom prevozu stvari: Pojam i elementi; Tovarni list; Obaveze prevozioca; Obaveze pošiljaoca; Odgovornost za štetu; Prestanak obaveza.

Ugovor o prevozu stvari vazduhoplovom: Pojam i elementi; Tovarni list; Obaveze prevozioca; Obaveze pošiljaoca; Odgovornost za štetu; Prestanak ugovora; Ugovor o posebnoj usluzi vazduhoplova; Ugovor o zakupu vazduhoplova.

Ugovor o prevozu putnika: Pojam i karakteristike; Vrste; Obaveze prevozioca; Prava i obaveze putnika; Odgovornost za štetu; Prestanak obaveza.

Ugovor o prevozu prtljaga: Opšte karakteristike; Prava i obaveze; Odgovornost. Ugovori o mješovitom i multimodalnom prevozu: Pojam i odgovornost.

Ugovor o osiguranju: Pojam i elementi; Obaveze osiguranika; Obaveze osiguravača; Imovinska osiguranja; Ugovor o osiguranju kredita; Osiguranje od građanske odgovornosti; Obavezna osiguranja; Osiguranje lica; Ugovor o reosiguranju; Prestanak obaveza.

Ugovori o turističkim uslugama: Subjekti; Vrste; Ugovor o organizovanju putovanja (pojam i karakteristike; obaveze organizatora; obaveze turiste; odgovornost organizatora; prestanak obaveza); Posrednički ugovor o putovanju; Ugovor o alotmanu (pojam i karakteristike; obaveze turističke agencije; obaveze hotelijera; odgovornost turističke agencije; prestanak obaveza); Ugovor o hotelskim uslugama.

Ugovor o građenju: Pojam i elementi; Karakteristike; Zaključivanje; Obaveze izvođača radova; Obaveze naručioca radova; Odgovornost izvođača za štetu; Posebne vrste ugovora; Prestanak obaveza.

Ugovor o transferu tehnologije: Opšte karakteristike; Vrste; Obaveze davaoca i sticaoca tehnologije; Podlicenca; Restriktivne ugovorne klauzule; Specifičnosti prestanka.

Ugovor o dugoročnoj proizvodnoj kooperaciji: Karakteristike; Pravni režim; Odgovornost.

Ugovor o franšizingu: Karakteristike; Vrste; Obaveze ugovornih strana; Pravna priroda.

Ugovor o lizingu: Subjekti; Pojam i bitni elementi; Pravna priroda; Vrste; Ugovorne klauzule; Obaveze davaoca i korisnika; Prestanak obaveza.

Ugovor o faktoringu: Karakteristike; Vrste; Obaveze ugovornih strana.

Ugovor o forfetiranju: Karakteristike; Vidovi ustupanja potraživanja.

Strana ulaganja: Strani ulagač; Uloga stranog ulagača i domaćeg lica; Visina stranog uloga.

Oblici stranih ulaganja: Korporacijsko ulaganje; Nacionalni tretman; Strano ulaganje samo sa domaćim licem; Osnivanje, ulaganje u druge organizacije; Ugovorno ulaganje i kupoprodaja nepokretnosti; B.O.T. sistem i koncesije.

Prava i obaveze stranog ulagača i njegova zaštita: Prava; Transfer i reinstaliranje dobiti; Poreske i druge povlastice; Slobodna plaćanja; Transfer sredstava; Standardi; Prava intelektualne svojine; Zaštita životne sredine; Osiguranje ulaganja; Zapošljavanje; Ugovorni radni odnos; Pravna sigurnost; Zaštita imovine stranog ulagača; Naknada štete; Odgovornost.

Ugovori i drugi akti o stranim ulaganjima: Ugovor o ulaganju; Ugovor i odluka o osnivanju preduzeća.

Evidentiranje i promocija stranih ulaganja.

Rješavanje sporova.

Bankarsko pravo: Banke; Osnivanje; Dozvola za rad; Organizacijski djelovi i statusne promjene; Oduzimanje dozvole za rad; Davanje odobrenja i saglasnosti. Poslovanje; Klasifikovanje sredstava; Likvidna sredstva; Ograničenja.

Upravljanje i rukovođenje: Skupština akcionara; Upravni odbor; Stalna tijela upravnog odbora; Generalni direktor; Poslovna tajna.

Finansijske institucije: Knjigovodstvo, revizija i kontrola. Mjere za ozdravljenje banke. Stečaj; Likvidacija.

Bankarski poslovi: Opšta pravila: Pojam; Osobine i vrste.

Kreditni poslovi: Ugovor o kreditu (opšte karakteristike; prava i obaveze; vrste; posebni načini prestanka); Specijalni kreditni poslovi.

Bankarski depozit: Novčani depozit (karakteristike; obaveze; vrste); Ulog na štednju (karakteristike; štedna knjižica); Bankarski tekući račun (karakteristike; pravni režim; obaveze); Nenovčani depozit (karakteristike; vrste); Depozit hartija od vrijednosti (karakteristike; obaveze banke); Ugovor o sefu (pojam i priroda; obaveze i odgovornost).

Bankarski uslužni poslovi: Akreditiv (karakteristike; pravni odnosi; načela; podjela; robna dokumenta); Bankarska garancija (pojam; pravni odnosi; elementi; pravna priroda; vrste); Platni promet (pojam i podjele; organizacija; instrumenti; virman; akceptni nalog); Kliring (pojam i vrste); Dokumentarni inkaso (pojam, priroda i vrste; pravni odnosi); Ostali uslužni bankarski poslovi.

Hartije od vrijednosti: Pojam; Vrste (hartije na ime, po naredbi, na donosioca); Dematerijalizacija; Bitni elementi; Registrovanje; Emitenti.

Novčane hartije od vrijednosti: Mjenica (pojam i osobine; pravna priroda; vrste; načela; elementi; klauzule; mjenične radnje); Ček (pojam; pravna priroda; vrste; elementi; čekovne radnje); Akcije (karakteristike; vrste; prenos; elementi); Obveznice (pojam; vrste; elementi); Komercijalni zapis; Blagajnički zapis; Državni zapis; Sertifikat o depozitu; Finansijski derivati.

Robne hartije od vrijednosti: Skladišnica (pojam; vrste; prenos); Tovarni list (karakteristike; vrste); Isprave kombinovanog prevoza robe; Konosman (pojam; vrste; prenos).

Legitimacione isprave: Legitimacioni papiri i znaci; Polisa osiguranja (pojam; sadržina; vrste; pravna priroda); Kreditna karta (pojam; vrste; izdavanje; pravna priroda).

Komisija za hartije od vrijednosti: Osnivanje i status; Nadležnost; Pravila i drugi akti; Odlučivanje; Sastav i imenovanje članova; Mandat članova; Sjednice; Statut; Sukob interesa; Stručna služba; Odgovornost; Obaveza čuvanja tajne; Finansiranje; Finansijska godina; Registri; Revizija; Godišnji izvještaj o radu.

Emisija hartija od vrijednosti: Postupak; Odluka o emisiji; Registracija emitenata; Obaveza kontinuiranog izvještavanja; Godišnji izvještaji; Postupanje u slučaju štetnog poslovanja; Obavješćavanje o promjeni vlasništva; Podjela i spajanje akcija; Obavješćavanje o podjeli i spajanju akcija.

Javna ponuda hartija od vrijednosti: Pojam; Prospekt; Odobravanje prospekta; Odgovornost za neistinit i netačan prospekt; Upis; Obavješćavanje o upisu i uplati; Zabrana raspolaganja neupisanim i neuplaćenim hartijama od vrijednosti; Uspješnost emisije akcija; Nadzor nad postupkom javne ponude; Obustavljanje postupka.

Tržišta hartija od vrijednosti: Pojam; Ograničenja za osnivanje berzi; Berza; Specijalizovana berza; Nepistrasnost; Osnivanje berze; Osnovni kapital berze i akcije; Davanje dozvole za rad berze; Upis u sudski registar; Statut i upravljanje berzom; Obaveze berze; Obavješćavanje Komisije; Akti berze; Izdavanje uputstava berzi; Zahtijevanje izmjene i dopune pravila; Zabrana rada u slučaju hitnosti; Suspenzija i oduzimanje dozvole za rad.

Ovlašćeni učesnici na tržištu hartija od vrijednosti: Poslovi koje obavljaju ovlašćeni učesnici; Ovlašćeni učesnici; Vlasništvo; Uslovi i podobnost za dobijanja dozvole za rad; Osnovni kapital; Podnošenje zahtjeva za dozvolu za rad; Davanje dozvole; Upis u sudski registar; Ovlašćenja komisije; Dostava podataka; Etički kodeksi; Oduzimanje i suspenzija dozvole za rad; Registar dozvola za rad; Promjena podataka; Samoregulatorne organizacije.

Poslovanje sa hartijama od vrijednosti: Standardi poslovanja; Visina finansijskih sredstava; Knjige naloga; Obaveza izvještavanja klijenta; Sredstva klijenta; Imenovanje revizora; Podnošenje izvještaja o reviziji; Imenovanje revizora.

Kliring, saldiranje i registracija hartija od vrijednosti: Dematerijalizovane hartije od vrijednosti; Račun; Centralna Depozitarna Agencija (CDA); Dozvola za rad; Ovlašćenja komisije za davanje uputstava; Akti CDA; Imovina članova CDA; Upravljanje CDA; Finansiranje; Obaveza obavješćavanja o promjeni vlasnika hartija od vrijednosti; Zabranjeni poslovi; Garantni fond; Oduzimanje i suspenzija dozvole za rad; Vlasništvo nad dematerijalizovanim hartijama od vrijednosti; Prenos vlasništva.

Zloupotrebe na tržištu hartija od vrijednosti: Povlašćene informacije; Manipulacije; Lažiranje cijene; Korišćenje netačnih i obmanjujućih informacija; Obaveza plaćanja štete.

Informisanje, kontrola i istraživanje: Ovlašćenje komisije da traži informacije; Informacije u vezi sa transakcijama; Ovlašćenja Komisije da vrši kontrolu; Ovlašćenja Komisije da vrši istraživanje; Uništavanje dokumenata.

Prekršaji.

Privredni sporovi: Postupak u privrednim sporovima (mjesna i stvarna nadležnost); Osobnosti parničnog postupka u privrednim sporovima.

Propisi i pravna literatura:

Zakon o privrednim društvima,
Zakon o insolventnosti privrednih društava,
Zakon o stranim ulaganjima,
Zakon o hartijama od vrijednosti,
Zakon o bankama,
Udžbenik Poslovno pravo,
Udžbenik Ugovori u privredi i Komentari zakona.

FINANSIJE SA OSNOVAMA STATISTIKE

Javni prihodi: Pojam javnih prihoda; Vrste javnih prihoda. Javni rashodi: Pojam javnih rashoda.

Javni rashodi koji se finansiraju iz Budžeta Republike; Javni rashodi koji se finansiraju iz Budžeta opštine; Javni rashodi koji se finansiraju preko organizacija obaveznog socijalnog osiguranja.

Budžet: Osnovni pojmovi; Donošenje budžeta; Vrste budžeta; Sadržaj budžeta; Uravnoteženje budžeta; Primici budžeta; Izdaci budžeta; Konsolidovani račun trezora; Glavna knjiga trezora; Budžetski suficit i njegova upotreba; Iznosi finansiranja budžetskog deficita; Pripremanje i planiranje budžeta; Izdaci za potrošačke jedinice; Sadržaj zakona o budžetu Republike i odluke o budžetu opštine; Izvršenje budžeta (raspodjela sredstava potrošačkih jedinica, sredstva tekuće i stalne rezerve, preusmjeravanje sredstava); Zajmovi i garancije

(državni dug, uzimanje zajma i kratkoročnih pozajmica i davanje garancija); Unutrašnja kontrola budžeta; Završni račun budžeta; Poslovi državnog trezora; Poslovi budžeta; Revizija računovodstvenih dokumenata, ugovorenih obaveza i izdataka.

Javni prihodi za finansiranje prava i dužnosti Republike: Porezi (na dohodak fizičkih lica, dobit pravnih lica, nepokretnosti, promet nepokretnosti, dodata vrijednost; akcize na promet proizvoda i usluga, prirezi); Takse (administrativne, sudske komunalne i registracione); Zajmovi; Naknade (za korišćenje vode, za korišćenje šuma, za korišćenje puteva i željezničke infrastrukture, za korišćenje zemljišta); Ostali javni prihodi.

Javni prihodi za finansiranje lokalne samouprave: Sopstveni izvori opštine (porezi, takse i naknade, samodoprinos, drugi prihodi); Zajednički prihodi (od poreza i naknada koje utvrdi Republika); Egalizacioni fond i dotacije; Uslovne dotacije budžeta Republike.

Javni prihodi za finansiranje obaveznog socijalnog osiguranja: Doprinosi iz zarada i drugih primanja osiguranika; Drugi javni prihodi, Obveznici doprinosa (osiguranici, poslodavci i drugi obveznici); Doprinos za penzijsko, invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti.

Monetarni sistem: Osnove i obilježja monetarnog sistema; Učesnici u monetarnim odnosima i organizacije i institucije jedinstvenog monetarnog sistema; Novac (pojam, osnovne osobine i funkcije); Vrijednost novca i potrebna količina novca u opticaju; Kreditni i bankarski sistem; Hartije od vrijednosti (pojam i vrste).

Osnove bankarskog i kreditnog sistema: Osnivanje banaka i lica koja se bave pružanjem bankarskih ili finansijskih usluga ili proizvoda; Bankarsko poslovanje - poslovi banaka, aktiva banke, limiti u poslovanju banke; Finansijske institucije; Računovodstvo, revizija i kontrola poslovanja banaka; Mjere za ozdravljenje banaka.

Carinski sistem: Carine; Pojam i vrste carinskih instituta; Carinska tarifa, Oslobođanje od plaćanja carine; Nastanak carinskog duga; Gašenje carinskog duga.

Osnovi statistike: Predmet, zadatak i cilj statistike; Oblasti u kojima se koristi statistika; Organizacije statistike i statističke djelatnosti; Statističko istraživanje; Statističke jedinice, statistički skup, obilježja statističke jedinice i statističkog skupa, sređivanje statističke građe, analiza statističkih podataka; Statističko posmatranje: jedinica posmatranja, obilježja i jedinice posmatranja, statistički upitnici, statistički popis; Sređivanje, grupisanje i obrada; Vrsta statističkih nizova i njihovo tabelarno i grafičko prikazivanje; Metodi analize statističkih podataka - srednje vrijednosti; Aritmetička, geometrijska i harmonijska sredina, medijana i modus; Relativni brojevi, postoci, koeficijenti, indeksi; Korelacija, regresione linije i pokazatelji korelacije kod linearne, krivolinijske, parcijalne i multiple korelacije, korelacije ranga; Trendovi, linearni, parabolični i eksponencijalni; Mjere reprezentativnosti trenda; Sezonska varijacija, Sezonski indeksi; Eliminiranje sezonskih varijacija; Teorija uzoraka-osnovni pojmovi, vrste uzorka, ocjena sredine, totala i proporcije osnovnog skupa iz uzorka; Standardna greška; Ocjene uzorka; Sistem publikovanja podataka.

Propisi i pravna literatura:

Zakon o budžetu,

Zakon o finansiranju lokalne samouprave,

Zakon o bankama,

Zakon o Centralnoj banci Crne Gore,

Zakon o hartijama od vrijednosti,

Zakon o mjenici, Zakon o čeku,

Carinski zakon,

Zakon o poreskoj administraciji,

Zakon o porezu na dobit pravnih lica,

Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica,

Zakon o porezima na imovinu,

Zakon o doprinosima za socijalno osiguranje,

Zakon o administrativnim taksama,

Zakon o sudskim taksama,

Zakon o komunalnim taksama i naknadama, Udžbenik finansija i finansijskih prava, Udžbenik statistike i komentari zakona.

PROGRAM OPŠTEG DIJELA STRUČNOG ISPITA - SREDNJA ŠKOLSKA SPREMA - OSNOVI USTAVNOG UREĐENJA USTAVNI SISTEM

Ustav: Pojam i značenje ustava; Vrste ustava; Promjene ustava; Ustavna povelja državne zajednice Srbija i Crna Gora-usvajanje i promjena; Ustav Republike Crne Gore - usvajanje i promjena.

Ustavna povelja državne zajednice Srbija i Crna Gora: Polazne osnove za preuređenje odnosa Srbije i Crne Gore; Principi državne zajednice; Nadležnost zajednice; Organi zajednice; Način predstavljanja Srbije i Crne Gore; Ministri; Sud zajednice; Vojska zajednice-zadatak; Vrhovni savjet odbrane; Prigovor savjesti; Istupanje iz državne zajednice SCG.

Povelja o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama: Osnovni principi-princip neprikosновенosti ljudskog dostojanstva i slobodnog razvoja ličnosti, princip poštovanja ljudskih i manjinskih prava, princip zabrane diskriminacije, ukidanja ili ograničenja ljudskih i manjinskih prava; Ograničenje ljudskih i manjinskih prava; Sudska zaštita i uklanjanje posljedica kršenja ljudskih i manjinskih prava; Prava pripadnika nacionalnih manjina.

Ustav Republike Crne Gore: Osnovni principi-suverenost, demokratija, vladavina prava, podjela vlasti, državni simboli, teritorija, jezik i pismo, državljanstvo, vjeroispovijesti, zakonodavstvo, granice slobode.

Slobode i prava: Osnovni principi; Lične slobode i prava; Političke slobode i prava; Ekonomske, socijalne i kulturne slobode i prava; Posebna prava pripadnika nacionalnih i etničkih grupa.

Uređenje vlasti: Skupština-sastav i izbor, mandat, imunitet, nadležnost, predlaganje zakona, zasijedanje, odlučivanje i raspuštanje; Predsjednik-izbor, nadležnost, prestanak mandata, vršenje funkcije; Vlada-sastav, izbor, nadležnost, nespojivost funkcije, pitanje nepovjerenja, prestanak mandata; Državna uprava; Lokalna samouprava; Sudstvo i državni tužilac.

Ustavnost i zakonitost: Princip ustavnosti i zakonitosti po Ustavu RCG; Ustavni sud RCG.

Ostale odredbe: Obezbjedenje postojećih ljudskih prava; Ovlašćenja komiteta ministara.

Propisi i pravna literatura:

Ustavna povelja državne zajednice Srbija i Crna Gora, i

Ustav Republike Crne Gore,

Udžbenici Ustavnog prava i

Komentari ustava.

OSNOVI SISTEMA DRŽAVNE UPRAVE, RADNIH ODNOSA I LOKALNE SAMOUPRAVE

Državna uprava: Poslovi državne uprave; Organi državne uprave-pojam, načela rada; Unutrašnja organizacija organa državne uprave; Propisi ministarstava; Upravljanje i odgovornost u organima državne uprave; Državna uprava i građani; Odnosi organa državne uprave i Vlade; Odnosi između ministarstava; Odnosi između ministarstava i organa uprave; Odnosi ministarstava prema Skupštini; Odnosi organa državne uprave prema sudovima; Odnos ministarstava prema organima lokalne samouprave; Odnosi organa uprave prema javnim ustanovama, javnim preduzećima i drugim pravnim licima čiji je osnivač država; Odnosi organa državne uprave prema nevladinim organizacijama; Prenosjenje i povjeravanje poslova državne uprave.

Državni službenici i namještenici: Pojam i poslovi državnih službenika i namještenika; Principi sistema državnih službenika; Zakonitosti rada, princip službeničke etike, princip jednake dostupnosti službi u državnim organima; Zvanja državnih službenika i namještenika; Upravljanje kadrovima-organ i centralna kadrovska evidencija; Upravni inspektor.

Upravna djelatnost: Pojam, vrste i oblici; Pojam i vrste akata uprave; Upravni propisi; Pojam i obilježja upravnog akta; Vrste upravnih akata; Rušljivi i ništavi upravni akti; Uklanjanje pogrešnih upravnih akata (poništavanje, ukidanje, mijenjanje, oglašavanje ništavim); Pravosnažnost, konačnost i izvršnost upravnih akata.

Upravni nadzor: Pojam, karakteristike, vrste i oblici upravnog nadzora; Inspekcijski nadzor-pojam i vršenje; Načela inspekcijskog nadzora; Obaveze i ovlašćenja inspektora.

Radni odnosi: Pojam i bitni elementi radnog odnosa; Zasnivanje radnog odnosa; Ugovor o radu; Sadržina ugovora o radu; Javno oglašavanje i slučajevi zaključenja ugovora o radu bez javnog oglašavanja; Prethodna provjera radnih sposobnosti; Probni rad; Pripravnici; Obrazovanje i osposobljavanje za rad.

Prava zaposlenih: Raspoređivanje zaposlenih; Radno vrijeme; Rad duži od punog radnog vremena; Raspored radnog vremena; Odmori; Odsustvovanje sa rada (plaćeno i neplaćeno odsustvo); Mirovanje prava iz radnog odnosa; Zarade; Garantovana zarada; Naknada zarade; Druga primanja; Zaštita zaposlenih.

Odgovornost zaposlenih: Povrede radnih obaveza; Disciplinski organi; Disciplinske mjere; Privremeno udaljenje zaposlenog (suspenzija).

Prestanak radnog odnosa: Prestanak radnog odnosa po sili zakona (slučajevi i uslovi); Prestanak radnog odnosa po sporazumu; Prestanak radnog odnosa otkazom poslodavca; Prestanak radnog odnosa otkazom zaposlenog; Otkazni rok; Prekid radnog odnosa; Prestanak potrebe za radom zaposlenih.

Službenički odnosi: Zasnivanje radnog odnosa državnih službenika i namještenika; Prava i obaveze državnih službenika i namještenika; Odgovornost državnih službenika i namještenika-disciplinska i materijalna; Stručno usavršavanje državnih službenika i namještenika; Prestanak radnog odnosa; Zaštita prava državnih službenika i namještenika; Upravljanje kadrovima-organa za upravljanje kadrovima i centralna kadrovska evidencija; Upravni inspektor.

Zaštita prava zaposlenih: Zaštita prava kod poslodavca; Zaštita prava pred sudom; Inspekcija rada; Zaštita prava pred arbitražom.

Kolektivni ugovori: Opšti kolektivni ugovor; Sindikat - uslovi za rad sindikata; Savjet zaposlenih.

Štrajk: Pojam i vrste; Štrajk u određenim djelatnostima; Minimum procesa rada. Prava iz rada i po osnovu rada: Prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja; Kategorija osiguranika; Finansiranje obaveznog zdravstvenog osiguranja; Dobrovoljno zdravstveno osiguranje.

Penzijско i invalidско osiguranje: Pojam i vrste; Obavezno penzijsko i invalidско osiguranje na osnovu tekućeg finansiranja - osiguranici; Lica kojima se obezbjeđuju prava za slučaj invalidnosti i tjelesnog oštećenja; Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja; Penzijski staž; Starosna penzija; Invalidska penzija; Novčana naknada za tjelesno oštećenje; Pravo na naknadu pogrebnih troškova; Ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja; Fond PIO.

Boračka i invalidska zaštita: Korisnici prava; Pravo iz boračke i invalidske zaštite.

Zapošljavanje: Osiguranje za slučaj nezaposlenosti; Prava nezaposlenih lica - uslovi i postupak za njihovo ostvarivanje; Zapošljavanje stranaca.

Lokalna samouprava: Pojam lokalne samouprave; Opština; Glavni grad; Prestonica; Pravni status opštine; Poslovi lokalne samouprave (sopstveni poslovi, preneseni i povjereni poslovi); Imovina opštine; Organi opštine (skupština, predsjednik); Pravni status funkcionera i službenika; Finansiranje opština; Mjesna samouprava; Učešće građana u ostvarivanju lokalne samouprave; Odnosi i saradnja lokalne samouprave i građana; Odnosi organa lokalne samouprave i državnih organa.

Propisi i pravna literatura:

Zakon o radu,

Opšti kolektivni ugovor,

Zakon o državnim službenicima i namještenicima,

Zakon o zaradama državnih službenika i namještenika,

Zakon o zdravstvenom osiguranju,

Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju,

Zakon o boračkoj i invalidskoj zaštiti,

Zakon o zapošljavanju,

Zakon o zapošljavanju i radu stranaca,

Zakon o štrajku,

Udžbenik Radnog prava i

Komentari zakona.

OSNOVI UPRAVNOG POSTUPKA

Upravni postupak: Pojam upravnog postupka; Opšti upravni postupak i posebni upravni postupak; Osnovna načela Zakona o opštem upravnom postupku-smisao i značaj (načelo zakonitosti, načelo zaštite prava građana i zaštite javnog interesa, načelo efikasnosti, načelo istine, načelo saslušanja stranaka, načelo ocjene dokaza, načelo samostalnosti u rješavanju, načelo dvostepenosti, dužnosti stranke da govori istinu, načelo ekonomičnosti postupka, načelo pružanja pomoći stranci, načelo upotrebe jezika i pisma u postupku).

Opšti upravni postupak: Nadležnost za vođenje upravnog postupka; Sukob nadležnosti; Pravna pomoć; Izuzeće službenog lica; Učesnici u upravnom postupku; Stranka u upravnom postupku-pojam, svojstva i vrste; Zakonski zastupnik; Punomoćnik; Komunikacija organa i stranaka; Podnesci-pojam, sadržina, predaja i prijem, nedostaci u podnescima; Pozivanje; Dostavljanje u upravnom postupku; Obavezno lično dostavljanje; Posebni slučajevi dostavljanja; Dostavnica i greške u dostavljanju; Rokovi u upravnom postupku; Povraćaj u pređašnje stanje; Održavanje reda.

Faze postupka: Prvostepeni postupak-pokretanje postupka; Izmjena i odustanak od zahtjeva; Poravnanje u upravnom postupku; Postupak do donošenja rješenja-opšte karakteristike; Skraćeni postupak; Poseban ispitni postupak; Prethodno pitanje; Usmena rasprava; Dokazivanje-opšte karakteristike; Vrste dokaza u upravnom postupku.

Rješenje: Pojam i organ koji donosi rješenje; Oblik i sastavni dijelovi rješenja; Djelimično, dopunsko i privremeno rješenje; Rok za izdavanje rješenja; Konačnost i pravosnažnost rješenja; Zaključak.

Pravna sredstva: Žalba-pravo na žalbu; Nadležnost organa za rješavanje po žalbi; Rok za žalbu; Razlozi za pobijanje rješenja žalbom; Sadržaj i predavanje žalbe; Rad prvostepenog organa po žalbi; Rješavanje drugostepenog organa po žalbi; Žalba kad prvostepeno rješenje nije donešeno (slučaj ćutanja uprave); Rok za donošenje rješenja po žalbi i dostavljanje drugostepenog rješenja; Ponavljanje postupka-pokretanje i rješavanje o ponavljanju postupka; Poništavanje, ukidanje i mijenjanje rješenja; Pravne posljedice poništavanja i ukidanja.

Izvršenje: Opšte karakteristike, svojstvo izvršnosti i vrste izvršenja. Upravni nadzor: Pojam, karakteristike, vrste i oblici upravnog nadzora; Inspekcijski nadzor-pojam i vršenje; Načela inspekcijskog nadzora; Obaveze i ovlaštenja inspektora; Prava i obaveze subjekata nadzora i drugih lica; Postupak inspekcijskog nadzora; Zajedničko vršenje inspekcijskog nadzora; Inspektori i odgovornost inspektora.

Kontrola uprave:

Pojam, vrste i oblici kontrole uprave.

Upravni spor: Pojam i vrste upravnog spora; Upravni akti protiv kojih se ne može voditi upravni spor; Nadležnost za vođenje upravnog spora; Pokretanje upravnog spora-tužba; Odlučivanje u upravnom sporu (presuda i rješenje); Pravna sredstva.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda (ombudsman): Pojam i osnovna načela rada zaštitnika; Nadležnost i ovlaštenja zaštitnika.

Propisi i pravna literatura:

Zakon o državnoj upravi,
Zakon o državnim službenicima i namještenicima,
Zakon o opštem upravnom postupku,
Zakon o upravnom sporu,
Zakon o inspekcijskom nadzoru,
Zakon o zaštitniku ljudskih prava i sloboda,
Udžbenik Upravno pravo i
Komentari zakona.

OSNOVI FINANSIJA I STATISTIKE

Javni prihodi: Pojam javnih prihoda; Vrste javnih prihoda.

Javni rashodi: Pojam javnih rashoda; Javni rashodi koji se finansiraju iz Budžeta Republike; Javni rashodi koji se finansiraju iz Budžeta opštine; Javni rashodi koji se finansiraju preko organizacija obaveznog socijalnog osiguranja.

Budžet: Donošenje budžeta; Vrste budžeta; Sadržaj budžeta; Uravnoteženje budžeta; Primici budžeta; Izdaci budžeta; Pripremanje i planiranje budžeta; Izdaci za potrošačke jedinice; Sadržaj

zakona o budžetu države i odluke o budžetu opštine; Izvršenje budžeta (raspodjela sredstava potrošačkih jedinica, sredstva tekuće i stalne rezerve, preusmjeravanje sredstava); Unutrašnja kontrola budžeta; Završni račun budžeta; Poslovi državnog trezora; Poslovi budžeta; Revizija računovodstvenih dokumenata, ugovorenih obaveza i izdataka.

Javni prihodi za finansiranje prava i dužnosti Republike: Porezi (na dohodak fizičkih lica, dobit pravnih lica, nepokretnosti, promet nepokretnosti, dodata vrijednost); Akcize na promet proizvoda i usluga; Prirezi; Takse (administrativne, sudske komunalne i registracione); Zajmovi; Naknade (za korišćenje vode, za korišćenje šuma, za korišćenje puteva i željezničke infrastrukture, za korišćenje zemljišta); Ostali javni prihodi.

Javni prihodi za finansiranje lokalne samouprave: Sopstveni izvori opštine; Zajednički prihodi; Uslovne dotacije budžeta Republike.

Javni prihodi za finansiranje obaveznog socijalnog osiguranja: Doprinosi iz zarada i drugih primanja osiguranika; Obveznici doprinosa (osiguranici, poslodavci i drugi obveznici); Doprinos za penzijsko, invalidsko, zdravstveno i osiguranje od nezaposlenosti.

Monetarni sistem: Osnove i obilježja monetarnog sistema; Novac (pojam, osnovne osobine i funkcije); Vrijednost novca i potrebna količina novca u opticaju; Kreditni i bankarski sistem; Hartije od vrijednosti (pojam i vrste).

Osnove bankarskog i kreditnog sistema: Osnivanje banaka i lica koja se bave pružanjem bankarskih ili finansijskih usluga ili proizvoda; Finansijske institucije; Računovodstvo, revizija i kontrola poslovanja banaka.

Carinski sistem: Carine; Pojam i vrste carinskih instituta; Carinska tarifa, Oslobođanje od plaćanja carine; Nastanak carinskog duga.

Osnovi statistike: Predmet, zadatak i cilj statistike; Oblasti u kojima se koristi statistika; Organizacija statistike i statističke djelatnosti; Statističko istraživanje; Statističke jedinice, statistički skup, obilježja statističke jedinice i statističkog skupa, sređivanje statističke građe, analiza statističkih podataka; Statističko posmatranje; Metodi analize statističkih podataka - srednje vrijednosti; Teorija uzoraka, osnovni pojmovi, vrste uzorka, ocjena sredine, totala i proporcije osnovnog skupa iz uzorka; Standardna greška; Ocjene uzorka; Sistem publikovanja podataka.

Propisi i pravna literatura:

Zakon o budžetu,
Zakon o finansiranju lokalne samouprave;
Zakon o bankama;
Zakon o Centralnoj banci Crne Gore,
Zakon o hartijama od vrijednosti,
Zakon o mjenici, Zakon o čeku,
Carinski zakon,
Zakon o poreskoj administraciji,
Zakon o porezu na dobit pravnih lica,
Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica,
Zakon o porezima na imovinu,
Zakon o doprinosima za socijalno osiguranje,
Zakon o administrativnim taksama,
Zakon o sudskim taksama,
Zakon o komunalnim taksama i naknadama,
Udžbenik finansija i finansijskih prava,
Udžbenik statistike i Komentari zakona.

KANCELARIJSKO POSLOVANJE

Značaj, uloga i osnovna načela kancelarijskog poslovanja; Pojmovi u okviru kancelarijskog poslovanja: podnesak, akt, predmet, prilog, dosije, fascikl, registraturski materijal, arhivska građa, pisarnica, arhiva, klasifikacioni znak; Neposredno primanje podnesaka, akata i drugih pošiljki, primanje preko poštanske službe, otvaranje i pregled pošiljki, razvrstavanje i raspoređivanje predmeta; Osnovne knjige evidencije; Pomoćne knjige evidencije; Evidentiranje u djelovodnik i upisnik, evidentiranje izdatih uvjerenja, evidentiranje akata koji su određeni kao državna, vojna i službena tajna, popis akata, registar, vođenje evidencije po dosijeima, način vođenja evidencije;

Združivanje akata; Interna dostava; Vraćanje riješenih predmeta pisarnici; Administrativno-tehnička obrada akta; Otpremanje akata (putem dostavne službe, poštanske službe, akata označenih kao državna, vojna i službena tajna); Razvođenje akata u djelovodnik i upisnik; Arhiviranje, sređivanje i čuvanje predmeta; Lista kategorija registraturskog materijala; Kancelarijsko poslovanje u redovnim sudovima: sudska pisarnica, upisnici, druge knjige, sudski depozit; Kancelarijsko poslovanje kod državnog tužioca: pisarnica, upisnici i druge knjige; Kancelarijsko poslovanje u organima za prekršaje: pisarnica, upisnici, druge knjige; Pečati, štamblji, i žigovi: čuvanje, rukovanje i evidentiranje; Ovjeravanje potpisa, rukopisa i prepisa.

Propisi i pravna literatura:

Zakon o ovjeravanju potpisa, rukopisa i prepisa,
Uputstvo o načinu ovjeravanja potpisa, rukopisa i prepisa,
Zakon o pečatu Republike Crne Gore i pečatima državnih organa,
Pravilnik o prikupljanju, odabiranju i izlučivanju arhivske građe i o čuvanju registraturskog materijala i druga odgovarajuća stručna literatura u ovoj oblasti.

PROGRAM POSEBNOG DIJELA STRUČNOG ISPITA - VISOKA, VIŠA I SREDNJA ŠKOLSKA SPREMA - OBLAST UNUTRAŠNJIH POSLOVA KRIVIČNO PRAVO I KRIVIČNI POSTUPAK

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Krivično-materijalno pravo: Pojam, predmet i podjela krivičnog prava; Zaštitna funkcija krivičnog prava i važenje Krivičnog zakonika; Pojam i elementi krivičnog djela (elementi opšteg pojma: objektivni i subjektivni); Objekat krivičnog djela (zaštitni i objekat radnje); Radnja izvršenja krivičnog djela (pojam, vrste); Posljedica krivičnog djela (pojam, oblici); Mjesto i vrijeme izvršenja krivičnog djela; Subjekt krivičnog djela; Stadijumi u izvršenju krivičnog djela; Stvaranje odluke; Pripremne radnje; Pokušaj krivičnog djela (pojam, vrste i kažnjavanje); Dobrovoljni odustanak; Dovođenje krivičnog djela; Osnovi koji isključuju postojanje krivičnog djela; Djelo malog značaja; Nužna odbrana; Krajnja nužda; Sila i prijetnja; Krivična odgovornost (pojam i elementi); Pojam i ocjena uračunljivosti; Utvrđivanje neuračunljivosti (biološki i psihološki elementi neuračunljivosti); Smanjena uračunljivost; Odgovornost lica koja su se sama stavila u stanje duševne poremećenosti; Pojam i vrste umišljaja; Pojam i vrste nehata; Krivična djela kvalifikovana težom posljedicom; Posebne odredbe o krivičnoj odgovornosti za krivična djela učinjena putem medija; Pojam saučesništva i uslovi za njegovo postojanje; Izvršilaštvo i saizvršilaštvo; Podstrekavanje; Pomaganje; Granica odgovornosti i kažnjavanje saučesništva; Krivične sankcije: pojam, vrste, svrha i uslovi za primjenu; Kazne: pojam, vrste, svrha kažnjavanja; Mjere upozorenja: pojam, vrste, svrha; Mjere bezbjednosti: pojam, vrste, svrha; Zastarjelost krivičnog gonjenja; Amnestija i pomilovanje; Krivična djela protiv ustavnog uređenja i bezbjednosti Republike Crne Gore (osnovne karakteristike, vrste, pojedina krivična djela: ugrožavanje nezavisnosti, terorizam, špijunaža, odavanje državne tajne); Krivična djela protiv života i tijela (osnovne karakteristike, vrste, pojedina krivična djela: ubistvo obično, teško, na mah, teška i laka tjelesna povreda, učestvovanje u tuči, ugrožavanje opasnim oruđem pri tuči i svađi, ubistvo djeteta pri porođaju); Krivična djela protiv sloboda i prava čovjeka i građanina (vrste i osnovne karakteristike, pojedina krivična djela: protivpravno lišenje slobode, otmica, iznuđivanje iskaza); Krivična djela protiv polne slobode (osnovne karakteristike, vrste, pojedina krivična djela: silovanje, ostale zabranjene obljube); Krivična djela protiv imovine (osnovne karakteristike, vrste, pojedina krivična djela: krađa, razbojništvo, razbojnička krađa, utaja, prevara, iznuda i ucjena, zelenaštvo); Krivična djela protiv službene dužnosti (osnovne karakteristike, vrste, pojedina krivična djela: zloupotreba službenog položaja, pronevjera, primanje i davanje mita); Krivična djela protiv zdravlja ljudi (osnovne karakteristike, vrste, pojedina krivična djela: prenošenje infekcije HIV virusom, nesavjesno pružanje ljekarske pomoći, neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga, omogućavanje uživanja opojnih droga); Krivična djela protiv platnog prometa i privrednog poslovanja (osnovne karakteristike, vrste, pojedina krivična djela: falsifikovanje novca, pranje novca, krijumčarenje); Krivična djela protiv državnih organa (osnovne karakteristike, vrste,

pojedina krivična djela: sprečavanje službenog lica u vršenju službene radnje, pozivanje na otpor, lažno predstavljanje, samovlašće).

Krivično procesno pravo: Pojam, predmet i zadatak krivično procesnog prava; Krivično-procesna načela i njihov značaj; Odnos između načela krivičnog postupka i načela kriminalistike (istovjetnosti ili sličnosti, razlike, prožimanje i uzajamno dopunjavanje); Subjekti i učesnici u krivičnom postupku; Važenje krivično procesnog prava: prostorno, vremensko i u odnosu na lica; Osnovni krivično procesni subjekti; Sud - pojam, organizacija i funkcija; Ovlašćeni tužilac (državni tužilac, oštećeni kao tužilac, privatni tužilac); Državni tužilac (prava i dužnosti, nadležnost, odlučivanje po krivičnoj prijavi, načelo optužbe, načelo legaliteta krivičnog gonjenja, odlaganje krivičnog gonjenja); Oštećeni kao tužilac (pojam, prava u postupku); Privatni tužilac (pojam, prava u postupku); Položaj i uloga branioca u predkrivičnom postupku (pravo osumnjičenog na branioca, poučavanje lica lišenog slobode na pravo na branioca); Procesni položaj i uloga branioca u krivičnom postupku (izabrani branilac, obavezna odbrana); Predkrivični postupak (zadatak, subjekti, radnje, princip hitnosti); Krivična prijava (pojam, vrste, sadržaj i prilozi, odluke tužioca po krivičnoj prijavi); Prikupljanje obavještenja od građana; Lišenje slobode i zadržavanje; Mjere za obezbjeđenje prisustva okrivljenog i za nesmetano vođenje krivičnog postupka (pojam i vrste); Poziv; Dovođenje; Mjere nadzora (pojam, vrste); Jemstvo; Pritvor (razlozi za određivanje, trajanje, postupanje sa pritvorenicima); Svrha i obim istrage; Pokretanje, sprovođenje i okončanje istrage; Povjeravanje pojedinih istražnih radnji policiji; Utvrđivanje činjenica u krivičnom postupku (način utvrđivanja činjenica, pravno relevantne činjenice, činjenično stanje); Dokazi u krivičnom postupku (pojam i značaj, princip slobodne ocjene dokaza i pravno nevaljani dokazi); Dokazivanje (pojam i faze: odlučivanje o izvođenju dokaza, izvođenje dokaza i ocjena dokaza); Dokazna sredstva (pojam i vrste: lični i stvarni); Nezakonito prikupljanje dokaza; Radnje dokazivanja (pojam i vrste); Pretresanje stana, stvari i lica; Privremeno oduzimanje predmeta; Postupanje po sumnjivim stvarima; Saslušanje okrivljenog; Svjedok; Uviđaj; Rekonstrukcija; Vještačenje; Položaj i uloga policije u postupku za krivična djela izvršena na organizovan način; Mjere tajnog nadzora i uloga policije.

Propisi i pravna literatura:

Zakoni,

Podzakonski propisi,

Udžbenici i pravna literatura u oblasti krivičnog i krivično-procesnog prava i

Komentari zakona.

KRIMINALISTIKA

- za visoku i višu školsku spremu:

Pojam i nastanak kriminaliteta; Nosioци aktivnosti u suzbijanju i sprečavanju kriminaliteta (policija, tužilaštvo, sud, Zavod za izvršenje krivičnih sankcija); Tipologija učinioca krivičnih djela (povratnici, profesionalci, specijalisti, međunarodni kriminalci);

Pojam i značaj kriminalistike; Predmet i zadaci; Podjela kriminalistike; Osnovna načela kriminalistike; Osnovna - zlatna pitanja kriminalistike; Način saznanja za krivično djelo (policija, građani, sredstva informisanja i javno pogovaranje); Pojam i značaj kriminalističke taktike; Indicije i verzije; Kriminalističke provjere; Klopke i zamke; Prismotre i Praćenje; Pozornička i patrolna djelatnost; Zasjeda; Racija; Blokada; Pregled prevoznih sredstava, putnika i prtljaga; Potražna djelatnost i potražni akti; Potjera; Pojačani nadzor; Službeni psi i njihovo korišćenje; Kriminalističke evidencije (vrste i značaj); Prikupljanje obavještenja i taktika obavljanja informativnih razgovora; Operativne veze, informatori i saradnici; Utvrđivanje identiteta (lica, leša, stvari); Lišenje slobode (opšta taktička pravila, pripreme, izvršenje); Materijalni tragovi i njihov značaj; Uviđaj (obezbjeđenje lica mjesta, faze uviđaja); Rekonstrukcija događaja; Vještačenje (pojam i vrste); Pretres stana; Pretres lica; Pretres prevoznih sredstava; Privremeno oduzimanje predmeta; Ispitivanje okrivljenog; Saslušanje svjedoka; Prepoznavanje (lica, stvari, mjesta, događaja); Krivična prijava; Pojam i podjela kriminalističke tehnike (registraciona, operativna i istražna); Registraciona fotografija; Uviđajna fotografija i skiciranje; Daktiloskopija (pojam, podjela i značaj); Trasologija (pojam i podjela); Tragovi papilarnih linija; Tragovi ljudskih stopala; Tragovi krvi; Tragovi dlaka; Tragovi vozila; Nedozvoljeno otvaranje brava i kasa; Tragovi vatrenog oružja; Pojam i zadaci kriminalističke metodike; Ubistvo; Krađa; Razbojništvo; Iznuda i

ucjena; Prevara; Falsifikovanje novca; Sabotaža i diverzija; Neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga.

- za srednju školsku spremu:

Pojam i načela kriminalistike; Značaj kriminalistike; Predmeti i zadaci; Kategorija kriminalaca; Osnovna načela kriminalistike; Zlatna pitanja kriminalistike; Pojam i značaj kriminalističke taktike; Indicije i verzije; Kriminalističke provjere; Klopke i zamke; Pozornička i patrolna djelatnost; Potražna djelatnost; Pretres lica; Pretres stana; Pretres terena; Zasjeda; Racija; Blokada; Pregled prevoznih sredstava, putnika i prtljaga; Pojačani nadzor; Kriminalističke evidencije; Utvrđivanje identiteta; Lišenje slobode; Prismotra i praćenje; Obezbjedenje lica mjesta; Uviđaj; Materijalni tragovi i njihov značaj; Rekonstrukcija događaja; Vještačenje; Privremeno oduzimanje predmeta; Saslušanje lica; Prepoznavanje lica i stvari; Krivična prijava; Pojam i podjela kriminalističke tehnike; Značaj papilarnih linija; Lični opis; Uviđajna fotografija i skiciranje; Trasologija (pojam i podjela); Tragovi papilarnih linija; Tragovi krvi; Tragovi dlaka; Tragovi vozila; Tragovi vatrenog oružja; Pojam i zadaci kriminalističke metodike; Ubistvo; Krađa; Razbojništvo; Iznuda i ucjena; Prevara; Falsifikovanje novca; Sabotaža i diverzija; Neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga.

Propisi i pravna literatura:

Zakoni,

Podzakonski propisi,

Udžbenici i pravna literatura u oblasti kriminalistike i

Komentari zakona.

MEĐUNARODNO JAVNO PRAVO, SA POSEBNIM OSVRTOM NA PRAVNI POLOŽAJ STRANACA U ZEMLJI

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Pojam međunarodnog prava - napomena o predmetu i podjeli međunarodnog prava; Izvori međunarodnog prava; Subjekti međunarodnog prava; Organi za međunarodno opštenje; Teritorija u međunarodnom pravu - pojam i karakteristike državne teritorije; Pomorska oblast; Unutrašnje morske vode; Teritorijalno more; Spoljni pojas i epikontinentalni sloj; Otvoreno more; Proces nastanka međunarodnih ugovora; Oblici i vrste međunarodnih ugovora; Ugovorne strane; Uslovi i proces zaključenje ugovora; Obavezna snaga međunarodnih ugovora; Mirno rješavanje međunarodnih sporova; Neposredni diplomatski pregovori; Dobre usluge u posredovanju; Arbitraža; Međunarodni sud pravde; Državna granica; Karakteristike državne granice na vodi (moru, rijekama, jezerima i vazduhu) - povrede državne granice; Opšte napomene o pograničnom režimu; Pravo ulaska u zemlju; Prelaženje državne granice; Pogranični promet; Granični režim; Pravni položaj strana; Putne isprave za dolazak i boravak stranaca; Putni list za stranca; Turistička propusnica; Vize; Privremeni boravak stranaca; Stalno nastanjenje stranaca; Pravo azila; Izbjeglice; Prinudno udaljenje stranaca; Kretanje stranca u uniformi; Osnivanje i prestanak rada udruženja stranaca; Prebivalište i boravište stranca; Dokazivanje identiteta; Lična karta za strance; Nestanak i gubitak lične karte za stranca ili druge ispravnosti o identitetu; Stranci sa posebnim statusom - pojam diplomatije - pravo poslanstva; Kada počinje diplomatska misija; Vrste i rang diplomatskih predstavnika; Osnovne funkcije diplomatskih predstavnika; Status diplomatskih predstavnika u drugim zemljama; Prestanak diplomatske misije; Specijalne misije; Status konzularnih službenika - način uspostavljanja konzularnih odnosa; Kada počinje konzularna misija; Vrste, klase i rang konzula; Osnovna funkcija konzula; Zaštita konzularnih predstavnika sa stanovišta međunarodnog prava; Diplomatsko osoblje.

Propisi i pravna literatura:

Zakoni,

Podzakonski propisi,

Udžbenici i pravna literatura u oblasti međunarodnog javnog prava i pravnog položaja stranaca i

Komentari zakona.

POLICIJSKI I UNUTRAŠNJI POSLOVI

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Lično ime: Pojam i značaj ličnog imena; Određivanje ličnog imena; sticanje ličnog imena; Promjena ličnog imena; Jedinstveni matični broj građanina - pojam, oblik i način obrazovanja, određivanje, korišćenje; Prebivalište - pojam prebivališta, prijava prebivališta, odjava prebivališta, nadležnost, obrasci u postupku prijave i odjave prebivališta, adresa stana, evidencija prebivališta, kontrola primjene propisa o prebivalištu; Boravište - pojam, prijava, odjava, nadležnost, obrasci u postupku prijave i odjave boravišta, evidencija boravišta, kontrola pripreme propisa o boravištu; Lična karta - pojam, sadržaj, pravo i dužnost građanina da ima ličnu kartu, obaveznost nošenja lične karte, evidencija o izdatim ličnim kartama, državljanstvo kao uslov za izdavanje lične karte; Putne isprave - pojam i vrste putnih isprava, pasoš, zajednički pasoš, diplomatski pasoš, službeni pasoš, putni list, pomorska ili brodarska knjižica, vize, nestanak putne isprave, evidencije o putnim ispravama.

Pravni aspekt držanja, nošenja i upotrebe vatrenog oružja: Pojam oružja, vrste oružja, podjela oružja prema namjeni i posebnim vrstama; Pojam vatrenog oružja; Oružje za ličnu bezbjednost; Pojam lovačkog oružja; "Zabranjeno" oružje i naprave; Nabavljanje vatrenog oružja, djelova za oružje i municije; Lica kojima se ne izdaje odobrenje za nabavljanje oružja; Oružni list; Prenosjenje oružja; Dozvola za nošenje i prenošenje oružja; Držanje oružja i municije; Zabrana upotrebe i davanja oružja na poslugu; Otuđenje i zamjena oruđa; Promjena prebivališta vlasnika oružja; Postupak sa oružjem umrlog lica; Oduzimanje oružnog lista, oružja i municije; Nestanak, odnosno nalaženje oružja; Neovlašćeno nabavljanje, držanje, nošenje, izrada, razmjena ili prodaja vatrenog oružja, municije ili eksplozivnih materija; Prekršaj u vezi sa oružjem; Nužna odbrana - pojam i element; Prekoračenje nužne odbrane; Krajnja nužda - pojam i elementi. Bezbjedno rukovanje vatrenim oružjem; Opis pojedinih vrsta oružja i njegovih djelova (opisuje se oružje koje kandidat želi da posjeduje); Taktičko-tehničke karakteristike (konkretnog oružja); Poređenja i razgraničenja (u odnosu na druga oružja iste vrste); Pražnjenje i punjenje oružja; Rasklapanje i sklapanje oružja; Upucavanje (rektifikacija) oružja; Održavanje oružja (pregled, čišćenje, podmazivanje, konzervacija); Sredstva za čišćenje i podmazivanje oružja; Najčešći zastoji na oružju i njihovo otklanjanje; Osnovi bezbjedonosnog i stručnog rukovanja oružjem; Bezbjedonosni uslovi skladištenja municije; Uticaj toplote na iniciranje municije; Pirotehnička sredstva i municija; Opasnosti od inicijalnih eksploziva i baruta; Eksplozija, detonacija i deflagracija; Municija - vrste, kalibri, osobine i način održavanja; Osnovi balistike i tehnika gađanja vatrenim oružjem; Proces opaljenja metka; Oblik i elementi putanje projektila kroz vazduh; Činioci koji utiču na kretanje projektila kroz vazduh; Energija i probojnost projektila na cilju; Maksimalni domet projektila; Rikošet; Stavovi za gađanje; Vrste i opis pojedinih stavova; Najpogodniji stavovi za određene vrste gađanja; Pravilno držanje oružja; Nišanje i nišanska tačka; Disanje, disajna pauza i okidanje; Najčešće greške pri gađanju.

Osnovi prve pomoći: Značaj zdravstvene sposobnosti za bezbjedno rukovanje oružjem; Alkohol i sposobnost rukovanja oružja; Psihička stanja, lijekovi i droge koje utiču na rukovanje oružjem; Vrste povreda i njihovo utvrđivanje (rane, krvarenja, prelomi, opekotine); Prva pomoć i sredstva za ukazivanje prve pomoći (vrste prve pomoći: samopomoć, uzajamna pomoć i pomoć drugom licu); Rana i prva pomoć (pojam rane, opasnost od postojanja rane, postupak sa ranama, šta se ne smije uraditi kod rane); Krvarenja, vrste i prva pomoć (spoljašnje i unutrašnje krvarenje, opasnost od krvarenja, znaci krvarenja, digitalna kompresija, kompresivni zavoj, poveska); Povreda glave, znaci i prva pomoć; Prelom kostiju i povrede zglobova, znaci i prva pomoć (vrste preloma); Znaci smrti (prividna smrt, apsolutni znaci smrti); Oživljavanje (prestanak disanja, kada se smije primijeniti vještačko disanje); Transport povrijeđenih; Besvjesno stanje; Opekotine, vrste i prva pomoć.

Bezbjednost saobraćaja: Kratak sadržaj predmeta; Potreba izučavanja i značaj predmeta; Propisi koji regulišu oblast bezbjednosti saobraćaja na putevima; Pravila saobraćaja - opšte odredbe, upravljanje vozilom u saobraćaju, kretanje vozila po putu; Brzina kretanja, skretanje, prvenstvo prolaza i saobraćaj na raskrsnici; Mimoilaženje vozila, naizmjenično propuštanje, preticanje i obilaženje; Zvučni i svjetlosni znaci upozorenja, zaustavljanje i parkiranje, presjecanje kolone pješaka, vučenje vozila i upotreba svjetla u saobraćaju, odstojanje između vozila; Kretanje pješaka i obaveza vozača prema pješacima; Saobraćaj tramvaja, bicikla, bicikla sa motorom, motocikla, zaprežnog vozila; Kretanje stoke, prevoz motornim priključnim vozilima, saobraćaj radne mašine i motokultivatora i probna vožnja; Saobraćaj na prelazu preko željezničke pruge u nivou, saobraćaj na auto-putu, putu rezervisanom za saobraćaj motornih

vozila i saobraćaj u tunelu; Vozila pod pratnjom i vozila sa pravom prvenstva prolaza, teret na vozilu, vanredni prevoz i prevoz opasnih materija; Saobraćajni znakovi na putevima - opšte odredbe, podjela saobraćajnih znakova, znakovi opasnosti, znakovi izričitih naredbi, znakovi obavještenja i dopunske table; Oznake na kolovozu i svjetlosni saobraćajni znakovi; Obilježavanje prelaza puta preko željezničke pruge i obilježavanje radova i prepreka na putu. Vozači - uslovi za upravljanje vozilima; Isprave kojima se dokazuje pravo na upravljanje; Trajanje upravljanje motornim vozilom; Vozila - opšte odredbe, registracija vozila i vrste registarskih tablica; Dužnosti u slučaju saobraćajne nezgode - dužnosti učesnika u saobraćajnoj nezgodi, lica koja se zateknu na mjestu nezgode, zdravstvenih organizacija i organa ovlaštenih za vršenje uviđaja; Kontrola saobraćaja - pojam i cilj kontrole, zadaci saobraćajne policije i način kontrole saobraćaja; Kontrola vozača - kontrola vozačkih isprava i psihičkih stanja vozača koja utiču na bezbjednu vožnju (alkoholisanost, bolest, umor, droga i sl.); Kontrola postupanja vozača po pravilima saobraćaja i njegovog ponašanja prema drugim učesnicima u saobraćaju; Kontrola inostranih vozača i lica (vozača) koji uživaju diplomatski imunitet; Način utvrđivanja alkoholisanosti vozača (aparati, sredstva i stručni pregled, "analiza krvi i urina"); Isključenje vozača iz saobraćaja (razlozi, način i mjesto isključenja, nadzor nad poštovanjem izdate naredbe, postupak prema ostalim licima u vozilu isključenog vozača); Kontrola vozila - zaustavljanje vozila, mjere bezbjednosti koje se preduzimaju pri zaustavljanju vozila i kontrole vozila (izbor mjesta, način prilaženja vozilu, odnos prema vozaču i dr.); Kontrola isprava i identifikacija vozila, kontrola vozila i tereta u cilju pronalaženja predmeta krivičnog djela; Isključenje vozila iz saobraćaja (razlozi, mjesto i način isključenja, nadzor nad poštovanjem izdate naredbe i postupak prema licima u vozilu koje se isključuje); Regulisanje saobraćaja - pojam regulisanja saobraćaja, znaci koje učesnicima u saobraćaju na putevima daju ovlaštena lica (rukama i položajem tijela, pištaljkom, tablicom, uređajima na vozilu) i ručnim sredstvima (fenjer, baterijska lampa i sl.); Postupanje policajca na raskrsnici pri regulisanju saobraćaja (ulazak - izlazak), kontrola saobraćaja u toku regulisanja i šta istom treba obuhvatiti; Naplata novčane kazne na licu mjesta - uzimanje podataka od učinioca prekršaja; Podnošenje prekršajne prijave i izvještaja - uzimanje podataka od učinioca prekršaja, podnošenje prekršajne prijave, sadržina, kvalifikacija, opis prekršaja, sastavljanje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i podnošenje izvještaja o radu; Primjena uređaja u operativnoj kontroli vozila i vozača - kontrola tehničke ispravnosti vozila, njen značaj za bezbjednost saobraćaja (redovni i vanredni tehnički pregledi) i oprema vozila; Kontrola brzine kretanja motornih vozila pomoću radara i tahografa, vrsta radara i način primjene; Rad na saobraćajnom sektoru - pojam saobraćajno-patrolnog sektora, pozornički i patrolni reon, dosije saobraćajno-patrolnog sektora; Patrolna djelatnost, sastav patrole, priprema i ispraćaj patrole, trajanje službe, saobraćajno-patrolni list, zadaci patrole, izvještaj patrole po povratku iz službe; Svjetlosno-signalni uređaji; Uređaji za upravljanje i zaustavljanje; Pneumatici; Oprema vozila; Prevoz u drumskom saobraćaju.

Prekršajno pravo: Materijalno pravo - pojam i obilježja prekršaja; Razlike između prekršaja i drugih kažnjivih djela; Akti državnih organa kojim se propisuju prekršaji; Vremensko i prostorno važenje propisa; Osnovi koji isključuju postojanje djela, odgovornosti i kažnjivost; Svrha kažnjavanja; Subjekti izvršenja prekršaja; Prekršajne sankcije; Nadležnosti; Zastarjelost; Odmjeravanje kazne; Sticaj; Imovinsko pravni zahtjev; Tok prekršajnog postupka; Prijava; Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka; Postupak pred područnim organom za prekršaje; Postupak pred ostalim organima za prekršaje; Rješenje u skraćenom postupku; Redovna pravna sredstva; Vanredna pravna sredstva; Naplata novčane kazne na mjestu izvršenja prekršaja; Izvršenje rješenja.

Javni red i mir: Pojam javnog mjesta; Prekršaji javnog reda i mira.

Propisi i pravna literatura:

Zakoni,

Podzakonski propisi,

Udžbenici i pravna literatura u oblasti propisa o unutrašnjim poslovima i

Komentari zakona.

PRAVILA I PROCEDURE U VRŠENJU POLICIJSKIH POSLOVA

- za visoku i višu školsku spremu:

Potjera; Zadržavanje; Preduzimanje istražnih radnji na traženje javnog tužioca; Sprovođenje lica; Posebni zadaci na vazduhoplovnim pristaništima; Posebna ovlašćenja; Primanje krivične prijave i postupanje po krivičnoj prijavi; Kontrola kretanja na moru, rijeci Bojani i Skadarskom jezeru; Vršenje poslova na sredstvima javnog saobraćaja i objektima namijenjenim javnom saobraćaju; Uvid u poslovne knjige i drugu dokumentaciju; Kontrola prenošenja vatrenog oružja preko državne granice; Dužnosti izlaganja opasnosti; Fotografisanje lica i uzimanje otisaka prstiju; Pozivanje; Poslovi u vezi sa zabranom snimanja i skiciranja određenih objekata; Upotreba tuđeg saobraćajnog sredstva; Utvrđivanje graničnih incidenata i drugih povreda državne granice; Sprečavanje i otkrivanje krivičnih djela, pronalaženje i hvatanje njihovih učinilaca; Utvrđivanje istovjetnosti lica i predmeta; Upućivanje; Kontrola prenošenja radio stanica preko državne granice; Posebna ovlašćenja; Tjelesni pregled lica i uzimanje krvi i urina; Izdavanje naređenja; Pružanje pomoći radi obezbjeđenja izvršenja službenih radnji; Dužnost zaštite i čuvanja života ljudi i dostojanstva čovjeka; Kontrola putnih isprava, lica i prevoznih sredstava; Dužnost vršenja određenih poslova u svakoj prilici; Sprovođenje istražnih radnji povjerenih od strane istražnog sudijske; Ulaženje u tuđi stan i druge prostorije.

- za srednju školsku spremu:

Uviđaj; Kretanje i boravak stranaca; Vještačenje; Davanje upozorenja; Održavanje javnog reda i mira (osnovni zadaci); Pretresanje stana i drugih prostorija; Kontrola nad stanjem puteva; Upotreba fizičke snage i gumene palice; Kontrola učesnika u saobraćaju; Upotreba vatrenog oružja; Vršenje poslova na pozoriškom i patrolnom rejonu; Pretresanje lica; Kontrola tehničke ispravnosti vozila; Korišćenje posebno dresiranih pasa; Privremeno oduzimanje predmeta i zadržavanje pošiljki; Legitimisanje; Pritvor; Lišavanje slobode; Podnošenje krivične prijave i izvještaja; Preuzimanje izdatih lica; Oduzimanje štampanih stvari na graničnom prelazu; Dužnost čuvanja službene tajne; Posebna kontrola; Ograničenje kretanja na određenom prostoru; Traganje za licima i predmetima; Dovođenje; Kontrola vozača; Upotreba drugih sredstava prinude; Poslovi dežurstva, obezbjeđenja i stražarske službe; Posebne dužnosti.

Propisi i pravna literatura:

Zakoni,

Podzakonski propisi i

Pravna literatura o načinu vršenja određenih poslova javne bezbjednosti i primjeni posebnih ovlašćenja i dužnosti u vršenju tih poslova i Komentari zakona.

OSNOVI SLUŽBE DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Pojmovno i sadržinsko određivanje obavještajne službe uz osnovne naznake istorijskog razvoja i druge karakteristike obavještajnih službi; Opšte naznake o mjestu i ulozi službe državne bezbjednosti i opšti principi rada; Kontraobavještajni aspekti rada; Obavještajni rad; Suprotstavljanje unutrašnjem ekstremizmu; Analitika, dokumentacija, evidencija; Kontraobavještajna zaštita; Unutrašnji i međunarodni terorizam.

Propisi i pravna literatura:

Zakoni,

Podzakonski propisi,

Pravna literatura u oblasti državne bezbjednosti i

Komentari zakona.

ORGANIZACIJA I EKSPLOATACIJA SISTEMA VEZA U ORGANU UNUTRAŠNJIH POSLOVA

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Sistem veze MUP-a RCG: TF sistem; Radio sistem; TG sistem; TF sistem MUP- a: Specijalni TF sistem MUP-a; Organizacija spec. sistema; Hijerarhijske ravni; Korisnici spec. TF priklj; Zaštita na spec. sistemu; Kućne TF centrale MUP-a. RVH Serije; Numeracija i TF imenici; Radio-sistem MUP-a: Organizacija radio sistema; UKT sistem; Ravni UKT mreže; Republičke i lokalne mreže; Pozivni znaci i razgovornik; KT sistem MUP-a; Mobilni KT sistem; Stacionarni KT sistem;

TG sistem: Organizacija TG sistem MUP-a; Zaštita prenosa negovornih poruka; KZ uređaji; Numeracije.

Propisi i literatura:

Udžbenici i druga stručna i tehnička literatura u oblasti organizacije i eksploatacije sistema veza.

TELEGRAFSKO - TELEFONSKI SISTEM

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

TF sistem: Manuelni TF sistem; Elektromehanički TF sistem; Elektronski TF sistem; Tehnika digitalne komutacije; Elementi TF mreže; TF terminali: TF aparati; Sekretarske garniture; Posrednički aparati; TF centrale: Komutaciona polja; Prostorne i vremenska komutacija Marker; Upravljački organ; Interfejski; Periferni organi TF centrale; Prenosnici; Javni i mrežni prenosnici; Tonsko i MFS biranje; Obrada poziva; Skaniranje i aktiviranje organa koji učestvuju u obradi poziva; Signalizacija; Linijski i registarski signali D1 i R2 signalizacija; Održavanje TF centrale; Alarmi; Komunikacija čovjek - mašine; Poslovi administriranja; Softver TF centrale; Programi obrade poziva; Programi administriranja; Programi održavanja; OFF LINE i ON LINE testiranje centrale; Povezivanje TF centrale u mrežu; Numeracija; TG terminali: Teleprinteri; Prikjučna kutija; KZ uređaji; Posrednik TG Centrale; TG centrala: Tipovi centrale; TG centrala tipa "korak po korak"; Predbirači; Grupni i linijski birači; Prenosnici; Održavanje TG Centrale.

Propisi i literatura:

Udžbenici i tehnička literatura u oblasti telegrafsko-telefonskog sistema, tehnička dokumentacija za TT opremu MUP-a i druga stručna literatura.

SPOJNI PUTEVI

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

TF instalacija: TF parica; TF razdjelnik; Zaštita razdjelnika; Ranžiranje i označavanje TF parica; Ranžiranje letvica i regleta; Mjerenja na paricama; TF kablovi: Vrsta kablova; Označavanje kablova; Električne osobine kablova; Kablovski pribor; Kablovske kanalizacije; Polaganje kablova; Mjerenje na kablovima; Zaštita vodova; TF i TO kanali: Nivoi; Mjerenja na kanalima; VF uređaji VF multipleks i FRK; Grupisanje kanala: PG, CE, TG, OG; RSM multipleks; 12 kanalni multipleks; Mjerne karakteristike multipleksa; Mjerenja na multipleksu; Podešavanje VF 12 kanal uređaja; VTG uređaji; Blok šema uređaja; Električne karakter uređaja. Mjerenje na uređaju; Podešavanje VTG uređaja; Uređaji za višestruko korišćenje vodova 1 + 1 FM uređaja; TF adapteri za daleko TF priključke.

Propisi i literatura:

Tehnička literatura u oblasti spojnih puteva, tehnička dokumentacija za VF spremu MUP-a i druga stručna literatura.

RADIO-SISTEM

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Talasi: Prostiranje talasa; Jonizovani slojevi; Feding; Polarizacija talasa; Antene: KT antene; Dipol antene; Vertikalne antene; Dugožilna antena; UKT antena; Savijeni dipol. Jogi antena; Reflektor antene; KT sistem: Slabe strane; Prednosti; Namjene; Blok šema KT primopredajnika; Funkcionalni sklopovi; Podešavanje KT sistema; Mjerenje na KT sistemu; Održavanje; UKT sistem: Vrsta rada; UKT primopredajnici; Repetitori; Funkcionalni sklopovi; Mjerenje na UKT sistemu; Podešavanje UKT sistema; Održavanje; Ostali sistemi: VHV sistemi, laserske komunikacije i radarski uređaji.

Propisi i literatura:

Udžbenici u oblasti radio sistema, tehnička dokumentacija MUP-a i druga stručna literatura.

NAPOJNI UREĐAJI

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Ispravljači; Blok šema ispravljača; Opis funkcionalnih blokova ispravljača; Baterijsko polje; Održavanje ispravljača; AKU baterije; Olovna baterija. NI-CD baterije; Formiranje baterije; Pražnjenje baterija; Mjerenje na baterijama; Održavanje baterija; Agregati. Održavanje agregata.

Propisi i literatura:

Udžbenici u oblasti napojnih uređaja, Tehnička dokumentacija MUP-a i druga stručna literatura.

RAČUNARSTVO I INFORMATIKA (operater na računaru)

- za srednju školsku spremu:

Osnovni elementi računara; Šta je računar; Kako radi računar; Komunikacija sa računarom; Operativni sistemi.

Propisi i literatura:

Računarstvo i informatika, Autor: Slobodan B. Vujić i druga stručna literatura u oblasti računarstva i informatike.

OSNOVI OPERATIVNOG SISTEMA (operater na računaru)

- za srednju školsku spremu:

Osnove rada na operativnom sistemu Windows XP; Bezbednost računara; Dodavanje hardverske opreme i softvera; Rad sa datotekama i folderima; Prilagođavanje Windows-a XP ličnim potrebama; Instaliranje Windowsa XP.

Propisi i literatura: Windows XP Korak po korak, Grupa autora i druga stručna literatura u oblasti osnova operativnog sistema.

USLUŽNI PROGRAMI 1 (operater na računaru)

- za srednju školsku spremu:

Microsoft Word: Izrada i snimanje jednostavnih dokumenata; Rad sa tekstom; Formatiranje znakova i pasusa; Pregledanje dokumenta prije štampanja i štampanje dokumenta; Microsoft Excel: Rad u Excelovom okruženju; Organizovanje radnog lista; Dodavanje formula; Formatiranje radnog lista.

Propisi i literatura: Microsoft Office XP Korak po korak, Grupa autora i druga stručna literatura u oblasti uslužnih programa 1.

RAČUNARSTVO I INFORMATIKA (informatika)

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Osnovni elementi računara; Šta je računar; Kako radi računar; Komunikacija sa računarom; Operativni sistemi; Povezivanje računara sa perifernim uređajima; Računarske mreže.

Propisi i literatura:

Računarstvo i informatika, Autor: Slobodan B. Vujić i druga stručna literatura u oblasti računarstva i informatike.

OPERATIVNI SISTEMI (informatika)

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Uvod u Windows XP Professional; Instaliranje Windowsa XP Professional; Postavljanje korisničkih naloga i upravljanje njima; Instaliranje, konfigurisanje i rješavanje uobičajenih problema u vezi sa instaliranjem i konfigurisanjem mrežnih štampača; Administriranje i rješavanje uobičajenih administrativnih problema u vezi sa mrežnim štampačima; Administriranje dijeljenih resursa; Konfigurisanje operativnog sistema Windows XP Professional; Instaliranje hardverskih uređaja, upravljanje njima i upravljačkim programima i rješavanje nastalih problema; Praćenje resursa i događaja; Konfigurisanje parametara za bezbjednost i opcija za Internet; Upravljanje postupkom čuvanja podataka; Izrada rezervnih kopija i obnavljanje podataka.

Propisi i literatura:

MCSE Microsoft Windows XP Professional,

Udžbenik za pripremu ispita, Autor: Rick Wallace i druga stručna literatura u oblasti operativnih sistema.

RAČUNARSKE MREŽE 1 (informatika)

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Uvod i osnovni principi rada računarskih mreža; Klasifikacija računarskih mreža (LAN, MAN i WAN); Protokoli; Topologija lokalnih računarskih mreža; Osnovni hardverski elementi lokalnih mreža (mrežne kartice, transiveri, ripiteri, ruteri, switch, serveri itd.).

Propisi i literatura:

MCSE Udžbenik za pripremu ispita Osnove umrežavanja Plus, Grupa autora i druga stručna literatura u oblasti računarske mreže.

USLUŽNI PROGRAMI 2 (informatika)

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Microsoft Word: Izrada i snimanje jednostavnih dokumenata; Rad sa tekstom; Formatiranje znakova i pasusa; Pregledanje dokumenta prije štampanja i štampanje dokumenata.

Microsoft Excel: Rad u Excel-ovom okruženju; Organizovanje radnog lista; Dodavanje formula; Formatiranje radnog lista; **Microsoft Power Point**: Izrada prezentacije; Rad sa prezentacijom; Primjenjivanje i mijenjanje šablona; Organizovanje predstave sa slajdovima; **CorelDRAW**: Rukovanje datotekama; Pravougaonici i elipse; Biranje, pomjeranje, kopiranje i podešavanje veličine; Linije i krive; Podešavanje stranice i dokumenta; Alatkne za preciznost; Boje i popune; Rad sa tekstom; Specijalni efekti sa tekstom; Redosljed objekata i slojevi; Specijalni efekti; Simboli, Clip Art i bitmape; Štampanje.

Propisi i literatura:

Microsoft Office XP Korak po korak, grupa autora,

CorelDRAW za Windows, Autor: Phillis Davis i Steve Schwartz i druga stručna literatura u oblasti uslužnih programa 2.

BAZE PODATAKA I PROGRAMIRANJE (informatika)

- za visoku i višu školsku spremu:

Instaliranje MSDE-a; Jednostavna aplikacija upravljanja podacima; Uvod u SQL; Šta je ADO.NET?; Povezivanje sa bazom podataka; Pribavljanje podataka; Podaci i Windows aplikacije; ASP.NET; Provjera korisničkog unosa koji je zasnovan na Web-u; Tabele i relacije; SQL-ovi upiti; Prikazi i uskladištene procedure; Indeksi i ograničenja; Provjera autentičnosti i autorizacija XML i ADO.NET; Rukovanje izuzecima ADO.NET- a i baze podataka; Korišćenje osnovnih naredbi; Korišćenje operatora i izraza; Korišćenje funkcija i potprograma; Korišćenje ugrađenih funkcija; Pravljenje klasa i objekata; Korišćenje klasa, modula i obrazaca; Projektovanje i korišćenje Windows-ovih obrazaca; Interakcija sa kontrolama Windows-ovih obrazaca; Pristup bazama podataka.

Propisi i literatura:

Oracle the complete reference, Autori - George Koch, Kevin Loney, Visual Basic.

NET Autori: Bill Evjen, Jason Beres i druga stručna literatura u oblasti baza podataka i programiranja.

RAČUNARSKE MREŽE 2 (informatika)

- za visoku i višu školsku spremu:

OSI model; L2 switch i router; L3 switch i router, VLAN; AC liste; OSPF; MPLS.

Propisi i literatura:

Network+ Autori: David Groth, Todd Lammie, William Tedder Security+ Autor: Michael Pastore.

ODRŽAVANJE RAČUNARSKE OPREME (informatika)

- za srednju školsku spremu:

Osnovni hardver; Najčešći kvarovi; Preventiva; Instaliranje; konfigurisanje i nadograđivanje hardvera; Matične ploče, procesori i memorija; Štampanje i osnove o štampačima; Uvod u umrežavanje.

Propisi i literatura:

Brže bolje Sertifikat a + Autor: Drew Bird i Mike Harwood i druga stručna literatura u oblasti održavanja računarske opreme.

OBLAST IZVRŠENJA KRIVIČNIH SANKCIJA

IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA

- za zvanje stražara, nadzornika straže i zapovjednika straže:

Nadležnost i organizacija izvršenja krivičnih sankcija u RCG; Upućivanje na izdržavanje kazne zatvora: nadležnost, uslovi, postupak; Svrha izvršenja kazne zatvora i način postupanja prema osuđenim licima; Odlaganje izvršenja: nadležnost, razlozi, postupak; Prijem osuđenih lica na

izdržavanje kazne zatvora; Ispitivanje ličnosti osuđenih lica, klasifikacija i utvrđivanje tretmana resocijalizacije, smještaj, ishrana i odijevanje osuđenih lica; Zdravstvena i higijensko-tehnička zaštita osuđenih lica za vrijeme izdržavanja kazne zatvora; Održavanje reda i discipline osuđenih lica; Dnevni raspored osuđenih lica; Disciplinska i materijalna odgovornost osuđenih lica; Ostvarivanje prava osuđenih lica i pružanje pomoći; Rad i naknade osuđenih lica; Osnovno i stručno obrazovanje osuđenih lica; Kulturno-prosvjetni rad, sportske i slobodne aktivnosti; Dopisivanje i primanje pošiljki i posjete osuđenim licima; Vjerski život osuđenih lica; Bračni život osuđenih lica; Nagrade osuđenim licima; Sredstva prinude; Otpuštanje osuđenih lica; Prekid izvršenja kazne zatvora; Uslovni otpust: Pomilovanja osuđenih lica: nadležnost, uslovi, postupak; Izvršenje maloljetničkog zatvora; Mjere bezbjednosti (vrste i osnovni pojmovi); Izvršenje vaspitnih mjera; Disciplinske mjere (vrste i pojmovi); Mjere pojačanog nadzora (vrste i pojmovi); Zavodske mjere (vrste i pojmovi).

Propisi i pravna literatura:

Zakon o izvršenju krivičnih sankcija,

Zakon o pomilovanju,

Uredba o osnivanju, unutrašnjoj organizaciji i načinu rada Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija,

Uputstvo o upućivanju na izdržavanje kazne zatvora osuđenih i prekršajno kažnjenih lica,

Pravilnik o kućnom redu za izvršavanje kazne zatvora u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija

i

Komentari zakona.

VRŠENJE SLUŽBE OBEZBJEĐENJA

- za zvanje stražara, nadzornika straže i zapovjednika straže:

Organizacija vršenja poslova obezbjeđenja u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija; Prava i obaveze službenika obezbjeđenja u vršenju službe; Prava i obaveze rukovodioca Službe obezbjeđenja; Prava i obaveze šefa smjene; Raspored vršenja poslova i zadataka; Nošenje oružja i opreme i izgled službenika obezbjeđenja; Izričite zabrane službenicima obezbjeđenja prilikom vršenja Službe obezbjeđenja; Postupanje službenika obezbjeđenja prilikom povrede discipline osuđenih lica; Postupanje službenika obezbjeđenja u slučaju izvršenja krivičnog djela od strane osuđenog i pritvorenog lica; Način i uslovi vršenja spoljašnjeg obezbjeđenja; Način i uslovi vršenja unutrašnjeg obezbjeđenja; Pretres lica i prostorija; Vršenje sprovedničke djelatnosti; Pripravnost i uzbuna službenika obezbjeđenja; Sredstva prinude i uslovi za njihovu primjenu; Upotreba vatrenog oružja pri vršenju službenih poslova; Upotreba fizičke snage i gumene palice; Vezivanje i izdvajanje; Upotreba šmrkova sa vodom, specijalno obučanih pasa i hemijskih sredstava, način izvještavanja službenika obezbjeđenja o upotrebi sredstava prinude; Hvatanje odbjeglog, osuđenog, odnosno pritvorenog lica i ovlašćenja službenika obezbjeđenja prilikom hvatanja; Zvanja službenika obezbjeđenja i uslovi i načini za sticanje zvanja, Uniforma službenika obezbjeđenja.

Propisi i pravna literatura:

Zakon o izvršenju krivičnih sankcija,

Pravilnik o načinu vršenja obezbjeđenja, naoružanju i opremi službe obezbjeđenja u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija,

Pravilnik o upotrebi vatrenog oružja i drugih sredstava prinude u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija,

Pravilnik o uniformi i oznakama zvanja radnika obezbjeđenja u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija,

Pravilnik o zvanjima službenika obezbjeđenja u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija i

Komentari zakona.

POSTUPANJE SA PRITVORENICIMA

- za zvanje stražara i nadzornika straže:

Način postupanja sa pritvorenim licima; Prijem pritvorenog lica; Matična knjiga pritvorenih lica, pretres po prijemu pritvorenog lica; Dozvoljene stvari koje može imati pritvoreno lice; Nedozvoljeni predmeti, postupak oduzimanja i čuvanja; Raspored pritvorenih lica; Zdravstveno-higijenske mjere pritvorenih lica; Ishrana pritvorenih lica; Rad i ponašanje pritvorenih lica; Posjete, dopisivanje, primanje pošiljki i štampanih stvari; Izvođenje i sprovođenje pritvorenih lica;

Otpuštanje iz pritvora; Postupak u slučaju bjekstva ili smrti pritvorenog lica; Održavanje reda i discipline, nadzor nad postupanjem prema pritvorenim licima; Disciplinski prestupi i disciplinske kazne; Nadzor nad izvršenjem pritvora.

Propisi i pravna literatura:

Zakon o izvršenju krivičnih sankcija, Zakon o krivičnom postupku,

Pravilnik o kućnom redu za izvršenje pritvora i

Komentari zakona.

RUKOVANJE ORUŽJEM I SREDSTVIMA PRINUDE I POZNAVANJE BORILAČKIH VJEŠTINA

- za zvanje stražara, nadzornika straže i zapovjednika straže:

Praktična provjera rukovanja dugim i kratkim naoružanjem, drugim sredstvima prinude i poznavanja borilačkih vještina.

OSNOVI KRIVIČNOG PRAVA I KRIVIČNOG POSTUPKA

- za zvanje zapovjednika straže:

Pojam krivičnog djela; Vrijeme i mjesto izvršenja krivičnog djela, Krivična odgovornost (uračunljivost i vinost); Osnovi isključenja krivične odgovornosti; Pokušaj krivičnog djela; Saučesništvo; Sticaj krivičnih djela; Pojam i vrste krivičnih sankcija; Uslovna osuda; Mjere bezbjednosti; Krivične sankcije za maloljetnike i mlađa punoljetna lica; Amnestija i pomilovanje; Rehabilitacija i brisanje osude; Zastarjelost gonjenja i izvršenje kazne; Nadležnost u zakonskom regulisanju krivičnih djela; Grupe krivičnih djela propisane KZ; Uslovni otpust po KZ; Krivična djela protiv života i tijela; Krivična djela protiv sloboda i prava čovjeka i građana; Krivična djela protiv dostojanstva ličnosti i morala; Krivična djela protiv privrede, Krivična djela protiv imovine; Krivična djela protiv opšte sigurnosti ljudi i imovine; Krivična djela protiv javnog saobraćaja; Krivična djela protiv pravosuđa; Krivična djela protiv javnog reda i pravnog saobraćaja; Krivična djela protiv službene dužnosti; Osnovna načela krivičnog procesnog prava; Procesni subjekti; Predhodni postupak (otkrivanje i prijavljivanje krivičnog djela, istraga, istražne radnje, optužnica); Glavni pretres i presuda; Redovni pravni lijekovi; Vanredni pravni lijekovi.

Propisi i pravna literatura:

Krivični zakonik,

Udžbenici krivičnog prava,

Zakonik o krivičnom postupku,

Udžbenik krivično - procesnog prava i

Komentari zakona.

OSNOVI PENOLOGIJE I PENOLOŠKE ANDRAGOGIJE

- za zvanje nadzornika straže i zapovjednika straže:

Pojam i predmet penologije; Sistem izvršenja kazne zatvora i njihove karakteristike; Svrha izvršenja kazne zatvora; Osnovne odredbe o izvršenju kazne zatvora i maloljetničkog zatvora; Vrste kazneno-popravnih ustanova; Prijem osuđenih i pritvorenih lica; Postupak u Odjeljenju za psihosocijalnu dijagnostiku, prijemnom odjeljenju, ispitivanje ličnosti osuđenih; Otpuštanje osuđenih lica; Uslovni otpust; Klasifikacija osuđenih lica; Način ostvarivanja prava osuđenih lica i pružanje pravne pomoći; Nagrade, vrsta i značaj nagrada; Disciplinsko kažnjavanje osuđenih; Rad osuđenih lica; Položaj osuđenih lica; Odnos službenika obezbjeđenja prema osuđenim licima.

Pojam i predmet penološke andragogije, odnos penološke andragogije sa drugim naukama i njihovim posebnim disciplinama; Društvene i teoretske osnove penološke andragogije; Društvena reakcija na kriminalitet; Shvatanje ličnosti i teorije u kriminalitetu; Socio-kulturne i psihološke osobine zatvora i zatvorenika, Pojam resocijalizacije, prevaspitanja, popravljanja, tretmana, rehabilitacije i terapije; Ustanove za prevaspitanje i njihova funkcija; Funkcija formalnog i neformalnog sistema u ustanovama; Struktuiranje osuđeničke zajednice; Deprivacija osuđenih lica; Način prilagođavanja osuđenih lica na zatvorske deprivacije; Tipovi uloga u zatvorskoj zajednici; Kodeks i žargon osuđeničke zajednice; Cilj, vidovi i oblici prevaspitnog rada sa osuđenima, Cilj prevaspitanja osuđenih lica; Prijem osuđenih lica; Ispitivanje ličnosti osuđenih; Klasifikacija osuđenih lica; Oblici prevaspitnog rada sa osuđenim licima; Individualni, grupni rad, obrazovanje osuđenih, proizvodni rad osuđenih, okupaciona i radna terapija; Samoučešće

osuđenih u prevaspitavanju; Slobodno vrijeme i aktivnosti slobodnog vremena osuđenih; Značaj i funkcija principa, metoda i sredstava prevaspitanja; Princip povjerenja i poštovanje ličnosti osuđenog; Princip poznavanja ličnosti osuđenog; Princip svestranosti i prevaspitnog rada; Princip jedinstva vaspitnih uticaja, princip svjesnog i aktivnog učešća osuđenog u svom prevaspitanju; Metode prevaspitanja; Metod razgovora; Metod analize sadržaja dokumenata; Metoda observacije; Vaspitno korektivne metode; Metoda direktnog i individualnog savjetovanja; Metoda nedirektnog individualnog savjetovanja; Metoda uvjeravanja; Metoda navikavanja; Metoda podsticanja; Metoda sprečavanja i prisiljavanja; Sredstva prevaspitanja; Postpenalna socijalna reintegracija prestupnika; Vanzatvorski činoci u prevaspitanju; Priprema osuđenih za otpuštanje iz ustanove; Postpenalni tretman; Recidivizam, uzroci i posljedice.

Propisi i pravna literatura:

Penalogija dr M. Milutinović - časopis penologije; Penološka andragogija sa metodikom prevaspitanja; Dr Zlatko Nikolić - časopis andragogija.

OSNOVI OPŠTE PSIHOLOGIJE SA PSIHOPATOLOGIJOM LIČNOSTI

- za zvanje nadzornika straže i zapovjednika straže:

Predmet, razvoj i metode psihologije; Razvitak psihologije; Metode tehnike psihološkog istraživanja; Razvitak psihičkog života; Psihički procesi; Opažanja; Učenje i pamćenje; Mišljenje i osjećanja; Shvatanje o ličnosti; Teorije ličnosti; Dinamika ličnosti; Razvoj ličnosti; Dijagnoza ličnosti, Osobine ličnosti; Neuroze; Poremećaj ličnosti; Funkcionalne psihoze; Organske psihoze; Mentalna retardacija; Stepenn društvene opasnosti pojedinih društvenih poremećaja.

Propisi i pravna literatura: Opšta psihologija - Dr Nikola Rot, Psihologija ličnosti - Dr Nikola Rot, Opšta psihologija - Dr Mladen Zvodarević, Opšta psihologija - Dr Tomislav Tomeković, Kriminalna psihopatologija - Dr M. Jeftić, Psihijatrijsko-psihološki leksikon - Dr Vladimir Rudolin i Obuhvatni rječnik psiholoških i psihoanalitičkih pojmova -X.B. Engliš i A.C. Engliš.

OSNOVI KRIMINALISTIKE (TAKTIKA, TEHNIKA, METODIKA SA KRIMINOLOGIJOM)

- za zvanje nadzornika straže i zapovjednika straže:

Pojam, predmet i sistem kriminalistike; Podjela i osnova načela; Suzbijanje kriminaliteta (osnovni pojmovi o represivnoj djelatnosti, preventivnoj djelatnosti, društvenoj samozaštiti i INTERPOLU - međunarodnoj organizaciji kriminalističke policije); Izvori saznanja za pripremanje i postojanje krivičnog djela; Kriminalističko- taktičke radnje; Kriminalističko-taktičke mjere i sredstva; Kriminalistička tehnika; Kriminalistička metodika; Kriminalističke evidencije; Predmet i metodi kriminologije; Kriminološke činjenice i kriminološki podaci; Pojam prestupnika i drugih lica učesnika u prestupničkom konfliktu; Instrumenti kriminoloških ispitivanja prestupništva; Moral i prestupništvo; Društvene zajednice i prestupništvo.

Propisi i pravna literatura:

Kriminalistika - V . Vodinelić,
Kriminalistika - Žerjav Xiril,
Kriminalističke metode - A. Petrović,
Kriminalistička tehnika - V. Mitrović
Kriminologija - Milutinović i
Kriminologija - Pešić.

OBLAST ODBRANE STRATEGIJA ODBRANE

Propisi i pravna literatura:

Ustavna povelja Državne zajednice Srbija i Crna Gora,
Ustav Republike Crne Gore, Zakoni,
Podzakonski propisi,
Udžbenici i pravna literatura u oblasti odbrane i
Komentari zakona.

SISTEM ODBRANE

Propisi i pravna literatura:

Ustavna povelja Državne zajednice Srbija i Crna Gora,
Ustav Republike Crne Gore,
Zakoni,
Podzakonski propisi,
Udžbenici i pravna literatura u oblasti odbrane i
Komentari zakona.

OBLAST INFORMATIKE

OSNOVI AUTOMATSKE OBRADJE PODATAKA

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Osnove obrade podataka; Osnovna podjela; Karakteristike analogne obrade; Karakteristike digitalne obrade podataka; Karakteristike hibridne obrade podataka; Karakteristike serijske obrade podataka; Multiprogramska obrada podataka; Obrada sa podjelom vremena; Obrada u realnom vremenu; Multiprocesorska obrada podataka; Daljinska obrada podataka; Komunikacioni sistemi; Baze podataka; Odnos između podataka; Sistemi upravljanja DB; Modeli DB; Hijerarhijski model; Mrežni modeli; Zaštita podataka; Integritet podataka; Sistemi označavanja činilaca poslovanja (sistemi šifriranja); Govoreći sistem; Negovoreći sistem; Paralelni sistem; Organizacija računarskog centra; Tipovi organizacije; Organizacija u uslovima distribuiranog informacionog sistema; Obuka kadrova; Obuka kadrova za računarski centar; Obuka kadrova - korisnika.

Propisi i pravna literatura:

Stručna literatura u oblasti osnovi automatske obrade podataka.

KARAKTERISTIKE INFORMACIONIH SISTEMA I NOSIOCA PODATAKA

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Definicija informacionih sistema; Vrste informacionih sistema; Osnovne karakteristike informacionih sistema; Struktura informacionog sistema; Karakteristike pojedinih vrsta; Hardver informacionog sistema - osnovne karakteristike; Osnovni hardver; Periferni hardver; Komunikacioni hardver; Softver informacionog sistema - osnovne karakteristike; Sistemski softver; Softver baza podataka; Korisnički softver; Komunikacioni softver; Informacioni sistem i kadrovi; Brojni sistemi; Pretvaranje decimalnog i binarni sistem; Aritmetičke operacije sa binarnim brojevima; Heksadecimalni brojni sistem.

Propisi i pravna literatura:

Stručna literatura iz oblasti karakteristike informacionih sistema i nosioca podataka.

LOGIKA PROGRAMIRANJA

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Analiza aplikacije; Prilagođavanje aplikacije za programiranje; Izrada grubog dizajna; Definisanje baze podataka, ulaza i izlaza; Izrada blok dijagrama; Izbor metode programiranja i jezika; Testiranje programa; Analiza rezultata; Formiranje programske dokumentacije; Testiranje aplikacije.

Propisi i pravna literatura:

Stručna literatura u oblasti programskog jezika i metoda programiranja.

POZNAVANJE PROGRAMSKOG JEZIKA

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Osnove automatske obrade podataka; Uvod u strukturirano programiranje; Operativni sistemi i sistemske funkcije; Osnove glavnog programskog jezika (FORTRAN, COBOL, Pascal, C itd.); Pisanje mikro i makro instrukcija za jezike (Assembler, COBOL...); Deklarisanje varijabli i tipovi podataka programskog jezika; Kontrola toka programa pomoću naredbi grananja i interaktivnih naredbi; Funkcije.

Propisi i pravna literatura:

Stručna literatura u oblasti odgovarajućeg programskog jezika.

ORGANIZACIJA DATOTEKA

- za visoku i višu školsku spremu:

Definisanje baze podataka; Opšte o podacima; Strukturiranje podataka; Način organizacije baze podataka; Linearne baze podataka; Hijerarhijske baze podataka; Relacione baze podataka; Baze podataka i distribuirani sistemi; Standardi za baze podataka; Zaštita baze podataka.

Propisi i pravna literatura:

Stručna literatura u oblasti baza podataka.

OSNOVE ANALIZE SISTEMA I IZRADE PROJEKTA

- za visoku i višu školsku spremu:

Definicija informacionih sistema; Vrste informacionih sistema; Osnovne karakteristike distribuiranih informacionih sistema i prednosti nad ostalim vrstama; Poslovni sistem, struktura i dekompozicija sistema; Analiza sistema po principima BSP metode; Faze projektovanja, karakteristike i odnos vremena i napora; Hipodijagrami kao pomoć u projektovanju; Koji se hardverski i softverski resursi definišu projektom; Kako se projektom definišu memorijski kapaciteti; Kako se projektom definišu komunikacioni kapaciteti; Šta sadrži projekat IS - struktura projekta; Kako rukovodstvo projektom.

Propisi i pravna literatura:

Stručna literatura u oblasti osnove analize sistema i izrade projekata.

IZRADA PROGRAMA RADI DOBIJANJA PODATAKA

- za srednju školsku spremu:

Praktična primjena znanja na primjeru pretraživanja postojeće baze podataka.

Propisi i pravna literatura:

Stručna literatura i dokumentacija u oblasti primijenjene baze podataka.

UKOVOĐENJE RAČUNARSKOM I PRATEĆOM OPREMOM

- za srednju školsku spremu:

Poznavanje literature potrebne za rad na instalaciji; Startovanje operativnog sistema. Izvođenje operatorskih naredbi za pojedine komponente operativnog sistema; Kontrola i upravljanje poslovima u multiprogramiranju; Izvođenje jednostavnih modifikacija u sistemu. Kontrola dobijenih informacija sa sistema; Planiranje batch poslova.

Propisi i pravna literatura:

Stručna literatura i dokumentacija u oblasti računarskog sistema i sistema informisanja.

OBLAST GEODETSKIH I KATASTARSKIH POSLOVA

VIŠA GEODEZIJA

- za višu školsku spremu: Trigonometrijska mreža, osnovni pojmovi iz triangulacije viših redova; Određivanje trigonometrijskih tačaka metodom presijecanja; Određivanje elemenata za redukciju ekscentrično opažanih pravaca; Određivanje mikrotrigonometrijske mreže; Računanje koordinata trigonometrijskih tačaka metodom najmanjih kvadrata; Računanje koordinata trigonometrijskih tačaka približnim metodama; Trilateracija: Osnovni pojmovi; Instrumenti za određivanje dužina u trigonometrijskim mrežama; Određivanje dužina osnovica, računanje klimatskih razlika; Izravnanje nivelnanskog vlaka umetnutog između dva repera, računanje nadmorske visine čvornog repera; Cilj i svrha poligonske mreže; Greške uglovnih i linearnih mjerenja u poligonskoj mreži; Računanje koordinata čvornih tačaka; Ocjena tačnosti računanja koordinata čvornih tačaka; Instrumenti za mjerenje uglova u trigonometrijskoj mreži; Ispitivanje i rektifikacija instrumenata za mjerenje horizontalnih i vertikalnih uglova; Ispitivanje i rektifikacija nivelnanskih instrumenata i pribora; Elektrotlačni instrumenti i daljinomjeri; Osnovni sastavni dijelovi elektrooptičkih daljinomjera; Primjena rada elektrooptičkih daljinomjera.

- za visoku stručnu spremu, pored gradiva za višu stručnu spremu polaže se i sljedeće gradivo:

Triangulacija: Defilacija i klasifikacija trigonometrijske mreže; Osnovni zahtjevi pri određivanju trigonometrijskih tačaka presijecanjem, trigonometrijski lanci; Izrada projekta trigonometrijske mreže; Metode mjerenja horizontalnih uglova u trigonometrijskoj mreži; Uglovna mjerenja visoke tačnosti; Izvori grešaka pri mjerenju horizontalnih uglova; Analiza rezultata mjerenja; Računanje koordinata trigonometrijskih tačaka metodom presijecanja, mjerenja dužina u trilateraciji, obrada rezultata mjerenja i izravnanje i ocjena tačnosti rezultata mjerenja; Izravnanje trigonometrijskih mreža; Uslovi i posredno izravnanje slobodnih i neslobodnih mreža; Nivelman visoke tačnosti;

Osnovne karakteristike, normalni reperi; Fundamentalni reperi; Izrada projekta nivelmanske mreže; Stabilizacija repera; Metode nivelmana; Instrumenti i pribor za nivelmane; Ispitivanje i raktifikacija instrumenata i pribora za mjerenje visinskih razlika; Izvori grešaka pri nivelmanu, klasifikacija grešaka, predhodna ocjena tačnosti mjerenja visinskih razlika izravnjanje nivelmanskih mreža uslovno, posredno i približni način izravnjanja; Poligonska mreža: Podjela poligonske mreže na redove; Izrada projekta poligonske mreže; Paralaktična poligonometrija; Elektrooptički način mjerenja dužina; Mjerenje osnovice invarnim žicama i pantljikama; Metode mjerenja uglova; Analiza i ocjena tačnosti linearnih uglovnih mjerenja; Izravnjanje gradskih poligonskih mreža i ocjena tačnosti.

Propisi i pravna literatura:

Pravilnik za državni premjer I dio,

Pravilnik za državni premjer II- A dio,

Udžbenici i druga stručna literatura u oblasti više geodezije.

FOTOGRAMETRIJA

- za visoku i višu školsku spremu:

FOTOGRAMETRIJA - Terenski radovi

Fotogrametrijski radovi na državnom premjeru - klasičan način; Pripremni radovi za snimanje: Određivanje razmjere snimanja; kamere za snimanje, fotomaterijal, izrada plana leta aviona; Priprema terena za snimanje: Progušćavanje geodetske mreže, signalisanje i fotosignalisanje geodetske mreže, pripremni radovi za detaljni premjer, pripremni radovi za izradu osnovne državne karte; Obrada i kontrola snimanja: Fotolaboratorijska obrada i kontrola, kontrola izvršenja snimanja, dopunska snimanja, grafički pregled snimanja; Terenski radovi poslije snimanja: Izrada priručnih skica, obelježivanje tačaka geodetske osnove, raspored tačaka na snimku i dopunjavanje osnova veznim tačkama, izbor mjesta za vezne tačke, razmjera snimka, stabilizacija tačaka geodetske osnove; Određivanje tačaka geodetske osnove: Plan određivanja veznih tačaka, signalizacija veznih tačaka, klasične metode određivanja veznih tačaka, fotogrametrijske metode određivanja veznih tačaka, terenski elaborat registar tačaka; Dešifrovanje detalja: Predmet dešifrovanja i opšti propisi dešifrovanja pojedinih vrsta objekata, dopunska snimanja, kontrolni profili.

FOTOGRAMETRIJSKI RADOVI NA DRŽAVNOM PREMJerU - primjena aerotriangulacije bloka, metodom nezavisnih modela

Projekat aerotriangulacije bloka: Plan leta, prethodna ocjena tačnosti aerotriangulacije bloka, empirijska tačnost pojedinih modela, oblik i veličina bloka, raspored orijentacionih tačaka, poprečni preklap i širina vidnog polja kamera, vezne tačke, projektovanje mreže orijentacionih tačaka, određivanje orijentacionih tačaka, metod pristupa izradi projekta aerotriangulacija bloka; Realizacija projekta: Projekat aerotriangulacije bloka nezavisnih modela; Dosadašnja iskustva, realizacije plana leta, realizacija projektovanog rasporeda orijentacionih tačaka, realizacija terenskih radova, otkrivanje i fotosignalizacija postojeće geodetske osnove, prenošenje projektovanih tačaka na teren, testiranje postojeće geodetske osnove, određivanje projektovanih tačaka, realizacija fotogrametrijskih radova, vještačko markiranje veznih tačaka, mjerenje nezavisnih modela, realizacija izravnjanja, uređaji za vještačko markiranje i prenošenje tačaka, instrumenti za mjerenje nezavisnih modela; Programski paket za izravnjanje aerotriangulacije bloka nezavisnih modela; Opšte karakteristike programa, strategija otkrivanja grubih grešaka u ulaznim podacima, vrsta, program i njihovo korišćenje;

FOTOGRAMETRIJA - kancelarijski radovi

Fotogrametrijski radovi na državnom premjeru - Klasični način; Pripremni radovi, izrada pregledne karte i grafičkog registra, formiranje radnih listova, obilježavanje korisnog prostora, nanošenje koordinatne mreže i geodetskih tačaka, iscrtavanje koordinatne mreže i geodetskih tačaka; Restitucija, priprema instrumenata za restituciju, unutrašnja orijentacija, relativna orijentacija, apsolutna orijentacija, određivanje veznih tačaka iz stereograma sitnijih razmjera, određivanje veznih tačaka za susjedne stereograme, restitucija horizontalne predstave, restitucija vertikalne predstave, kontrole u toku restitucije, prvi pregled; Računarska podrška stereorestituciji kod instrumenata mehaničke konstrukcije; Programski sistem PDS-Soft, uvod u PPC-Soft, koncepcija programskog sistema, glavni meni, podrška baze podataka, podrška numeričke stereorestitucije, meni za podršku stereorestitucije, početak rada, startovanje registratora,

orijentacija stereoparova, mjerenje i registrovanje tačaka; Programski sistem MAP-Soft, uvod u programski sistem MAP-Soft, koncepcija programskog sistema, početak rada, prikupljanje i editovanje digitalnog sadržaja katastarskih planova, konverzija podataka, crtanje izlaznih dokumenata, kreiranje topografskih znakova i opisa izlaznih dokumenata u programskom sistemu MAP -Soft, listanje i editovanje baze podataka, reanimacija oštećene baze podataka.

Propisi i pravna literatura:

Fotogrametrija dr pr. Dušan Jakšić, uputstvo za fotogrametriju I i II dio,

Zbirka radova Trećeg jugoslovenskog savjetovanja o fotogrametriji I i II knjiga, Struga, 1977. god.

NIŽA GEODEZIJA

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Geodetske mreže; Trigonometrijska mreža; Poligonska mreža. Linijska mreža; Nivelmanska mreža; Metode snimanja: Polarna metoda; Ortogonalna metoda; Teodolit i njegovi sastavni dijelovi; Princip mjerenja uglova; Opis teodolita; Sastavni dijelovi teodolita i pribor; Libele; Ispitivanje i rektifikacija sprave za čitanje podjele limba; Viziranje; Ispitivanje i rektifikacija teodolita; Greške koje nastaju zbog neispunjenja uslova kod teodolita; Kolmaciona greška i njen uticaj na mjerenje uglova; Centrisanje teodolita; Metode mjerenja horizontalnih uglova; Prosta metoda; Girusna metoda; Izvori grešaka pri mjerenju horizontalnih uglova; Mjerenje vertikalnih uglova, prosta metoda; Instrumenti za mjerenje vertikalnih uglova; Uslovi koji treba da zadovolje instrumenti za mjerenje vertikalnih uglova; Girusna metoda mjerenja vertikalnih uglova; Mjerenje dužina: Mjerenje dužina pantljkikom; Opis i upotreba pribora za mjerenje dužine; Komparisanje pantljike; Popravke mjerenja; Redukcija koso mjerenih dužina na horizont; Izvori grešaka pri mjerenju dužina pantljkikom; Dozvoljena odstupanja; Određivanje dužina optičkim daljinomjerom; Rajhenbahov daljinomjer; Uslovi koje treba da ispuni Rajhenbahov daljinomjer; Multiplikaciona i adicione konstante; Autoredukcioni daljinomjer (tahimetar); Opšti pojmovi, formule za računanje dužine i visinske razlike; Uslovi koje treba da ispuni autoredukcioni tahimetar, i pribor za autoredukcione tahimetre; Ispitivanje i rektifikacija daljinomjera; Metode određivanja visinskih razlika; Geometrijski nivelman; Mjerenje visinskih razlika u geodetskom nivelmanu; Nivelmanski instrumenti; Pribor za nivelanje; Postupak nivelanja kod tehničkog nivelanja; Izvori grešaka pri nivelanju i njihovo otklanjanje; Poligonska mreža: osnovni pojmovi; Klasifikacija poligonske mreže; Projekat i rekognosciranje poligonske mreže; Vrste i tipovi belega; Ukopavanje belega; Numerisanje poligonskih tačaka; Opis položaja poligonskih tačaka; Mjerenje u poligonskoj mreži; Mjerenje uglova; Mjerenje dužina; Izvori grešaka, Dozvoljena odstupanja; Elaborat, skica i plan računanja poligonske mreže; Opšti registar; Računanje koordinata poligonskih tačaka; Računanje direkcioni uglova poligonskih strana; Računanje koordinatnih razlika; Izravnanje poligonskih vlaka prosta metoda; Linearna odstupanja u poligonskom vlaku; Izravnanje čvorne tačke; Otkrivanje bjelega poligonskih tačaka; Linijska mreža: Klasifikacija; Rekognosciranje, obilježavanje numerisanje; Odmjeranje; Skica linijske mreže; Plan računanja; Računanje koordinata linijskih tačaka. (Na upravnoj, na produžetku linije); Nivelmanska mreža: Pojam, cilj i značaj nivelmana; Generalni nivelman; Nivelmanska strana, vlak, mreža, projekat nivelmanske mreže, rekognosciranje; Belege, reperi; Stabilizacija repera; Numerisanje repera; Opis položaja repera; Izravnanje mreže geometrijskog nivelmana; Izravnanje čvornog repera; Dozvoljena odstupanja u nivelmanskom vlaku; Snimanje detalja: Opšti pojmovi; Horizontalna predstava terena; Objekti snimanja u cilju izrade planova; Granice katastarskih opština i druge granične linije (granice posjeda, parcela); Metode snimanja detalja: ortogonalna metoda snimanja detalja; Sprave za snimanje ortogonalnom metodom; Postupak i organizacija rada pri snimanju; Skica detalja; Osnovni propisi za snimanje detalja; Kontrolna mjerenja pri snimanju; Polarna metoda snimanja: osnovni pojmovi; Postupak i organizacija rada pri tahimetrijskom snimanju; Osnovni propisi pri snimanju polarnom metodom; Veza detalja na skicama; Snimanje tačaka za vertikalnu predstavu terena; Prikazivanje vertikalne predstave terena; Detaljni nivelman; Podjela detaljnog nivelmana; Detaljni nivelman rasutih tačaka; Računanje kote vizire; Vezne tačke u nivelmanu; Računanje kota veznih tačaka; Detaljni nivelman površi; Detaljni nivelman uzdužnih i poprečnih profila; Podjela na listove i skice detalja; Trigonometrijske sekcije; Podjela na listove plana 1 : 5000; Podjela na listove plana razmjere 1 : 25000; Podjela listova plana razmjere 1 : 1000m i 1 : 500; Podjela na skice detalja; Instrumenti za kartiranje detalja snimljenog ortogonalnom i

polarnom metodom, Ispitivanje i reaktifikacija; Kontrola kartiranog delja; Instrumenti za računanje površina; Ispitivanje i rektifikacija; Računanje površina grupa, parcela ivičnih kvadrata, dozvoljena odstupanja kod računanja površina.

Propisi i pravna literatura:

Zakon o državnom premjeru, katastru i upisima prava na nepokretnostima, Pravilnik za državni premjer II, II dio, Podzakonski propisi,

Udžbenici i druga stručna literatura i

Komentari zakona.

ODRŽAVANJE PREMJERA I KATASTRA ZEMLJIŠTA SA AGRARNIM OPERACIJAMA

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Svrha održavanja premjera i katastra nepokretnosti, osnovni principi i pravila održavanja premjera i katastra nepokretnosti, održavanje trigonometrijskih, poligonskih i nivelmanskih mreža, podjela nadležnosti poslovima održavanja premjera i katastra nepokretnosti, postupak i nadležnost promjene granica katastarske opštine, granica katastarske opštine, granica političke opštine i granica Republike, definisanje granica katastarskog sreza, uglednih zemljišta, i postupak utvrđivanja katastarskog prihoda, postupak utvrđivanja promjene katastarskih kultura i obračunavanje novog katastarskog prihoda, lestvice katastarskog prihoda, njihovo utvrđivanje, osnovni sadržaj katastarskih operata i metode njihove izrade i održavanje, utvrđivanje promjena na zemljištu i njihovo provođenje kroz sve djelove katastarskog operata, koje se promjene vrše po službenoj dužnosti, postupak po zahtjevima za snimanje nastalih promjena, metode i postupak računanja površina promijenjenih parcela i grupe parcela na jednom listu ili na više listova, katastarskih planova, određivanja koordinata tačaka na listovima čiji su rubovi desimetrijske mreže oštećenih metoda i potrebna tačnost snimanja promjena na terenu i njihovo provođenje na katastarskim planovima i u katastarskim operatima, uslovi za dopunu ili obnovu premjera, i njihovo izvođenje, poznavanje pravila i propisa o korišćenju i čuvanju dokumentacije, održavanje premjera i katastra nepokretnosti, za područja određenih za gradsko građevinsko zemljište, poznavanje propisa iz oblasti drugih katastara; katastar podzemnih vodova, katastar morskog dobra zemljišne knjige i princip njihovog uređenja i povezanosti sa katastarskom nepokretnosti i upisa prava na nepokretnostima, reprodukcija katastarskih planova, postupak sa radnim originalima u toku održavanja kao, nakon reprodukcije katastarskih planova, izrada kopija plana, njihova dopuna za potrebe radnih organizacija, ustanova, projektnih organizacija i građana, izrada detaljnih skica, dopunskog premjera, skica izvršenih dioba parcela (manuala), njihovo numerisanje, korišćenje i čuvanje prijema prijava, o promjenama, izrada spiska promjena i njegovo sprovođenje kroz sve djelove katastarskog operata, postupak promjena na katastarskim planovima, kod pojedinačnih dioba parcela, grupa parcela, dopunskog premjera, izrade elaborata, eksproprijacije, arondacije i postupak, svrha sprovođenja komasacije, za područje jedne ili više katastarskih opština.

Propisi i pravna literatura:

Zakon o premjeru, katastru i upisima prava na nepokretnostima,

Zakon o katastru vodova i podzemnih objekata,

Zakon o morskome dobru,

Zakon o planiranju i uređenju prostora,

Zakon o građevinskom zemljištu,

Zakon o izgradnji investicionih objekata,

Zakon o utvrđivanju katastarskog prihoda,

Podzakonski propisi koji se odnose na podatke evidentirane u katastru nepokretnosti i

Komentari zakona.

PRIMIJEJENJENA GEODEZIJA

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Zadatak primijenjene geodezije: Tačnost grafičkog projektovanja; deformacije dužina i direkcionih uglova na planu; Grafičko određivanje koordinata tačaka projekta; Konstrukcija kvadratne mreže na projektu; Prenosjenje projekta sa plana na teren; Tačnost obilježavanja i uticaja uzdužne i poprečne greške kod obilježavanja; Prenos linija i uglova na teren;

Obilježavanje pravca (svi slučajevi kada se krajnje tačke dogledaju i ne dogledaju); Obilježavanje krivina; Prenos projektovanih visina u temelje jama i na visoke građevine; Računanje kubature pomoću visinskih razlika i profila; geodetski radovi pri projektovanju i izradi puteva i željeznica; Geodetski radovi pri projektovanju i građenju tunela; Geodetski radovi pri projektovanju i građenju mostova; Geodetski radovi pri projektovanju i građenju brana; Geodetski radovi pri izradi projekta regulacije naselja; Geodetski radovi pri izradi projekta nivelacije naselja; Geodetski radovi pri projektovanju i građenju pojedinačnih zgrada; Opšti pojmovi o geodetskim metodama za određivanje pomjeranja tla i deformacija na objektima i tlu; Mjerenje vertikalnih pomjeranja, mjerenje horizontalnih pomjeranja geodetskim metodama.

Propisi i pravna literatura:

Primijenjena geodezija od prof. ing. Čedomira Cvetkovića,

Primijenjena geodezija u inženjerstvu od prof. ing. Čedomira Cvetkovića,

Geodetska mjerenja i računanja od dr prof. Krunislava Mihajlovića, i dr prof. Krsta Vračarića, i Podzakonski propisi.

PEDOLOGIJA SA IZRADOM PEDOLOŠKIH KARATA

- za visoku i višu školsku spremu:

Činioci obrazovanja zemljišta, geološki sup star, reljef, klima, biosfera, čovjek i njegova uloga i vrijeme kao i činilac obrazovanja zemljišta, procesi obrazovanja zemljišta, sinteza i razlaganje organskih materija, biotizacija, fotosinteza i mineralizacija organskih materija zemljišta, građa zemljišta, sastav zemljišta, dubina zemljišta, boja, mehanički sastav, struktura, vodni režim, hemijske i biološke osobine zemljišta; Klasifikacija zemljišta: nerazvijena deluvijalna, aluvijalna, hidrovena zemljišta, slatine, smonice, černozen, gajnjača, crvenica, pseudoglej, zemljišta na krečnjačkim supstratima, zemljišta na stijenama, zemljišta na serpentinu; Terensko i laboratorijsko ispitivanje zemljišta, pedološki profil, morfološki opis, uzimanje uzoraka zemljišta, priprema uzoraka na analize, izrada pedoloških karata, njihova primjena.

Propisi i pravna literatura:

Stručna literatura za oblast pedologije i izrada pedoloških karata, udžbenici i druga literatura.

OSNOVI VOĆARSTVA I VINOGRADARSTVA

- za visoku i višu školsku spremu:

Podizanje voćnjaka, izbor zemljišta, položaja, tipa voćnjaka, sortimenta, priprema

zemljišta, obilježavanje redova kopanja, jamića, sađenje voćnjaka, obrazovanje krune po vrstama voćnjaka, rezidba rodni stabala, voćnjaka, njega stabala krune voćaka, obrada i održavanje zemljišta u voćnjaku, đubrenje i navodnjavanje voćnjaka, važnije podloge voćaka, način razmnožavanja voćaka, kalemljenje voćaka, organizacije voćnog rasadnika, njegovi djelovi proizvodnje, voćnog sadnog materijala, važnije sorte po vrstama voća koje su odomaćene kod nas, važnije bolesti, štetočine voćaka i mjere zaštite, zaštita od mrazeva; Podizanje vinograda: izbor zemljišta, položaj i način gajenja vinove loze i sortimenta, priprema zemljišta, obilježavanje redova, sađenje kalemova, radovi u vinogradu u prvoj i drugoj godini, izbor naslona za vinovu lozu, obrazovanje oblika čokota vinove loze i način rezidbe, njega rodni čokota vinove loze, u vrijeme vegetacije, obrada i đubrenje vinograda, podloge vinove loze koje se kod nas koriste, organizacija loznog rasadnika, lozni matičnjak, sortimenti vinograda, stratifikacija, proporiste, proizvodnja loznih kalemova važnije vinske i stone sorte koje su kod nas zastupljene, vinogradarski reoni u Crnoj Gori, važnije bolesti - štetočine vinove loze i mjere zaštite.

Propisi i pravna literatura:

Stručna literatura za predmet Osnovi voćarstva i vinogradarstva i druga literatura iz ove oblasti.

OSNOVI ŠUMARSTVA

- za visoku i višu školsku spremu:

Značaj šuma sa privrednog opštekorisnog gledišta, uslovi razvitka šumskih sastojina (klima, zemljište, vrste zemljišta), bonitet, stanište, prirodno obnavljanje šuma (čiste, oplodne i probirne sječe) vještačko obnavljanje šuma (sjetva, podsijavanje, sadnja, podsađivanje), redovno pošumljavanje, melioracija šuma, pretvaranje nižih tipova šuma u više, zamjena vrste drveća, očetinjavanje šuma prema obliku gajenja, određivanje zapremine sastojine, pojam i vrste prirasta

i utvrđivanje prirasta šuma, utvrđivanje starosti sastojina stabla, značaj šuma kao faktora za očuvanje čovjekova sredine.

Propisi i pravna literatura:

Stručna literatura za predmet Osnovi šumarstva i druga literatura iz ove oblasti.

KATASTARSKO KLASIRANJE I BONITIRANJE ZEMLJIŠTA

- za visoku i višu školsku spremu:

Pojam i cilj katastarskog klasiranja i bonitiranja zemljišta, utvrđivanje osnove za katastarsko klasiranje zemljišta i elaborat osnove, katastarski srez i opština, utvrđivanje i označavanje katastarskih kultura i neplodnih površina, izvršenje katastarskog klasiranja zemljišta u katastarskoj opštini i sreska i opštinska ugledna zemljišta, izlaganje podataka klasiranja zemljišta na javni uvid, izrada katastarskog operata, djelovi i uknjiženje podataka o kulturi i klasi zemljišta, žalba na kulturu i klasu zemljišta, održavanje kulture i klase zemljišta, provođenje promjena kultura i klase zemljišta, obnova klasiranja zemljišta, novonastala kultura na području katastarskog sreza, bonitiranje zemljišta, postupak, podaci koji se prikupljaju pri izvršenju bonitiranja zemljišta i u koje se svrhe mogu koristiti, metodologija za utvrđivanje katastarskog prihoda, elementi na osnovu kojih se vrši obračun katastarskog prihoda, lestvice katastarskog prihoda.

Propisi i pravna literatura:

Zakon o državnom premjeru, katastru i upisima prava na nepokretnostima,

Zakon o utvrđivanju katastarskog prihoda,

Pravilnik o katastarskom klasiranju i bonitiranju zemljišta,

Stručna literatura u oblasti katastarskog klasiranja i bonitiranja zemljišta i Komentari zakona.

OSNOVNI POJMOVI O PREMJERU, ODRŽAVANJU PREMJERA I KATASTRU NEPOKRETNOSTI

- za visoku i višu školsku spremu:

Metode izvršavanja premjera i izrade katastra zemljišta odnosno katastra nepokretnosti, osnovni podaci koji se prikupljaju u postupku izvršenja premjera, osnovni sadržaj detaljnih skica snimanja ili foto-skica i njihovo korišćenje a za potrebe klasiranja zemljišta, izlaganje na javni uvid i rješavanje prigovora izjavljenih na podatke klasiranja zemljišta, provođenje promjena na kulturi i klasi zemljišta u postupku održavanja premjera i katastra zemljišta odnosno katastra nepokretnosti; Obnova katastarskih operata, dopuna premjera i obnova premjera, neposredno izvršenje promjena u kulturi i klasi pojedinih parcela, većih kompleksa ili katastarskih opština, promjena granice bonitne linije i njeno prikazivanje na skicama snimanja.

Propisi i pravna literatura:

Propisi o državnom premjeru, udžbenici i druga stručna literatura.

METODI IZRADE I ODRŽAVANJA KATASTRA ZEMLJIŠTA, ODNOSNO KATASTRA NEPOKRETNOSTI (katastarski referent)

- za srednju školsku spremu:

Izrada spiska promjena, njegovo zaključivanje i provođenje kroz sve djelove katastarskog operata. Postupanje po prijavama o nastalim promjenama što može biti predmet promjene, koje sve radnje predhode izradi spiska promjena. Dioba parcela, poništavanje promjena, formiranje novih posjedovnih listova, izdavanje uvjerenja iz sadržaja katastarskih operata. Obračun katastarskog prihoda, izrada sumarnog pregleda posjedovnih listova, lestvice katastarskog prihoda i njihova primjena, definicija katastarske opštine, katastarske parcele, katastarskog sreza, kako se utvrđuju i sprovode promjene u kulturi i klasi zemljišta.

Propisi i pravna literatura:

Pravilnik o izradi i održavanju katastra zemljišta,

Uputstvo o održavanju premjera i katastra zemljišta izvršenog fotogrametrijskom metodom i

Podzakonski propisi koji se odnose na podatke koji se evidentiraju u katastru zemljišta odnosno katastru nepokretnosti.

OSNOVNI POJMOVI IZ OBLASTI IZVRŠENJA PREMJERA - NIŽA GEODEZIJA I FOTOGRAMetriJA (katastarski referent)

- za srednju školsku spremu:

Koji se sve podaci prikupljaju u postupku izvršenja premjera, dopunskog premjera ili kod snimanja nastalih promjena u postupku održavanja premjera i katastra nepokretnosti; U kojim se obrascima unose i obrađujući podaci o zemljištu, objektima i pravima. Definicija katastarske parcele, kulture, klase i katastarske opštine. Postupak izrade katastarskog operata i njegovi sastavni djelovi. Definicija zemljišne knjige, njeni sastavni djelovi, način održavanja i korišćenja.

Propisi i pravna literatura:

Zakon o državnom premjeru, katastru i upisima prava na nepokretnostima,
Pravilnik za državni premjer II i III dio,
Pravilnik o izradi i održavanju katastra zemljišta i
Podzakonski propisi koji se odnose na podatke evidentiranja u katastarskim operatima i
Komentari zakona.

OBLAST CARINSKIH POSLOVA CARINSKI SISTEM I POSTUPAK

- za visoku i višu školsku spremu:

Pojam carine, carinskog sistema i carinskog postupka; Osnovni instituti carinskog sistema; Carinsko područje, carinski prijelaz i carinska linija; Pojam carinske robe; Zastupanje u carinskom postupku; Obavještenja o primjeni carinskih propisa; Carinsko-upravni postupak; Carinski nadzor; Prijavljivanje robe; Podnošenje robe; Pregled robe, analiza rizika; Privremeni smještaj robe; Jedinstvena carinska isprava za prijavljivanje i istovar robe prijavljene carinarnici; Mjere za zaštitu prava intelektualne svojine; Carinski postupci; Isprave u carinskom postupku; Stavljanje robe u slobodan promet; Spoljni tranzitni postupak; Postupak carinskog skladištenja; Postupak aktivnog oplemenjivanja; Postupak prerade pod carinskim nadzorom; Postupak privremenog uvoza; Postupak pasivnog oplemenjivanja; Postupak izvoza; Unutrašnji tranzitni postupak; Slobodne zone i slobodna skladišta; Ponovni izvoz, uništenje i ustupanje robe u korist države; Oslobođenje od plaćanja carine; Povraćaj robe; Obezbjedenje za namirenje carinskog duga; Nastanak carinskog duga; Naplata carinskog duga; Gašenje carinskog duga; Povraćaj i otpis carinskog duga; Carinski prekršaji i prekršajni postupak; Prodaja robe i raspored prihoda; Organizacija i djelokrug rada carinske službe.

Propisi i pravna literatura:

Carinski zakon,
Zakon o carinskoj službi,
Uredba za sprovođenje Carinskog zakona,
Pravilnik o obliku, sadržaju, načinu podnošenja i popunjavanja carinske deklaracije i zbirne prijave,
Uredba o postupku ostvarivanja prava na oslobođenje od plaćanja carine,
Uredba o visini i postupku naplate naknade za usluge carinske službe,
Uredba o postupku sa robom i putnicima na granici između Crne Gore i Srbije,
Pripadajuća literatura iz oblasti zaštite prava intelektualne svojine i
Komentari zakona.

CARINSKA TARIFA

- za visoku i višu školsku spremu:

Pojam, postanak, razvoj i uloga carina; Podjela carina prema pravcu kretanja robe, prema cilju zbog kojeg se uvode, prema načinu obračunavanja, prema načinu propisivanja i prema ekonomsko-političkom dejstvu; Efekti carina (uticaj carine na uvoz, na domaću proizvodnju, na cijene i kumulativno dejstvo carine); Prevaljivanje carine; Pojam i carinski djelovi carinskih tarifa (tarifne oznake, naimenovanje robe i stopa carine); Podjela carinskih tarifa prema pravcu kretanja robe, prema načinu obračunavanja, prema načinu donošenja i prema broju kolona carinskih stopa; međunarodne carinske nomenklature; Harmonizovana nomenklatura; Veza između naše carinske tarife i harmonizovane nomenklature; Osnovne odredbe iz Uredbe o carinskoj tarifi (pojam nomenklature, tarifnog broja, tarifnog međupodbroja, tarifnog podbroja, tarifne oznake i tarifnog stava); Osnovna pravila za primjenjivanje carinske tarife; Tarifne odredbe u Carinskom zakonu i drugim propisima (sezonske carinske stope, jedinstvena carinska stopa, dodatne carine, carinski kontingenti, preferencijali, antidampinška carina, kompenzatorna carina,

povraćaj carine); Pojam i vrsta carinskih vrijednosti prema Briselskoj konvenciji, prema GATT-u, transakcijska (fakturna), zvanična i prema cijenama na unutrašnjem tržištu; Pojam carinske vrijednosti i njena definicija po Carinskom zakonu; Uslovi za prihvatanje stvarno plaćene cijene za carinsko vrednovanje; Elementi carinske vrijednosti (faktura, troškovi prevoza, troškovi osiguranja i ostali troškovi); Popusti i dodaci u fakturama koji utiču na carinsku vrijednost; Metodi utvrđivanja carinske vrijednosti; Način izračunavanja carinske vrijednosti; Druge uvozne dažbine (naknada za rad carinske službe, posebna dažbina na uvoz određenih poljoprivrednih proizvoda); Oporezivanje proizvoda (pojam akcize i poreza na dodatu vrijednost, vrste poreza, poreski obveznik, poreska obaveza, plaćanje i zastarelost za naplatu akcize i poreza); Osnovica akcize i poreza na dodatu vrijednost, tarifa za naplatu i tehnika obračuna; Oslobođenja od plaćanja poreskih obaveza; Carinska tarifa i GATT; Osnovni pojmovi o porijeklu robe (nepreferencijalno i preferencijalno porijeklo robe); Međunarodna carinska saradnja; Savjet za carinsku saradnju u Briselu; Komitet za harmonizovanu nomenklaturu; Komitet za carinsku vrijednost; Naimenovanje robe koje se upisuje u rubriku 31 Jedinstvene carinske isprave ("JCI"); Pojam i procedura svrstavanja robe u carinsku tarifu; Obavezujuća informacija o svrstavanju robe u carinsku tarifu; Svrstavanje proizvoda iz Odjeljka I (Glave 1-5); Svrstavanje proizvoda iz Odjeljka II (Glave 6-14); Svrstavanje proizvoda iz Odjeljka V (Glave 25-27); Osnovne odredbe iz napomena uz Odjeljak VI (prioriteti pri svrstavanju, proizvodi pripremljeni u setovima za maloprodaju); Svrstavanje proizvoda iz Odjeljka VI (Glave 28-38); Svrstavanje proizvoda iz Odjeljka VII (Glave 39-40); Svrstavanje proizvoda iz Odjeljka VIII (Glave 41-43); Svrstavanje proizvoda iz Odjeljka IX (Glave 44-46); Svrstavanje proizvoda iz Odjeljka X (Glave 47-49); Osnovne odredbe iz napomena uz Odjeljak XI (mješavine tekstilnih materijala, svrstavanje prediva i konca za šivenje i pojam "pripremljeno za prodaju na malo", konfekcionirani proizvodi, prioriteti pri svrstavanju, odjevni predmeti u setovima); Svrstavanje proizvoda iz Odjeljka XI (Glave 50-63); Svrstavanje proizvoda iz Odjeljka XII (Glave 64-67); Svrstavanje proizvoda iz Odjeljka XIII (Glave 68-70); Svrstavanje proizvoda iz Odjeljka XIV (Glava 71); Osnovne odredbe iz napomena uz Odjeljak XV (djelovi opšte upotrebe, svrstavanje legura od prostih metala i proizvoda od njih); Svrstavanje proizvoda iz Odjeljka XV (Glave 72-83); Osnovne odredbe iz napomena uz Odjeljak XVI (pojam "mašina", svrstavanje kombinovanih mašina, funkcionalne cjeline, svrstavanje djelova); Svrstavanje proizvoda iz Glave 84; Svrstavanje proizvoda iz Glave 85; Svrstavanje proizvoda iz Odjeljka XVII (Glave 86-89), sa posebnim osvrtom na osnovne odredbe napomena uz Glavu 90 (funkcionalne cjeline, svrstavanje djelova); Svrstavanje proizvoda iz Odjeljaka XIX, XX, XXI (Glave 93-97); Svrstavanje setova u carinsku tarifu.

Propisi i pravna literatura:

Zakon o porezu na dodatu vrijednost,
Zakon o akcizama, Komentari zakona,
Uredba o carinskoj tarifi,
Udžbenik Carinska tarifa - autor Tihomir Bogičević i
Komentari zakona.

SPOLJNOTRGOVINSKI SISTEM I MEĐUNARODNE KONVENCIJE

- za visoku i višu školsku spremu:

Osnovni pojmovi spoljnotrgovinskog sistema; Unutrašnja i spoljna trgovina; Pojam i vrste tržišta; Ugovori o slobodnoj trgovini; Spoljna trgovina robom; Količinska ograničenja izvoza (uslovi za uvođenje, raspodjela kvota, zabrana prenošenja kvota); Dozvole (uslovi za propisivanje, izdavanje, period važenja, stavljanje van snage); Robni dokumenti; Transportni dokumenti; Uvjerenje o robi (veterinarsko, sanitarno, fitosanitarno, o kvalitetu, o porijeklu, o direktnoj pošiljci); Spoljna trgovina uslugama; Antidampinške carine; Kompenzatorne carine; Mjere za zaštitu od prekomjernog uvoza; Istanbulska konvencija (ATA karnet); TIR konvencija (TIR karnet).

Propisi i pravna literatura:

Zakon o spoljnoj trgovini,
Podzakonski propisi i
Komentari zakona.

POZNAVANJE ROBE U POSTUPKU CARINJENJA

- za visoku i višu školsku spremu:

Podjela robe, prepoznavanje robe i njenog kvaliteta; Oznake nivoa kvaliteta robe; Ambalaža, zaštitni znaci i znaci opomene na robi (njihov značaj i standardi); Osnovne napomene u podjeli roba u Odjeljku I carinske tarife: žive životinje, klanični proizvodi, jestivi i nejestivi proizvodi životinjskog porijekla; Osnovne napomene o podjeli robe u Odjeljku II carinske tarife: žive biljke, povrće i voće, kafa, čaj, začini, industrijske biljke; Masti, ulja, margarin, glicerol (osobine i upotreba); Bezalkoholna i alkoholna pića, šećeri, kakao, prerađevine od mesa, ostali jestivi proizvodi; Korisni minerali iz Odjeljka V carinske tarife; Sumpor, azbest, liskun; Mineralna vezivna sredstva (vrste i upotreba); Mineralna goriva (vrste i upotreba); Proizvodi industrijske keramike (vatrostalni i termostabilni fini i grubi); Sirovine za industriju stakla i razni proizvodi (vrste i upotreba); Napomene o nekim proizvodima neorganske hemijske industrije: kiseline, baze, karbidi; Izbor karakterističnih roba iz Glave 29 carinske tarife (vrste i upotreba); Vještačke i sintetičke plastične mase; Kaučuk i ostale sirovine za industriju gume (vrste proizvoda i upotreba); Kože i krzna (vrste prema porijeklu i stepenu obrade i upotreba); Vrste drveta u prometu, proizvodi od drveta i podjela po stepenu obrade; Celuloza, hartija, karton (vrste); Tekstilne sirovine; Osobine i upotreba prirodnih, vještačkih i sintetičkih vlakana; Proizvodi od tekstila: tkanine, pletenine, netkani tekstil, vez, pliš, prevučeni tekstil; Drago kamenje; Biseri; Plemeniti metali i legure, prevlačenje istih; Izbor "prostih" metala; Gvožđe i njegove legure; Bakar i njegove legure; Ostali "prosti" metal: aluminijum, olovo, nikal, kalaj (osobine i upotreba); Motori sa unutrašnjim sagorijevanjem (benzinski i dizel-motori); Pumpe za tečnosti; Elevatori za tečnosti; Pumpe i kompresori za gasove; Uređaji za klimatizaciju; Gorionici, ložišta i neelektrične industrijske peći (podjela); Frižideri i zamrzivači (podjela); Mašine za obradu materijala promjenom temperature (za industriju i laboratorije); Kalanderi, centrifuge, filteri; Mašine za pranje posuđa i pakovanje; Uređaji za rasprašivanje tečnosti i prahova (upotreba); Dizalice, koturače, viljuškari i ostale mašine za dizanje, Mašine za kopanje, nivelisanje, sabijanje, čišćenje; Mašine za radove u poljoprivredi (za pripremu i sjetvu, za berbu, žetvu i vršidbu); Mašine za potrebe grafičke industrije; Mašine za proizvodnju i doradu tekstilnih proizvoda; Mašine alatljike za obradu metala i drugih materijala; Mašine za pisanje i računanje za knjigovodstvene i finansijske potrebe; Mašine za automatsku obradu podataka i njihove jedinice; Izvori električne struje (baterije, akumulatori, generatori); Transformatori, ispravljači i pretvarači; Vrste elektromotora i njihova upotreba; Alati sa ugrađenim motorom; Kućni aparati sa elektromotorom; Elektrotermički - aparati za industriju i domaćinstvo; Sijalice i uređaji za signalizaciju; Oprema visokonaponskih i električnih postrojenja; Uređaji za signalizaciju i kontrolu saobraćaja; Uređaji za prijem i prenos informacija: telefon, telegraf, telefaks; Mikrofoni, zvučnici i pojačala; Bežični prenos informacija, radio predajnici i prijemnici, televizijske kamere, radari, televizijski prijemnici; Aparati za snimanje i reprodukciju zvuka i slike; Video uređaji; Sastavni djelovi elektronskih kola: elektronske cijevi, tranzistori, otpornici, kondenzatori, kalemovi, integralna i hibridna kola; Vrste prevoznih sredstava; Instrumenti (osnovna podjela, vrste i karakteristike); Zaštita umjetničkih predmeta.

Propisi i pravna literatura:

Udžbenik Poznavanje robe - autor Tamara Stojanović i druga stručna literatura u oblasti poznavanja robe u postupku carinjenja.

SUZBIJANJE KRIJUMČARENJA

- za visoku i višu školsku spremu:

Pojam krijumčarenja kao društveno opasne pojave i uloga carinske službe u njegovom suzbijanju; Osobine carinika i njihova uloga u suzbijanju kriminaliteta; Način saznavanja o postojanju povrede propisa i elementi koji pomažu otkrivanju povrede propisa; Zadaci carinske kontrole u suzbijanju i otkrivanju carinskih delikata; Otkrivanje izvršioca delikata; Dubinska kontrola; Uloga ekipa za vanredne mjere kontrole; Kontrolisane isporuke i kontrola na graničnim prijelazima; Obezbeđivanje dokaza u carinsko prekršajnom postupku; Tragovi i predmeti kao dokazna sredstva; Skice i fotografije u funkciji dokaznih sredstava; Zapisnik o carinskom prekršaju; Elementi zapisnika o carinskom prekršaju; Utvrđivanje identiteta, vrijeme i mjesto izvršenja prekršaja, način izvršenja prekršaja, opis robe i indikacije; Jezik na kome se sastavlja zapisnik o prekršaju; Postupak kada izvršilac odbije da potpiše zapisnik o prekršaju; Polazni osnovi za otkrivanje povrede propisa; Informacije građana i nadležnih organa; Neposredna kontrola; Indikacije kao značajan osnov za otkrivanje povrede propisa; Ponašanje putnika,

psihička uznemirenost, indikativno svjesno ponašanje, objektivne okolnosti, izgled i sadržaj prtljaga, podaci o pasošu i podaci o avionskoj karti; Indikacije u robnom prometu sa inostranstvom; Indikacije u poštanskom saobraćaju; Indikacije u drumskom prometu; Indikacije u vodenom i vazdušnom saobraćaju; Pojam i vrste pretresa kao mjere carinske kontrole; Lični pretres i pretres prtljaga; Pretres putničkog automobila; Pretres spoljnog i donjeg dijela, kabine i prostora za prtljag, motora i prostora u kome se on nalazi; Pretres autobusa; Pretres unutrašnjosti, spoljnog dijela i dijela za smještaj prtljaga; Pretres teretnih motornih vozila; Pretres kabine, spoljnog dijela i šasije kamiona; Pretres voza (putničkog vagona); Pretres broda; Pretres aviona; Otkrivanje povrede propisa: upornost, dosljednost, dovitljivost, kooperativnost, stručnost i profesionalnost, kao i iskustvo u operativnom radu; Povreda propisa kod ostvarivanja uvoznog izvoznih prava, podnošenja carinskih i pratećih dokumenata i pregleda i svrstavanja robe; Povreda propisa kod carinskog nadzora nad robom; Konsultacije sa određenim stručnim carinskim službama i informacija kao sredstva za sprečavanje povrede propisa u robnom prometu; Suzbijanje ilegalnog prometa opojnih droga; Osnovne karakteristike opojnih droga (dobijanje, fizičke karakteristike, proizvođački regioni, tokovi krijumčarenja); Opijati (opijum, morfijum i heroin); Kokain, marihuana i hašiši (osnovne karakteristike); Sintetičke opojne droge (osnovne karakteristike); Suzbijanje ilegalnog prometa ubojnih sredstava i opasnih materija; Krijumčarenje plemenitih metala i dragog kamenja; Suzbijanje ilegalnog iznošenja kulturnih i prirodnih dobara; Istražne radnje, obavještajni rad.

Propisi i pravna literatura:

Zakoni, podzakonski propisi i stručna literatura u oblasti suzbijanja krijumčarenja.

CARINSKI INFORMACIONI SISTEM

- za visoku i višu školsku spremu:

Opšte informacije o carinskom informacionom sistemu (CIS); Potrebe i efekti u automatizaciji; Organizacija i funkcionisanje CIS-a; Komponente CIS-a (poslovi, podaci, oprema, programska podrška, aplikativna rješenja, tehnologija rada); Kompiuterska mreža i komunikacije; Vrste i načini razmjene programa i podataka; Instalirana računarska oprema u carinskoj službi ("hardver" i "softver"); Centralna i periferna računarska oprema; Startovanje i korišćenje terminalne opreme; Prijavljivanje u CIS, pristupna prava i dozvole za rad; Elementi tehnologije rada na personalnim računarima; Korišćenje personalnih kompiutera kao terminala u carinskoj mreži; Tehnologija automatizovanog rada u podsistemu CIS-a za poslove nadzora i stavljanja robe u slobodan promet; Tehnologija rada u podsistemima CIS-a; Praktičan rad; Obračun i naplata carinskog duga; Obračun i naplata PDV-a.

Propisi i pravna literatura:

Stručna literatura u oblasti carinskog informacionog sistema.

OSNOVI CARINSKOG SISTEMA I POSTUPKA

- za srednju školsku spremu:

Pojam carine, carinskog sistema i carinskog postupka; Osnovni instituti carinskog sistema; Carinsko područje, carinski prijelaz i carinska linija; Pojam carinske robe; Zastupanje u carinskom postupku; Obavještenja o primjeni carinskih propisa; Carinsko-upravni postupak; Carinski nadzor; Prijavljivanje robe; Podnošenje robe; Pregled robe, analiza rizika; Privremeni smještaj robe; Jedinstvena carinska isprava za prijavljivanje i istovar robe prijavljene carinarnici; Zaštita prava intelektualne svojine; Carinski postupci; Isprave u carinskom postupku; Stavljanje robe u slobodan promet; Spoljni tranzitni postupak; Postupak carinskog skladištenja; Postupak izvoza; Unutrašnji tranzitni postupak; Oslobođenje od plaćanja carine; Povraćaj robe; Obezbeđenje za namirenje carinskog duga; Nastanak carinskog duga; Naplata carinskog duga; Carinski prekršaji i prekršajni postupak; Organizacija i djelokrug rada carinske službe.

Propisi i pravna literatura:

Carinski zakon,
Zakon o carinskoj službi,
Uredba za sprovođenje Carinskog zakona,
Pravilnik o obliku, sadržaju, načinu podnošenja i popunjavanja carinske deklaracije i zbirne prijave,
Uredba o postupku ostvarivanja prava na oslobođenje od plaćanja carine,
Uredba o visini i postupku naplate naknade za usluge carinske službe,

Uredba o postupku sa robom i putnicima na granici između Crne Gore i Srbije i
Stručna literatura iz oblasti zaštite prava intelektualne svojine i
Komentari zakona.

OSNOVI CARINSKE TARIFE

- za srednju školsku spremu:

Pojam, postanak, razvoj i uloga carina; Podjela carina prema pravcu kretanja robe, prema cilju zbog kojeg se uvode, prema načinu obračunavanja, prema načinu propisivanja i prema ekonomsko-političkom dejstvu; Efekti carina (uticaj carine na uvoz, na domaću proizvodnju, na cijene i kumulativno dejstvo carine); Prevaljivanje carine; Pojam i carinski djelovi carinskih tarifa (tarifne oznake, naimenovanje robe i stopa carine); Podjela carinskih tarifa prema pravcu kretanja robe, prema načinu obračunavanja, prema načinu donošenja i prema broju kolona carinskih stopa; Međunarodne carinske nomenklature; Harmonizovana nomenklatura; Veza između naše carinske tarife i harmonizovane nomenklature; Osnovne odredbe iz Uredbe o carinskoj tarifi (pojam nomenklature, tarifnog broja, tarifnog međupodbroja, tarifnog podbroja, tarifne oznake i tarifnog stava); Osnovna pravila za primjenjivanje carinske tarife; Tarifne odredbe u Carinskom zakonu i drugim propisima (sezonske carinske stope, jedinstvena carinska stopa, dodatne carine, carinski kontingenti, preferencijali, antidampinška carina, kompenzatorna carina, povraćaj carine); Pojam i vrsta carinskih vrijednosti prema Briselskoj konvenciji, prema GATT-u, transakcijska (fakturna), zvanična i prema cijenama na unutrašnjem tržištu; Pojam carinske vrijednosti i njena definicija po Carinskom zakonu; Uslovi za prihvatanje stvarno plaćene cijene za carinsko vrednovanje; Elementi carinske vrijednosti (faktura, troškovi prevoza, troškovi osiguranja i ostali troškovi); Popusti i dodaci u fakturama koji utiču na carinsku vrijednost; Metodi utvrđivanja carinske vrijednosti; Način izračunavanja carinske vrijednosti; Druge uvozne dažbine (naknada za rad carinske službe, posebna dažbina na uvoz određenih poljoprivrednih proizvoda); Oporezivanje proizvoda (pojam akcize i poreza na dodatu vrijednost, vrste poreza, poreski obveznik, poreska obaveza, plaćanje i zastarelost za naplatu akcize i poreza); Osnovica akcize i poreza na dodatu vrijednost, tarifa za naplatu i tehnika obračuna; Oslobođenja od plaćanja poreskih obaveza; Carinska tarifa i GATT; Osnovni pojmovi o porijeklu robe (nepreferencijalno i preferencijalno porijeklo robe).

Propisi i pravna literatura:

Zakon o porezu na dodatu vrijednost,
Zakon o akcizama,
Uredba o carinskoj tarifi,
Udžbenik Carinska tarifa - autor Tihomir Bogičević i
Komentari zakona.

OSNOVI SPOLJNOTRGOVINSKOG SISTEMA I MEĐUNARODNE KONVENCIJE

- za srednju školsku spremu:

Osnovni pojmovi spoljnotrgovinskog sistema; Unutrašnja i spoljna trgovina; Pojam i vrste tržišta; Ugovori o slobodnoj trgovini; Spoljna trgovina robom; Količinska ograničenja izvoza (uslovi za uvođenje, raspodjela kvota, zabrana prenošenja kvota); Dozvole (uslovi za propisivanje, izdavanje, period važenja, stavljanje van snage); Robni dokumenti; Transportni dokumenti; Uvjerenje o robi (veterinarsko, sanitarno, fitosanitarno, o kvalitetu, o porijeklu, o direktnoj pošiljci); Spoljna trgovina uslugama; Antidampinške carine; Kompenzatorne carine; Mjere za zaštitu od prekomjernog uvoza; Istanbulska konvencija (ATA karnet); TIR konvencija (TIR karnet).

Propisi i pravna literatura:

Zakon o spoljnoj trgovini, Podzakonski propisi i
Komentari zakona.

POZNAVANJE ROBE U PUTNIČKOM PROMETU

- za srednju školsku spremu:

Podjela i klasifikacija robe; Identifikacija robe (metodi rada, uzorci, dokumentacija uz robu); Znaci opomene za rukovanje robom; Proizvodi životinjskog porijekla; Proizvodi biljnog porijekla; Proizvodi za ishranu biljnog i životinjskog porijekla; Alkoholna i bezalkoholna pića; Duvan; Boje,

premazi i lakovi (osnovna podjela i upotreba); Parfimerijski, kozmetički i toaletni preparati, sredstva za pranje i sapuni; Vitamini, hormoni, serum, vakcine i lijekovi; Proizvodi za fotografske i kinematografske potrebe; Ostali fotografski materijali; Vještačke i sintetičke plastične mase (osobine i upotreba); Kaučuk i razni proizvodi od kaučuka; Vrste kože (osobine i upotreba); Krzna (vrste prema kvalitetu i porijeklu i osobine); Vrste tekstilnih sirovina (osobine prirodnih i ostalih); Proizvodi od tekstila; Upotreba kombinovanih materijala; Razni proizvodi: obuća, šeširi i kape, kišobrani, vještačko cvijeće; Keramički proizvodi (podjela prema kvalitetu i upotreba); Biseri (porijeklo i osobine); Drago kamenje (vrste, karakteristike i upotreba); Plemeniti metali i njihove legure (osobine i upotreba); Aluminijum i bakar i njihove legure (osobine i upotreba); Gvožđe i čelik (osobine i upotreba); Proizvodi od metala, alati i nožarski proizvodi; Klipni motori sa unutrašnjim sagorijevanjem (paljenje pomoću svjećica, paljenje pomoću kompresije, ostali motori); Pumpe i tečnosti, kompresori, vakuum pumpe, ventilatori, klima uređaji i hladnjaci; Pripremanje i kultivisanje zemlje u poljoprivredi; Mašine za sjetvu; Mašine za ubiranje ljetine; Mašine alatlijeke (obrada skidanjem materijala, obrada deformacijom, ostale mašine i ručni alati); Izvori električne struje (baterije, akumulatori, generatori); Transformatori i ispravljači; Elektromotori (alati i kućni aparati sa ugrađenim elektromotorom); Oprema za pokretanje SUS motora i oprema za signalizaciju; Elektrotermički aparati; Aparati i oprema za žični prenos informacija (mikrofoni, zvučnici, pojačala); Uređaji za snimanje i reprodukciju zvuka i slike; Predajnici i prijemnici za radio difuziju i televizijski prenos informacija; Televizijske kamere; Osnovni pojmovi o elektronskim djelovima i sklopovima (otpornici, kondenzatori, kalemovi, elektronske cijevi i tranzistori, električna kola); Instrumenti (osnovna podjela, vrste i karakteristike); Poznavanje robe u oblasti kompjutera: Mašine za automatsku obradu podataka, vrste računara (komponente i prateća oprema); Terminalska oprema, štampači, modemi; Hardverska i softverska oprema; Sistemski i aplikacioni programi; Personalni kompjuteri (hardverske i softverske komponente i oprema); Skeneri; Emulacione, komunikacione, faks modem, zvučne i druge kartice; Memorijske komponente, medijumi za smještanje podataka ("Hard" diskovi, "flopi" diskovi); "Kompakt" diskovi; Poznavanje robe u oblasti ubojnih sredstava: Vrste i tipovi oružja (puške, pištolji, revolveri), municije i eksplozivnih sredstava (bombe, mine i druge eksplozivne naprave); Vatreno oružje, vazdušno oružje, rasprskavajuće i gasno oružje, hladno oružje; Lovačko i sportsko oružje; Vrste drugih opasnih materija u legalnom prometu; Eksplozivne, otrovne i radioaktivne materije.

Propisi i pravna literatura:

Udžbenik Poznavanje robe - autor Tamara Stojanović i stručna literatura iz oblasti poznavanje robe u putničkom prometu.

SUZBIJANJE KRIJUMČARENJA

- za srednju školsku spremu:

Pojam krijumčarenja kao društveno opasne pojave i uloga carinske službe u njegovom suzbijanju; Osobine carinika i njihova uloga u suzbijanju kriminaliteta; Način saznavanja o postojanju povrede propisa i elementi koji pomažu otkrivanju povrede propisa; Zadaci carinske kontrole u suzbijanju i otkrivanju carinskih delikata; Otkrivanje izvršioca delikata; Dubinska kontrola; Uloga ekipa za vanredne mjere kontrole; Kontrolisane isporuke i kontrola na graničnim prijelazima; Obezbeđivanje dokaza u carinsko prekršajnom postupku; Tragovi i predmeti kao dokazna sredstva; Skice i fotografije u funkciji dokaznih sredstava; Zapisnik o carinskom prekršaju; Elementi zapisnika o carinskom prekršaju; Utvrđivanje identiteta, vrijeme i mjesto izvršenja prekršaja, način izvršenja prekršaja, opis robe i indikacije; Jezik na kome se sastavlja zapisnik o prekršaju; Postupak kada izvršilac odbije da potpiše zapisnik o prekršaju; Polazni osnovi za otkrivanje povrede propisa; Informacije građana i nadležnih organa; Neposredna kontrola; Indikacije kao značajan osnov za otkrivanje povrede propisa; Ponašanje putnika, psihička uznemirenost, indikativno svjesno ponašanje, objektivne okolnosti, izgled i sadržaj prtljaga, podaci o pasošu i podaci o avionskoj karti; Indikacije u robnom prometu sa inostranstvom; Indikacije u poštanskom saobraćaju; Indikacije u drumskom prometu; Indikacije u vodenom i vazdušnom saobraćaju; Pojam i vrste pretresa kao mjere carinske kontrole; Lični pretres i pretres prtljaga; Pretres putničkog automobila; Pretres spoljnog i donjeg dijela, kabine i prostora za prtljag, motora i prostora u kome se on nalazi; Pretres autobusa; Pretres unutrašnjosti, spoljnog dijela i dijela za smještaj prtljaga; Pretres teretnih motornih vozila; Pretres

kabine, spoljnog dijela i šasije kamiona; Pretres voza (putničkog vagona); Pretres broda; Pretres aviona; Suzbijanje ilegalnog prometa opojnih droga; Osnovne karakteristike opojnih droga (dobijanje, fizičke karakteristike, proizvođački regioni, tokovi krijumčarenja); Opijati (opijum, morfijum i heroin); Kokain, marihuana i hašiši (osnovne karakteristike); Sintetičke opojne droge (osnovne karakteristike); Suzbijanje ilegalnog prometa ubojnih sredstava i opasnih materija; Krijumčarenje plemenitih metala i dragog kamenja; Suzbijanje ilegalnog iznošenja kulturnih i prirodnih dobara; Istražne radnje, obavještajni rad.

Propisi i pravna literatura:

Zakoni, podzakonski propisi i stručna literatura u oblasti suzbijanja krijumčarenja.

CARINSKI INFORMACIONI SISTEM

- za srednju školsku spremu:

Opšte informacije o carinskom informacionom sistemu (CIS); Potrebe i efekti u automatizaciji; Organizacija i funkcionisanje CIS-a; Komponente CIS-a (poslovi, podaci, oprema, programska podrška, aplikativna rješenja, tehnologija rada); Kompjuterska mreža i komunikacije; Vrste i načini razmjene programa i podataka; Instalirana računarska oprema u carinskoj službi ("hardver" i "softver"); Centralna i periferna računarska oprema; Startovanje i korišćenje terminalne opreme; Prijavlivanje u CIS, pristupna prava i dozvole za rad; Elementi tehnologije rada na personalnim računarima; Korišćenje personalnih kompjutera kao terminala u carinskoj mreži; Tehnologija automatizovanog rada u podsistemu CIS-a za poslove nadzora; Tehnologija rada u podsistemima CIS-a; Praktičan rad; Obračun i naplata carinskog duga; Obračun i naplata PDV-a.

Propisi i pravna literatura:

Stručna literatura u oblasti carinskog informacionog sistema.

OBLAST STATISTIKE

OSNOVI STATISTIKE

- za visoku i višu školsku spremu:

Predmet, zadatak i cilj statistike; Oblasti u kojima se koristi statistika; Organizacija statistike i statističke djelatnosti; Statistička istraživanja - statističke jedinice i njihova obilježja; Statistički skup i njegova obilježja -sređivanje statističke građe i analiza statističkih podataka; Popisi; Sređivanje, grupisanje i obrada statističkih istraživanja (upitnik, način prikupljanja i obrade); Vrste statističkih nizova i njihovo tabelarno i grafičko prikazivanje.

Propisi i pravna literatura:

Zakoni, komentari zakona, podzakonski propisi i stručna literatura u oblasti statistike.

METODI UZORKA

- za visoku i višu školsku spremu:

Teorija uzorka: -osnovni pojmovi; vrste uzorka; Način izbora jedinica koje sačinjavaju uzorak; Prost, slučajni izbor jedinica u uzorak; Višestepeni izbor uzorka; Ocjena sredine, totala i proporcije osnovnog skupa iz uzorka; Standardna greška; Testiranje statističkih hipoteza.

Propisi i pravna literatura:

Zakoni, komentari zakona, podzakonski propisi i stručna literatura u oblasti statistike.

OSNOVI STATISTIČKE ANALIZE

- za visoku i višu školsku spremu:

Metodi analize statističkih podataka; srednje vrijednosti, aritmetička sredina, geometrijska sredina, harmonijska sredina, medijana-modus; Relativni brojevi, postotci, koeficijenti, indeksi; Korelacija, regresione linije i pokazatelji korelacije kod linearne, krivolinijske, parcijalne i multiple korelacije, korelacije ranka; Trendovi: linearni, parabolički i eksponencijalni, mjere reprezentativnosti trenda; Sezonske varijacije, sezonski indeksi, eliminisanje sezonskih varijacija.

Propisi i pravna literatura:

Zakoni,

Udžbenici za statistiku i

Metodološki materijali i publikacije Zavoda za statistiku Crne Gore i

Komentari zakona.

OBLAST ARHIVSKE DJELATNOSTI

ARHIVISTIKA

- za visoku školsku spremu:

Predmet i podjela arhivistike; Razvoj arhivistike; Arhivistika i pomoćne istorijske nauke; Pojam i uloga arhiva; Zadaci savremenih arhiva; Vrsta arhiva; Pregled razvoja i propisa o arhivima u našoj zemlji i svijetu s posebnim osvrtom na SSSR, Francusku, Holandiju, NJemačku; Stručna arhivistička literatura - domaća i strana, udžbenici, priručnici, terminološki rječnici, bibliografije, periodika, enciklopedija i dr; Metodologija naučnog rada u arhivistici; Imaoci registraturskog materijala i arhivske građe; Principi i metodologije rada na odabiranju arhivske građe; Arhivski fond i njegovi sastavni djelovi - akt, predmet, dosije, organizaciona jedinica, tematska grupa, serija dokumenata po formalnim karakteristikama; Organizaciona struktura tvorca fondova i stvarna struktura fonda - mogući slučajevi koji se javljaju u praksi; Sređivanje i obrada arhivskih fondova i zbirke - principi i metodi sređivanja, istorijat razvoja, Memoarska arhivska građa; Vrste i metodologije prikupljanja memoarske građe; Izrada evidencija i informativnih sredstava o arhivskim fondovima i arhivskoj građi; Osnovne karakteristike i namjene pojedine evidencije i informativnih sredstava; Objavljivanje informativnih sredstava o arhivskim fondovima i arhivskoj građi; Odabiranje, priprema i objavljivanje arhivske građe; Doprinos složenosti informativnih sredstava podizanju informativne sposobnosti arhiva; Lični i porodični arhivski fondovi; Korišćenje arhivske građe u arhivu - vrste korisnika arhivske građe; Kulturno obrazovna djelatnost arhiva i arhivska biblioteka.

- za višu školsku spremu:

Predmet i podjela arhivistike; Razvoj arhivistike; Pojam i uloga arhiva; Zadaci savremenih arhiva; Vrsta arhiva; pregled razvoja arhiva u našoj zemlji; Imaoci registraturskog materijala i arhivske građe; Zaštita arhivske građe van arhiva -osnovni pojmovi; Zaštita arhivske građe u arhivu; Preuzimanje i smještaj registraturskog materijala i arhivske građe u depoima; Fizička i tehnička zaštita arhivske građe; Odabiranje arhivske građe i registraturskog materijala - osnovni pojmovi; Arhivski fond i njegovi sastavni djelovi; Sređivanje i obrada arhivskih fondova; Osnovni pojmovi o arhivskoj zbirci i memoarskoj arhivskoj građi; Evidencije i informativna sredstva o arhivskim fondovima i arhivskoj građi; Korišćenje arhivske građe u arhivu; Arhivska zbirka; Memoarska arhivska građa; Objavljivanje informativnih sredstava o arhivskim fondovima i arhivskoj građi; Kulturno obrazovna djelatnost arhiva; Arhivska biblioteka.

- za srednju školsku spremu:

Predmet i podjela arhivistike; Razvoj arhivistike; Pojam i uloga arhiva; Zadaci savremenih arhiva; Vrste arhiva; Pregled razvoja arhiva u našoj zemlji; Imaoci registraturskog materijala i arhivske građe; Zaštita arhivske građe van arhiva -osnovni pojmovi; Zaštita arhivske građe u arhivu; Preuzimanje i smještaj registraturskog materijala i arhivske građe u depoima; Fizička i tehnička zaštita arhivske građe; Odabiranje arhivske građe i registraturskog materijala - osnovni pojmovi; Arhivski fond i njegovi sastavni djelovi; Sređivanje i obrada arhivskih fondova; Osnovni pojmovi o arhivskoj zbirci i memoarskoj arhivskoj građi; Evidencija i informativna sredstva o arhivskim fondovima i arhivskoj građi; Korišćenje arhivske građe u arhivu.

Propisi i pravna literatura:

Priručnik iz arhivistike (grupa autora) Zagreb, 1977. g.,
Priručnik za zaštitu arhivske građe van arhiva, O. Giler, Titograd, 1983. g.,
Rječnik arhivske terminologije Jugoslavije (grupa autora) Zagreb, 1979. g.,
Arhivski fondovi i zbirke u SFRJ, SR Crna Gora, Savez arhivskih radnika Jugoslavije, Beograd, 1983. g.,
Beuc, I., arhivistika, Zagreb, 1968. g.,
Arhivski fondovi i zbirke u Republici Crnoj Gori, Državni arhiv Crne Gore, Cetinje, 2001. g.

ISTORIJA

- za visoku školsku spremu:

Antička baština na tlu Jugoslavije; Sloveni na Balkanskom poluostrvu; Crna Gora u rimsko-vizantijskoj epohi; Sklavinija i Duklja; Borba za čuvanje posebnosti dukljanskog kraljevstva; Obnavljanje samostalne zetske države; Balšići i Crnojevići; Kulturne tekovine epohe Balšića i Crnojevića; Stvaranje države kod ostalih slavenskih naroda; Balkanske zemlje u vrijeme

balkanskih osvajanja; Crna Gora u 18. vijeku; Epoha Petra I i Petra II; Crna Gora kao svjetovna država; Stvaranje nacionalnih država i moderno društvo; Nacionalni preporodi; Putevi ujedinjavanja i borba za socijalnu revoluciju; Prvi svjetski rat i stvaranje jugoslovenske države; Jugoslavija između dva rata; Organizacija vlasti i uprave u Crnoj Gori.

- za višu školsku spremu:

Sloveni na Balkanskom poluostrvu; Crna Gora u rimsko-vizantijskoj epohi; Nastanak knjaževine Duklje; Obnavljanje samostalne zetske države; Doprinos Crnojevića utemeljenju crnogorske države; Polet i rad slovenskih država na Balkanskom poluostrvu; Naše zemlje u doba turskih osvajanja; Jugoslovenski narodi u sklopu velikih monarhija; Kulturni i vjerski pokreti; Crna Gora u poslijecrnojevičkom periodu; Crna Gora u doba Petra I i Petra II; Razvoj Crne Gore kao svjetovne države; Putevi ujedinjenja i stvaranje jugoslovenskih država; Organizacija vlasti i uprave u Crnoj Gori.

- za srednju školsku spremu:

Naseljavanje jugoslovenskih naroda na Balkanskom poluostrvu; Razvoj feudalizma i stvaranje država; Nastanak knjaževine Duklje; Zeta za vrijeme Balšića i Crnojevića; Balkanske zemlje u doba turskih osvajanja; Život i borbe u sklopu velikih monarhija; Kulturni i vjerski pokret; Crna Gora u doba Petra I i Petra II; Razvoj Crne Gore kao svjetovne države; Stvaranje jugoslovenske države; Jugoslavija između dva rata.

Propisi i pravna literatura:

Istorija Jugoslavije, I, (koautorsko djelo tridesetak saradnika) Beograd, Zagreb, 1953. g.,
Istorija Jugoslavije, II, (koautorsko djelo tridesetak saradnika), Beograd, Zagreb 1959. g.,
Istorija Jugoslavije, (Ivan Božić, Simo Ćirković, Milorad Ekmečić, Vladimir Dedijer), Beograd, 1973. g.,
Istorija Crne Gore, 3 (1, G. Stanojević, M. Vasić), Titograd, 1975. g., D. Živković,
Istorija crnogorskog naroda, I, Cetinje, 1989. g., D. Živković i Istorija crnogorskog naroda, II, Cetinje, 1992. g.

POMOĆNO ISTORIJSKE NAUKE

- za visoku školsku spremu:

Paleografija: Pojam, cilj i metode paleografije; Postanak i razvoj paleografije; Razvoj i širenje pisma; Materija rukopisa; Oblik rukopisa; Sredstva za pisanje; Opšti pregled razvoja pisma; Karakteristike pisma; Diplomatička Definicija i zadatka diplomatike; Istorijski izvori diploma; Diplomatička autentičnost; Karakteristike isprave (unutrašnje i spoljne), Učesnici isprave; Javna i privatna isprava; Organizacija notarske kancelarije; Tradicija isprave, Falsifikat.

Hronologija: Definicija; Potreba poznavanja hronologije; Osnovni djelovi datuma; Datiranje; Reforma kalendara; Hronološki elementi datuma; Upotreba hronoloških tablica;

Heraldika: Značenje heraldike i grba; Postanak grbova; Širenje i podjeljivanje grbova; Djelovi grba; Spajanje grbova; Blazoniranje grbova;

Sfragistika: Opšti pojmovi; Pečati; Pečatnjaci; Potreba pečata; Pojava pečata na području današnje Jugoslavije; Vrste pečata; Uništavanje i čuvanje pečata; krivotvorenje pečata; Utiskivanje i pričvršćivanje pečata; Tipovi pečata; Vlasnici pečata; Natpisi na pečatima.

Genealogija: Porodica; Rod i pleme; Izrada i vrsta rodoslovlja; Genealoški izvori; Istorijski razvoj istraživanja genealogije uopšte, a posebno u našim krajevima.

Istorijska metrologija: Predmet proučavanja; Sastav starih mjera; Utvrđivanje veličine starih mjera; Vrste mjera; Veličine najvažnijih mjera u našim izvorima.

Filigranologija i papirologija: Predmet proučavanja. Papir kroz vjekove. Datiranje papira prema vodenim znacima i dr. karakteristikama.

Propisi i pravna literatura:

Štapišić J., Pomoćne povjesne znanosti u teoriji i praksi, Zagreb, 1972. g.,
Antoljak S., Pomoćne istorijske nauke, Kraljevo, 1971. g.,
Novak V., Latinska paleografija, Beograd, 1952. g. i
Pomoćne istorijske nauke, Marko Atlagić i Božidar Šekularac, Priština, 1977. g.

STAROSLOVENSKI ODNOSNO LATINSKI JEZIK SA PALEOGRAFIJOM

- za visoku školsku spremu:

Staroslovenski jezik

Slovenski i počeci pismenosti kod Slovena; Jezik Slovena i njegovo ime; Periodizacija u razvoju staroslovenskog jezika; Izvori za proučavanje staroslovenskog jezika; Najpoznatiji spomenici pisani glagoljicom i ćirilicom; Epigrafski spomenici; Sadržaj staroslovenskog spomenika; Staroslovenske redakcije i slovenski spici; Staroslovenska gramatika: vokalizam, poluglasovi, osnovni oblici riječi, čitanje tekstova na staroslovenskom jeziku.

- za visoku školsku spremu:

Latinski jezik

Latinski jezik, kancelarija; Latinitet diplomatskih izvora; Analiza isprava; Prijevod, odnosno interpretacija teksta; Staroslovenski ili latinski jezik shodno arhivskoj građi određenog područja Republike kao i paleografija u istom opsegu.

Propisi i pravna literatura:

Hamm J., Staroslovenska gramatika, Zagreb, 1974. g.,

Hamm J., Staroslovenska čitanka, Zagreb, 1971. g. i

Đorđić R., Istorija srpske ćirilice, Beograd, 1970. g.

ARHIVSKO ZAKONODAVSTVO

- za visoku, višu i srednju školsku spremu:

Istorijski razvoj arhivskog zakonodavstva u Jugoslaviji; Crnogorsko arhivsko zakonodavstvo.

Propisi i pravna literatura:

Popović Jovan, Zbirka propisa iz arhivske djelatnosti, Beograd, 1987. g.,

Uredba Vlade NRCG "o osnivanju arhiva u Kotoru",

Zakon o državnim arhivima,

Zakon o arhivima i zaštiti arhivske građe,

Zakon o arhivskoj djelatnosti,

Propisi o arhivskoj službi u Knjaževini Crnoj Gori, Slavka Jovičević i Ljiljana Milunović, Cetinje, 2002. g. i

Komentari zakona.

STRANI JEZIK PO LIČNOM IZBORU

- za visoku i višu školsku spremu:

Opšte poznavanje jezika na nivou više i visoke stručne spreme. Čitanje i prevođenje teksta iz stručne arhivističke literature i arhivskih dokumenata, s posebnim poznavanjem stručne terminologije.

- za srednju školsku spremu:

Opšte poznavanje jezika na nivou srednje stručne spreme; čitanje i prevođenje teksta iz stručne arhivističke literature, sa poznavanjem stručne terminologije.

Propisi i pravna literatura:

Udžbenici za srednje škole i udžbenici za strane jezike koji se koriste u Institutu za strane jezike u Podgorici.

EVIDENCIJA O POLOŽENOM STRUČNOM ISPITU ZA RAD U DRŽAVNIM ORGANIMA

Redni broj
Broj rješenja kojim je odobreno polaganje ispita
Ime, očevo ime i prezime - za udatu ženu djevojačko prezime

Dan, mjesec i godina rođenja, mjesto, opština
Stepen i vrsta školske spreme
Program ispita: opšti/opšti i posebni dio ispita
Datum polaganja ispita
Uspjeh: položio/nije položio
Upućen na popravni ispit iz predmeta
Datum popravnog ispita
Popravni ispit: položio/nije položio
Ocjena konačnog uspjeha ispita
Broj i datum izdatog uvjerenja
Primjedba:

(format 210 x 297)

MINISTARSTVO PRAVDE

UVJERENJE O POLOŽENOM STRUČNOM ISPITU ZA RAD U DRŽAVNIM ORGANIMA

rođen/a _____ iz _____
godine, sa završenom _____

(stepen i vrsta školske spreme)

Položio/la je

pred Komisijom za polaganje stručnog ispita za rad u državnim
organima, dana _____ godine

STRUČNI ISPIT ZA RAD U DRŽAVNIM ORGANIMA PO PROGRAMU

(opšti/opšti i posebni dio ispita)

Uvjerenje se izdaje na osnovu Evidencije o položenom stručnom ispitu
za rad u državnim organima.

Broj: / _____
Podgorica, _____

M.P.

MINISTAR,